

Karlova Univerzita v Praze
Fakulta tělesné výchovy a sportu

MODEL VZDĚLÁVÁNÍ NA DÁNSKÉ AKADEMII SPORTU A
TĚLESNÉ VÝCHOVY GERLEV SE SPECIALIZACÍ TANEC

Diplomová práce

Autor: Pavla Kašpírková
Vedoucí práce: Doc. Phdr. Viléma Novotná

Praha 2009

Abstrakt

Název práce:

Model vzdělávání na dánské Akademii tělesné výchovy a sportu Gerlev se specializací tanec.

Abstrakt:

Diplomová práce přináší poznatky o alternativní formě vzdělávání na dánské Akademii tělesné výchovy a sportu Gerlev, zaměřené na analýzu studijního programu a zvláště na specializaci tanec. Kritickou analýzou jednotlivých lekcí a bloků výuky vymezuje možnosti ovlivňování vybraných kompetencí žáka a učitele. Prostřednictvím metody pozorování a srovnávání realizované výuky vyhodnocuje obsah lekcí, didaktickou činnost a přínos výuky z hlediska zvýšení úrovně osvojených kompetencí.

Klíčová slova:

vzdělávání, lidové vysoké školy, student, učitel, tělesná výchova, tanec.

Theme:

A Model of Education on Danish Physical Education and Sport Academy Gerlev with the Specialization Dance.

Abstract:

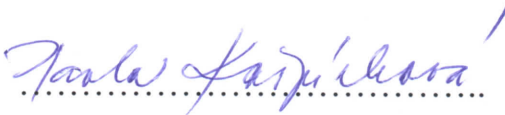
The diploma thesis brings the knowledges about alternative form of education on danish Physical education and sport academy Gerlev, focused on analysis of study program, especially dance specialization. By critical analysis of lessons and blocks of education limits possibilities of affecting chosen student's and teacher's competences. Thru the observation and comparison of educational realization values lesson's content, didactics activities and educational contribution in light of effecting the competences.

Key words:

Education, folk high schools, student, teacher, physical education, dance.

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci zpracovala samostatně pod vedením doc.
Phdr. Viléma Novotného a uvedla všechny použité literární a odborné zdroje.

V Praze dne 1. září 2009

.....

1. Úvod

Do českého systému vzdělávání je už tradičně v předmětu tělesná výchova zařazena hudebně pohybová výchova v úzké vazbě s taneční výchovou. Tance jsou obsahem i nově zaváděných rámcových vzdělávacích programů. Na českých tělovýchovných fakultách připravujících učitele a další tělovýchovné pedagogy je v rámci studijních programů problematika výuky tanců většinou zařazena v omezeném rozsahu pouze jako součást oboru gymnastika. Z této skutečnosti můžeme usuzovat na nedostatečnou přípravu pedagogů pro výuku této specifické pohybové aktivity. Uvedený poznatek ukazuje významný rozdíl oproti situaci na evropských školách, kde je výuka tance samostatným, zejména u dívek oblíbeným, předmětem (Rychtecký a kol., 2008).

Jako jeden z podnětů pro změnu hledáme alternativy vzdělávání v oblasti tělesná výchova a sport nejen u nás, ale i v zahraničí, kde dochází k vývoji a utváření nových forem edukace. Jednou z nich je studijní program na vysoké lidové škole v Dánsku. Podobné instituce ve všech skandinávských zemích zajišťují speciální formy dalšího vzdělávání, které jsou součástí celého systému. Lidové vysoké školy v tomto ohledu tvoří jinou variantu celoživotního vzdělávání, nazývaného v Dánsku typem neformálního dalšího vzdělávání mládeže a dospělých. V České republice se tomuto vzdělávání vzdáleně podobají některé vzdělávací kurzy či školení občanských sdružení v tělovýchově. Ty jsou ale širší rozsahu učiva i délkou trvání kurzu nesrovnatelné s podmínkami dánských škol. Současně mají jinou strukturu a většinou úzké zaměření na specializovaný taneční styl.

Lidové vysoké školy mají dlouhou tradici a postupem času se začalo vyvíjet a odlišovat i jejich zaměření na různé, nejen sportovní, pohybové aktivity. Popis současného stavu proto musí vycházet z pochopení historie, filozofie a struktury uplatňovaného vzdělávání. Díky osobní zkušenosti absolvování lidové vysoké školy, Akademie tělesné výchovy a sportu Gerlev v roce 2005, se budeme zabývat rozborem programu této instituce s podrobným zaměřením na specializaci tanec v případové studii. Analýza výuky jednotlivých tanečních lekcí a jejich celkové hodnocení nám

umožní podrobněji charakterizovat jejich obsah a určit, zda dochází k rozvoji kompetencí nejen z hlediska studenta, ale i budoucího pedagoga.

Absolvování programu slouží studentům nejen pro zvýšení úrovně tělesné zdatnosti, ale vede i k poznání jiného stylu života a k seznámení se s jinou kulturou. Protože se kurzů pro zahraniční studenty účastní z velké části studenti Fakulty tělesné výchovy a sportu Univerzity Karlovy v Praze, je důležité také zmínit přínos pro jejich osobní rozvoj i pro učitelskou profesi.

V poslední části práce se pokusíme kurz taneční specializace na Akademii tělesné výchovy a sportu Gerlev porovnat s dostupnými školeními v České republice s podobným zaměřením.

2. Teorie vzdělávání

Jestliže chceme popsat a analyzovat jeden zvolený vzdělávací systém, musíme na začátku vycházet z teoretických poznatků o jiných typech vzdělávání a hledat společné výrazné znaky přístupů. Prvním pohledem bude charakteristika dané teorie vzdělávání z obecného hlediska, její pojetí role učitele a žáka, vymezení vztahu k obsahu poznání a způsobu kultivace. Druhým pohledem bude uvedení příkladů možnosti aplikace vybrané teorie vzdělávání využitelných v procesu výuky v oblasti tělesné výchovy a sportu, zejména při vzdělávání v oboru tanec a gymnastika.

Pod pojmem teorie se obecně rozumí jistý více či méně systematicky organizovaný souhrn idejí vztahujících se k danému předmětu. Každý autor nebo myšlenkový proud rozděluje teorie vzdělávání jiným způsobem. Yves Bertrand (1998) navrhuje klasifikaci do sedmi kategorií – teorii spiritualistickou, personalistickou, kognitivně psychologickou, technologickou, sociokognitivní, sociální a akademickou.

1. Spiritualistická teorii se věnuje vztahu mezi já a univerzem. Tyto teorie se často vřazují do nového sociokulturního proudu, nazývaného NEW AGE. V tomto spiritualistickém proudu najdeme vzdělávací teorie Willise Harmana, George Leonarda, Marilyn Fergusonové a dalších (in Bertrand, 1998). Podle nich se člověk musí naučit osvobodit se od viditelného světa a překračovat sama sebe, pomocí vnitřní energie se nasměrovat k činnostem sobě prospěšným.

2. Personalistická teorii se opírá hlavně o pojem lidského já a pojem svoboda. Vysvětluje, že sám člověk řídí své vzdělání a užívá při tom své vnitřní energie. Velmi zdůrazňuje, že úkolem učitele ve vztahu k žákům je usnadňovat učení. Neustálou snahou učitele má být vedení dítěte k seberealizaci.

To znamená, že učitel se snaží žákům vytvořit vhodné podmínky, které v něm budou podněcovat například chuť ke sportování. Žák by měl mít zájem nejen o zapojení se do sportovní aktivity a kolektivu, ale i snahu zlepšit svou kondici a své pohybové

dovednosti. Dobrým příkladem tohoto pohledu na vzdělávání jsou myšlenky, které přináší C. Rogers (in Bertrand, 1998), zaměřené na svobodu žáka a jeho zájem a vůli učit se. Proto je vhodné zařazovat i aktivity, při kterých má žák na výběr z více nabídek. A to buď z různých aktivit, nebo ze způsobu provedení, nebo z počtu opakování.

3. Kognitivně psychologická teorie se zabývá takovými kognitivními procesy, jako jsou usuzování, analýza, řešení problémů, vytváření prezentací atd. Klade tedy důraz na samostatnou práci žáka a jeho osobnostní rozvoj.

Tuto teorii lze snadno uplatnit do sportovních her. Žáci se neučí pouze pohybové dovednosti a herní činnosti, ale i pravidla a způsob rozhodování dané hry. Tím se stává učitel více pozorovatelem a žáci si pohybovou aktivitu řídí převážně sami. Žáci také, v roli rozhodčího, posuzují situaci a podle ní hodnotí své spolužáky. Tím lze podporovat i smysl pro fair play. Z hlediska vytváření prezentací činnosti můžeme zmínit například tvorbu pohybové skladby. Její příprava klade na studenty jak nároky na pohybové zdokonalování, tak na organizační dovednosti. Studenti si sami mohou vybrat hudbu a vytvořit choreografii, což jim dává velmi dobrou příležitost k seberealizaci a vlastnímu osobnostnímu rozvoji. Individualizovaný pohybový projev přispívá ke zlepšení vnímání vlastního těla v prostoru a umožňuje projevit emoce či určité životní postoje. Nácvik skladby je nutno zorganizovat nejen z potřeby odpovídající kvality vystoupení, ale i z nutnosti sladění nácviku všech cvičenců.

4. Technologická teorii zahrnuje postupy, se kterými se setkáváme v systémových přístupech a v koncipování výuky. Obsahuje i využití didaktických pomůcek pro komunikaci a pro zpracování informací - počítač, televizi, video apod. Poslední tendence směřují k multimédiím, k interaktivním programům atd. Je tedy vhodné i do výuky tělesné výchovy a sportu zařadit tyto moderní pomůcky. Sledování cílového pohybu na videu dává žákovi jasnější představu o splnění požadavků učitele. Poskytuje mu možnost lepšího pochopení dané pohybové činnosti. Důležitá je i

následná zpětná vazba a možnost opravy. Žák vidí při provedení sám sebe a společně s učitelem mohou diskutovat o provedení. Dalším příkladem je zařazení hudby do výuky tělesné výchovy. Pohyb spojený s hudbou zvýší účinnost cvičební jednotky. Atmosféra v hodině je uvolněnější a projev žáků může být více spontánní. Mimo to má hudba nepochybně motivační charakter k určitému pohybu. Hudba jako předloha nebo doprovod zlepšuje žákův cit pro rytmus, použitelný v dalších různých sportovních činnostech. Důležitou roli v provedení pohybu je správná rytmizace a souhra pohybů, napomáhající nácviku i samotné realizaci pohybového úkolu. Jako příklad můžeme uvést atletický rozběh na skok do výšky nebo běh přes překážky, v basketbalu dvojtakt, v plavání styl motýlek. V gymnastice provází rytmus všechny pohybové projevy.

5. Sociokognitivní teorie zdůrazňuje význam kulturních a sociálních faktorů při výstavbě poznatků. Tato teorie má úspěch zejména ve Francii, v Kanadě a ve Spojených státech, kde se prosazuje vzdělávání s důrazem na sociální a kulturní kontext poznání. Problém tam naopak vidí v přehnaně psychologickém pohledu.

Přenesením daného problému do sportovního prostředí si můžeme připomenout motto P. de Coubertaine: Není důležité vyhrát, ale zúčastnit se. Učitel tělesné výchovy má za cíl nadchnout žáky k pohybové aktivitě a to nejlépe všechny, nejen ty sportovně disponované. Ze společenského hlediska je vhodné využít různé pohybové hry v kolektivu nebo zapojit všechny cvičence do netradičních a kooperačních her, kdy žáci musí spolupracovat jako tým a musí vytvářet určitá řešení společně. Tím dochází k většímu vzájemnému poznávání a upevňování kolektivu.

6. Sociální teorie se snaží připravit žáky nejen na řešení různých sociálních problémů, ale i řešit otázky životního prostředí. Tuto teorii lze aplikovat velmi vhodně do prostředí sportu, který vytváří podněty ke spojování, ke spolupráci. Ve sportovním klání není důležitá barva kůže, věk nebo náboženské vyznání. Při sportu by mělo být na všechny pohlíženo stejně, bez předsudků. Ve sportu je věnována pozornost i tématům, jako jsou sociální a kulturní nerovnosti, sociální a kulturní

dědičnost, problémy životního prostředí, negativní vliv technologií a industrializace. I v tělesné výchově je snaha přimět žáky přemýšlet nad negativními vlivy, které přináší například stavba nového sportovního stadionu, ke kterému náleží i silniční komunikace, jaký bude mít projekt dopad na životní prostředí a jestli neexistuje i jiná možnost realizace atd. Dalším tématem k zamyšlení jsou možnosti sportování lidí z rozvojových zemí a způsoby, jak jim pomoci. Stejně tak je důležité diskutovat i problémy komercializace různých sportů a chování jejich představitelů. Je třeba se naučit rozeznávat, které cesty vedou k úspěšné propagaci zdravého životního stylu a které jsou víceméně jen obchodní strategií.

7. Akademickou teorii je také nazývána tradicionalistickou, generalistickou a klasickou, soustřeďující svou pozornost na předávání obecných poznatků. Tato teorie počítá s učitelským výkladem těch poznatků, které tvoří jádro všeobecného vzdělání. Často je zdůrazňováno, že je neustále nutno vyvíjet maximální úsilí. Předávají se tak zároveň hodnoty jako disciplína, vytrvalá práce, úcta k tradici a k demokratickým hodnotám. Ve sportu pak učitel vytváří v žácích pocit hodnoty fair play, tedy úcty nejen ke spoluhráči, ale i k protihráči a sportu celkově. Snaží se žákům vysvětlit pozitiva zdravého životního stylu a celkového životního postoje, který vychází z přístupu ke sportu.

Předkládaná klasifikace teorií vzdělávání odráží rozvoj kognitivních a sociokognitivních proudů. Je kladen velký důraz na žáka, jeho postoje a názory, na samostatný rozvoj i na skupinovou spolupráci. Rozdělení teorií tímto způsobem je vytvořeno podle čtyř prvků, které představují póly reflexe výchovy: subjekt (žák), obsah (předměty, disciplíny), společnost (druzí lidé, svět, okolí) a pedagogické interakce mezi těmito třemi póly (učitel, média a technologie komunikace). Tento způsob výkladu teorií vzdělávání nestojí jen na žákovi a předmětech jeho učení, ale důležitou úlohu zde hrají i ostatní lidé, se kterými pracuje, okolí, ve kterém se pohybuje a hlavně učitel, který slouží jako zprostředkovatel a usměřovatel učiva. Učitel má tedy významnou roli v tom, co se žák naučí a s jakými vědomostmi a dovednostmi bude pokračovat ve svém vzdělávání.

2.1 Kompetence žáka

Kompetence žáka může být chápána jako jeho vybavení celým složitým souborem vědomostí, dovedností a postojů. V této výbavě je vše propojeno tak výhodně, že člověk může úspěšně zvládnout úkoly a situace, do kterých se dostává ve studiu, v práci i v osobním životě. Mít určitou kompetenci znamená, že se dokážeme v určité přirozené situaci přiměřeně orientovat, provádět vhodné činnosti, zaujmout přínosný postoj. Moderní psychologie učení ukázala, že získávání vědomostí se děje nejúčinněji právě ucelenou, smysluplnou aktivitou žáka, nikoli pouhým nacvičováním nebo memorováním (Hučínová a kol., 2007). Jak uvádí Rychtecký a Fialová (2002), v didaktickém procesu působí žák jako objekt i subjekt. Svojí aktivitou si za pomoci učitele osvojuje vědomosti, dovednosti, tělovýchovné a sportovní činnosti, rozvíjí své schopnosti, utváří si postoje k pohybové aktivitě i některé sociální normy. Učitel se snaží žáky získat a motivovat k pohybové činnosti a tím zvýšit účinnost daného učebního procesu. Výsledek však nelze očekávat pouze z hlediska učitelových výchovně vzdělávacích metod, ale i z žákova pohledu. Každý student se liší ve výši motivace, má jiné zájmy, jiná očekávání. Učitel musí také určit míru připravenosti žáka pro dané učivo.

Úroveň připravenosti určuje:

- pohlaví,
- ontogenetický vývoj tělesný a psychický,
- předchozí zkušenosti žáka,
- individuální motivace k provedení úkolu,
- specifická orientace v učební situaci.

Požadavky na žáka je možno shrnout do oblastí:

- učení se novým věcem,
- myšlení,
- hledání nových informací a způsobů řešení daného problému,

- zdokonalování se v již osvojených dovednostech a zlepšování svých schopností,
- vzájemná komunikace učitele s žákem a žáků mezi sebou,
- spolupráce
- jednání.

Ve vzájemné interakci jsou nejen učitel a žák, ale i podmínky, ve kterých se žák učí novým dovednostem. Ty můžeme rozdělit na materiální, to znamená například vybavenost školy nebo tělocvičny, jestli má škola hřiště či je vybavena náradím pro gymnastiku. Dále pak to jsou společenské podmínky, kterými můžeme chápat přístup učitelů k tělesné výchově, utváření vztahů mezi učitelem a žákem, náplň cvičebních lekcí nebo počet žáků na hodině tělesné výchovy. Další z podmínek je odpovídající právní prostředí, což znamená oficiální připravenost a kompetentnost učitelů k výkonu svého povolání, tedy jejich profesionalita.

Na jedné straně tedy na žáka působí vnější podmínky, na druhé straně se od něho očekávají určité dovednosti. Ty můžeme nazvat kompetencemi. Výčet takovýchto kompetencí žáka uvádí Hučínová a kol. (2007) a dělí je na:

1. kompetenci k učení
2. kompetenci k řešení problémů, kreativita
3. kompetenci komunikativní
4. kompetenci sociální a personální
5. kompetenci občanskou
6. kompetenci pracovní.

Kompetenci k učení se rozumí žákova schopnost vyhledávat a třídit informace, zvolit vhodný způsob učení se. Žák projevuje zájem o vzdělávání. To, že má žák kompetenci k řešení problémů znamená, že je schopen vnímat nejrůznější atypické situace jak ve školním prostředí, tak mimo něj a snaží se najít vhodné řešení podle svého uvážení (projevuje se jeho kreativita). Komunikativní kompetence vystihuje žákovu schopnost nejen vyjádřit své myšlenky a názory, ale i schopnost vyslechnout

a porozumět názorům ostatních. Sociální a personální kompetence napomáhá žákovi efektivně pracovat ve skupině. Student respektuje druhé a snaží se vytvářet a upevňovat mezilidské vztahy. Celkově pak napomáhá k pozitivní atmosféře ve třídě. Respekt k druhým lidem a jejich hodnotám, schopnost empatie a ctění povinnosti postavit se proti násilí, to umožňuje žákovi kompetence občanská. K té se vztahuje i uvědomění si kulturního a historického dědictví a zapojení se do společenských a sportovních aktivit. Pracovní kompetence vyjadřuje žákovu schopnost rozpoznat své silnější a slabší stránky a podle toho směřovat svoje další vzdělávání. Žák si je vědom spojitosti různých předmětů výuky, orientuje se v nich a je schopen využít dané znalosti a dovednosti v oblasti jeho zájmu. Stejně tak, jako se očekávají určité dovednosti a schopnosti od žáka, očekáváme je i od učitele. Jeho cílem je navést žáka k samostatnému přemýšlení a řešení určitého problému.

2.2 Kompetence učitele

Různí autoři v různých zemích světa charakterizují kompetence učitele mírně odlišně. Celkově se však důležité komponenty podobají a jejich vysvětlení je z velké části shodné. Tak jako na získání nových poznatků žáka závisí kompetence učitele, stejně tak i žák ovlivňuje účinnost výchovně vzdělávacího procesu z pohledu učitelova působení. Každý učitel ve výchovně vzdělávacím procesu, ale i mimo něj, působí jako objekt svou profesionalitou (kvalifikací, odpovědností za výsledky vyučování, zkušenostmi, vědomostmi a dovednostmi), ale zároveň i jako subjekt svou osobností (psychickými vlastnostmi, hodnotovou orientací, vlastními zkušenostmi, psychickými stavy atd. (Rychtecký, Fialová, 2002).

Z. Zukowska (1993) popsala model osobnosti učitele tělesné výchovy s kompetencemi:

- a) meritorně-motivační, kam zařadíme schopnost, odbornost a profesní identifikaci učitele,
- b) metodicko-organizační kompetence, což je vyučování, organizační dovednosti, sebehodnocení atd.,

c) společenské a kulturotvorné kompetence, kterými lze rozumět partnerství, poznávání žáka, komunikativnost a aktivní účast v kultuře a společenské činnosti.

Tyto popsané pedagogické dovednosti můžeme definovat jako logicky související činnosti učitele, které podporují žákovu učení. Primárním charakteristickým rysem pedagogických dovedností je skutečnost, že jsou to účelné činnosti zaměřené na řešení problému (Kyriacou, 2004). Jinak řečeno, učitelova činnost spočívá v umění přimět žáka k samostatnému bádání a tvoření, pomocí něhož nalezne řešení daného úkolu. Konkrétně jde převážně o krátkodobé problémy řešené před hodinou, během ní a po ní. Neméně důležité jsou pedagogické dovednosti učitele při řešení dlouhodobějších problémů, například výběr učebnice nebo stanovení plánu programu výuky tělesné výchovy na delší období.

To, že se náhled na kompetence učitele postupně mění, je patrné v tabulce Tradičního a novodobého učitele, kterou vytvořil W. Okoně (in Muszkieta, 2008). Je více než patrný posun k liberálnějšímu přístupu k učení, od předávání programově-učebnicových znalostí k používání rozdílných metod vzdělávání. Je zde zřetelná snaha zaktivizovat žáky a zapojit je do procesu. Měli by se naučit sami vyhledávat a třídit informace, pracovat ve skupině, akceptovat svoje okolí a naučit se řešit problémy diskusí. V porovnání s dřívějším přístupem, kdy žákova role byla striktně omezená na strohé memorování a následný verbální projev, zde je jakákoli kladná aktivita žádoucí. Žákovi nebyla dříve dávana velká svoboda projevu, vybočení z určité normy bylo nežádoucí. Nemůžeme však s jistotou tvrdit, že tyto metody se ve výuce již nadále neprojektují. Snahou ale zůstává tyto tradiční metody učení postupně změnit ve prospěch učitele i žáka.

Tab. č. 1 – Model učitele podle W. Okoně:

Tradiční učitel	Novodobý učitel
Program považuje za soubor neutříděných, stejně důležitých informací určených k výuce.	Program (a učebnice) je materiálem ke vzdělávání, ve kterém se rozlišují důležité hodnoty, určené k trvalému osvojení i méně důležité. Nejdůležitější význam mají globální problémy.

Jako hlavní svůj úkol považuje předávání programově-učebnicových znalostí.	Používá rozdílné metody vzdělávání s cílem vyvolat interakci mezi nim a žáky, a zaktivizovat proces výuky.
Připravuje plán a obsah svých cvičení (výukových hodin).	Plánuje výuku a učení se: zajišťuje cíle výuky a učení se, jakož i prvky obsahu, a také operace žáků, které vedou k jejich dosažení. Volí prostředky a metody výuky a učení se tak, aby v průběhu příslušným způsobem nastavených didaktických situací měli žáci možnost realizace zajímavých úkolů.
Kvalitu své výuky žák zjišťuje v procesu reprodukování znalostí získaných z učebnic a jiných zdrojů.	Kvalitu svého učení vykazuje žák v průběhu ověřování výsledků formou řešení problémů a tvořivé používání znalostí v reálných nebo simulovaných situacích.
V práci učitele a žáků dominují verbální metody.	Žák využívá celou škálu didakticko-výchovných prostředků – s filmem, simulačními hrami, videem a počítačem.
V procesu výchovy a výuky v rozhodující míře převažují prvky poznávání.	Práce žáků spočívá v harmonickém spojení poznání s prožíváním hodnot a působením měnícím skutečnost, a současně vzdělávání s výchovou.
Výuka a výchova mají charakter uzavřeného celku, upravují ji schémata, zákazy a příkazy.	Vzdělávání má otevřený charakter, vedle schémat je v něm spousta místa na nové, moderní a tvořivé jednání a postupy.

Z informací uvedených v tabulce vyplývá, že jde o posun učitele tělesné výchovy směrem k propracované přípravě na tělovýchovný proces žáka. Učitel je tím, kdo určuje způsob vedení jednotky tělesné výchovy. Učitel přemýšlí nad výběrem učiva a vhodnosti jeho zařazení. Má možnost využívat v tělesné výchově různé pomůcky pro usnadnění nácviku. Může předvést žákům finální provedení dovednosti vlastním příkladem, nákresem nebo ukázkou na videu. Vysvětlováním účelu zařazení určité hry nebo činnosti vytváří příznivé prostředí pro výchovu určitých morálních zásad. V hodinách tělesné výchovy má jedinečnou příležitost motivovat žáky k pohybové činnosti a zdravému životnímu stylu obecně. Často je nutné na místě vysvětlovat žákům, že i průběh učení je pro ně přínosem, i když nemusí vždy dojít k očekávanému cíli – k dokonalému osvojení si určité dovednosti. Například v gymnastice předchází nácviku přemetu vpřed nácvik zpevňovacích a

odrazových cvičení a vysvětlení průběhu pohybu z biomechanického hlediska. Tyto vědomosti žák použije i při mnoha dalších činnostech, nejen gymnastických. To znamená, že pochopení učiva z obecného pohledu je někdy větším přínosem, než jen strohé předvádění a učení nařízeného pohybu.

Základní pedagogické dovednosti, které přispívají k úspěšnému vyučování, rozdělujeme na části:

1. Plánování a příprava - dovednosti podílející se na výběru výukových cílů dané učební jednotky (vyučovací hodiny); volba cílových dovedností (výstupů), které mají žáci na konci hodiny zvládnout; výběr nejvhodnějších prostředků pro dosažení cílů. Příprava na vyučovací jednotku je tedy velmi důležitým prvotním krokem, od kterého se odvíjí i další průběh vyučovací jednotky. Plán hodiny by měl mít vhodné záměry a jasný cíl. Výuka by měla navazovat na předchozí učivo a měla by umožňovat návaznost na učivo další.

2. Realizace vyučovací jednotky - dovednosti potřebné k úspěšnému zapojení žáků do tělovýchovné činnosti, obzvláště ve vztahu ke kvalitě vyučování.

Učitel by měl působit uvolněně, sebejistě a se zájmem o danou činnost. Výklad by měl podávat jasně, stručně a formou odpovídající úrovni žáků. Žáci by se měli na průběhu hodiny aktivně podílet a dostávat příležitosti pro řízení vlastní činnosti, ať už pohybové či organizační. Učitel by měl dát najevo respekt vůči názorům a myšlenkám žáků a projevit podporu směru přemýšlení. Učitel by měl podněcovat žáky k vlastní tvořivosti a současně je nechat učit se ze svých chyb.

3. Řízení vyučovací jednotky (hodiny) - dovednosti potřebné k takovému řízení a organizaci učebních činností během učební jednotky, aby byla udržena pozornost žáků, jejich zájem, aktivní účast na výuce, a aby byly dodrženy bezpečnostní zásady, které jsou v hodinách tělesné výchovy důležitým faktorem.

4. Klima třídy - dovednosti potřebné pro vytvoření a udržení kladných postojů žáků vůči vyučování a jejich motivace k aktivní účasti na probíhajících činnostech. Učitel

by zde proto neměl opomenout pochvalu či povzbuzení k další práci. Vztahy mezi učitelem a žáky jsou do značné míry založeny na vzájemné úctě a dobrém, důvěrném a uvolněném vztahu, při kterém může učitel poskytovat žákům zpětnou vazbu. Tím jim pomáhá budovat jejich sebedůvěru a zároveň důvěru v učitele.

5. Kázeň - dovednosti potřebné k udržení pořádku a k řešení všech projevů nežádoucího chování žáků.

Učitel žákům vhodným způsobem sděluje pravidla a požadavky, týkající se chování žáků a tím si vytváří přiměřenou autoritu ve skupině, žáci ho uznávají a přijímají. Učitel tedy vede žáky k pravidlům fair play a to nejen při samotné tělesné výchově, ale snaží se jim vštípit tyto poznatky použitelné při jakékoliv jiné činnosti.

6. Hodnocení prospěchu žáků - dovednosti potřebné k hodnocení výsledků žáků aplikované jak při formativním hodnocení (tedy hodnocení s cílem napomoci dalšímu vývoji žáka), tak při hodnocení sumativním (tedy vedení záznamů a formulaci zpráv o dosažených výsledcích). Hodnocení prací žáků během hodiny a po ní učitel provádí důkladně a konstruktivně. Zpětná vazba o dosažených výsledcích neslouží pouze k odhalení chyb a jejich opravě, ale také jako povzbuzení k dalšímu úsilí žáka, k udržení a posílení jeho sebedůvěry. V tomto je role učitele tělesné výchovy více než důležitá, protože ne každý žák je tělesně či psychicky dostatečně připraven na požadavky tohoto předmětu.

7. Reflexe vlastní práce a evaluace (sebehodnocení) - dovednosti potřebné pro hodnocení (evaluaci) vlastní pedagogické práce s cílem ji v budoucnu zlepšit. Hodnocení své práce by mělo učiteli sloužit jako forma poznání, zda jsou jeho hodiny účinné či nikoliv. Podle výsledků vlastního hodnocení by se učitel měl snažit svoje lekce upravit a zvýšit efektivitu práce. Měl by se zajímat o nové metody výuky a hledat inspiraci v nových sportovních odvětvích, která jsou v dané době pro žáky módní. Tím si nejen rozšiřuje svoje znalosti a dovednosti, ale získává si větší respekt a uznání žáků.

Uvedených sedm skupin základních pedagogických dovedností spolu nepochybně souvisí a navzájem se ovlivňují, takže dovednosti uplatňované v jedné oblasti mohou současně přispět ke zlepšení dovedností v jiné oblasti (Kyriacou, 1991). Je důležité, aby učitel sledoval během hodiny chování a reakce žáků a byl schopen reagovat na vzniklé projevy tak, aby byla hodina úspěšná a obohacující.

3. Dánské království

Pro celkové pochopení zvoleného tématu diplomové práce a ukázky vybraného programu vzdělávání v tělesné výchově a sportu považujeme za důležité uvést základní informace o prostředí, do kterého je systém vzdělávání začleněn a které je velmi odlišné od České republiky. Dánský systém se vyvíjel v jiných historických a společenských souvislostech, odpovídá potřebám a tradicím této menší skandinávské země, je ale více navázán zejména na pojetí TV a sportu v dalších „severských zemích“. Také je už delší dobu připravován na spolupráci a konfrontaci s dalšími vzdělávacími systémy v rámci Evropské unie.

Obr. č. 1: Dánská státní vlajka. Obr. č. 2: Mapa Dánska (dostupné na: http://en.wikipedia.org/wiki/denmark/main_page [cit. 2009-08-17]).

Obr. č. 2.

Geografický popis Dánska

Dánsko se nachází v severní Evropě na Jutském poloostrově mezi Severním a Baltským mořem. Náleží k němu Faerské ostrovy a Grónsko (URL: <<http://www.denmark.dk./en/menu/About-Denmark/DenmarkGeorgraphy>> [cit. 2009-08-16]). Ačkoliv je k Dánsku přidruženo mnoho menších ostrovů (například Bornholm, Fynn, Sjealland), svojí rozlohou 43 094 km² je nejmenší ze skandinávských zemí. Hlavním městem je Kodaň (Kobenhavn), ležící na ostrově Sjealland. V Dánsku žije 5,5 milionu obyvatel, z nichž asi jedna třetina obývá právě hlavní město (URL: <<http://cs.wikipedia.org/wiki/Dánsko>> [cit. 2009-08-16]).

Politický systém Dánska

V 18. století přispěly reformy osvícenského absolutismu nejen k průmyslové revoluci, ale i k pozdější přeměně Dánska na konstituční monarchii, kterou je již více jak 100 let. Od roku 1953 je zde možné ženské následnictví trůnu, což je v současnosti díky královně Margaretě II. velmi aktuální. Královna je „oficiální hlavou“ státu, avšak ve skutečnosti je výkonná moc v rukou ministerského předsedy vlády. Všichni ministři jsou odpovědní parlamentu, moci zákonodárné (URL: <<http://cs.wikipedia.org/wiki/Dánsko>> [cit. 2009-08-16]).

Správní rozdělení Dánska

Dříve se Dánsko skládalo ze 13 správních krajů. To od 1. ledna 2007 změnila reforma, kdy se Dánsko rozdělilo jen na 5 regionů, kterými jsou Nordjylland, Midtjylland, Syddanmark, Hovedstaden a Sjealland. Současně došlo ke sloučení malých obcí (*kommuner*) do větších celků a snížení jejich počtu z 271 na 98 (URL: <<http://cs.wikipedia.org/wiki/Dánsko>> [cit. 2009-08-16]).

Co se týče vzdělávání, stát, regiony a následně i malé obce mají mezi sebou rozdělenou správu vzdělávacích zařízení po celém území. Školy poskytující základní a

nižší střední vzdělání jsou ve správě místních obecních rad. Velká část škol vyššího středního vzdělání (gymnázia, HF krzy, apod.) podléhá správě regionů. Většina ostatních vzdělávacích institucí, odborné školy, lidové školy, část gymnázií, atd., je v soukromých rukou a za jejich správu zodpovídá zřizovatel (Rýdl, 2003).

4. Dánský vzdělávací systém

4.1 Historie dánského školství

Vzhledem k tomu, že se tato práce zabývá dánským vzdělávacím systémem se zaměřením na lidové vysoké školy, pro lepší představu je nutné uvést stručnou historii celého dánského školství.

Jeho počátky byly spojeny s činností mnicha Ansgarda, který v roce 826 přišel na dánské území, koupil na trhu s otroky dvanáct chlapců a začal je vyučovat úryvkům biblických textů a latinskému jazyku. Ansgardova činnost vyvolala v této době mnoho otázek u ostatních obyvatel a setkala se s velmi dobrou odezvou. Jeho myšlenka předávání znalostí z rodičů na děti byla ovšem přerušena příchodem křesťanství a vznikem vzdělávacích center u klášterů a katedrál. Z toho vznikají na počátku 12. století nejznámější katedrální školy ve Viborgu, Ribe a Roskyldu. Obsahem byla převážně náboženská výchova, křesťanská liturgie a latinský jazyk. Vedle těchto většinou přeplněných škol začaly postupně vznikat městské kupecké školy, kde šlo především o zvládnutí čtení, psaní a počítání. Tyto školy byly nazývány školami písařskými či jednoduše dánskými.

V roce 1478 byla v Kodani založena univerzita, opět se zaměřením na teologii. Vedle ní existovala ještě právnická univerzita. Téměř 350 let se dánské školství vyvíjelo bez větších zásahů. Výraznější pokus o prosazení systému všeobecného lidového vzdělání je spojen s králem Kristiánem II.

V roce 1536, po rozhodném boji, došlo k církevní reformě a většinu škol převzal do své správy luteránsky orientovaný státní aparát. Podle toho byly zrušeny všechny městské, soukromé a jiné školy a v každém městě mohla být zřízena pouze jedna škola, rozdělena do jednotlivých tříd. Jelikož obsahem byla teologie a výuka latiny, říkalo se školám „latinské“. Pravidla těchto škol umožňovala dvakrát v průběhu školní docházky takzvané třídění žáků s následným vyřazením těch, u nichž byly zjištěny nedostatky či žádné pokroky v učení. V závěru tohoto studia byli pro univerzitní studium připraveni

jen ti nejpilnější a nejschopnější, kteří zvládali memorování a učení se z paměti. Mimochodem přesně takové, které se snažíme v současném školství v podstatě odstranit. Zajímavé bylo i financování tehdejších škol, které bylo zajištěné dary bohatých měšťanů, kteří rádi přispívali na vzdělání budoucích kněží a státních úředníků. Tak mohla většina chudých žáků získat zdarma ubytování, stravování i ošacení. Toto organizované získávání příspěvků patřilo od počátku k uznávaným zvyklostem a pokud některý měšťan nepřispěl, musel počítat s odsouzením ostatních sousedů. Tento zvyk se udržel v Dánsku více jak dvě století a možná i díky tomuto způsobu je v Dánsku zakořeněná idea přímé podpory škol obyvatelstvem.

Na přelomu 17. a 18. století se začal do Dánska šířit z Německa pietismus. Kněží hlásali nutnost křesťanského života procházející srdcem. Tudíž pravá křesťanská víra měla být prokazována reálnými činy, a to zejména v oblasti výchovy a vzdělávání mládeže. Tyto „kostelní školy“ se staly prvními typy kodaňských lidových škol. Stále se však jednalo o vzdělání ve městech, venkovští občané zůstávali nevzdělaní. Jediný pokus o zlepšení této situace provedl král Frederik IV., když nechal zřídit 240 nových škol na všech královských statcích. I přes velkou snahu se těmto školám nedostávalo dostatečné finanční podpory a tím pádem většina z nich zanikla.

Poměry ve školství se výrazně změnilly až koncem 18. století, kdy do Dánska pronikly osvícenské ideje o hodnotě a důstojnosti člověka a o větší nutné svobodě v přirozené výchově člověka. Jako jedna z reforem bylo povinné zavedení dánštiny do škol, ovšem latina a náboženství byli stále hlavními předměty.

Důležitým mezníkem ve vývoji dánského školství bylo zřízení Velké školské komise králem Frederikem VI. Ta zpracovávala návrhy na změny obsahu učiva latinských škol. Byly zrušeny peněžní příspěvky od měšťanů a do učiva zařazeny další cizí jazyky a přírodovědné předměty. Práce Velké školské komise byla ukončena v roce 1814, ale i přesto měla velký vliv na další vývoj dánského školství. Jejím vlivem došlo k přijetí nového školského zákona, který ustanovil například právo rodičů na domácí vyučování vlastních dětí nebo všeobecnou vyučovací povinnost pro děti ve věku 7 až

14 let. Již v této době v první polovině 19. století se rozšířil obsah učiva o mravouku, přírodopis, dějepis, zeměpis a tělesnou výchovu.

Výraznou změnou byl příliv nových učitelů, z nově vzniklých učitelských ústavů, které do této doby v Dánsku chyběly. Prvním dánským učitelským spolkem byla Pedagogická společnost, starající se o metodicko-didaktické vzdělávání učitelů (Rýdl, 1993).

Od třicátých let 19. století byly velmi populární filozofické, pedagogické a kulturně osvětové názory kněze, myslitele, básníka a řečníka Nikolaje Frederika Severina Gruntviga. Ten kritizoval vysoké poplatky na městských školách, zasahování církve do vzdělávání a prosazoval bezplatné vzdělávání pro všechny. Jeho jednání se stalo počátkem vzniku lidových nebo-li volných škol (friskole) (URL: <http://en.wikipedia.org/wiki/Education_in_Denmark>[cit. 2009-08-16]).

Další novinkou dánského školského systému byly tzv. vysoké lidové školy (folkehojskole), o kterých se více zmíníme v samostatné kapitole. Jejich smysl spočíval v povznesení vzdělanosti a kulturnosti dánského rolnictva a venkovského lidu. Lidové vysoké školy měly zprostředkovávat podle Gruntvigových ideí praktické vzdělání, potřebné pro život. Systém těchto škol vycházel z internátní několikaměsíční školy rodinného typu, kdy ředitel školy byl včetně členů rodiny v neustálém kontaktu se žáky. Kromě základních předmětů se zde vyučovaly dánské dějiny, občanská nauka, dánské zákony a v neposlední řadě bylo hodně času věnováno tělesné kultuře, cvičení v přírodě a mnoha diskusím. V porovnání s formou dnešních lidových vysokých škol se jejich filozofie v podstatě nezměnila. Všechny tyto vyšší rolnické školy byly velmi výrazně ovlivňovány osobnostmi učitelů a zejména ředitelů, většinou oddaných stoupců grundtvigianismu, což byl teologický směr vycházející ze svobodomyšlné filozofie N. F. S. Gruntviga. První lidové vysoké školy začaly vznikat ve třicátých letech 19. století a do konce století bylo v Dánsku již 25 podobných ústavů, zejména ve větších městech.

Dalším pilířem nestátního dánského školství se staly tzv. večerní nebo pokračovací školy (efterskole), které byly ve větší míře zřizovány až po roce 1875. Pokračovací školy navazovaly na vyučování lidových škol a podstatně ho rozšiřovaly, čímž lépe připravovaly mládež na vstup do samostatného života. Kdežto večerní školy byly zaměřené především na již pracující mládež. Oba typy škol se staly velmi populární hlavně po druhé světové válce, kde si tímto způsobem mohli dovolit vzdělání i chudí studenti, pro které bylo studium na latinských školách a gymnáziích příliš nákladné.

Vybudování uceleného školského systému v Dánsku přispěly i první instituce pro péči a výchovu předškolních dětí, vznikající v důsledku postupné industrializace a sociálně ekonomických změn v první polovině 19. století. O výchovu se postaraly ženy z domácnosti, které nebyly nijak odborně vyškolené a vykonávaly tuto práci dobrovolně a na základě svého vlastního přesvědčení. Koncem 19. století přibýly k předškolní výchově i jesle.

Ve stejné době se projevil nedostatek kvalifikovaných pracovních sil všech úrovní. Proto byl vydán zákon, který nařizoval podnikům povinně přijímat učně do osmnácti let věku na vyučení. Ten platil až do konce třicátých let 20. století (Rýdl, 1993). Ve druhé polovině šedesátých let 19. století také došlo k reformě jediné dánské univerzity v Kodani. Bylo zřízeno pět fakult s řádnými profesory a studenty bez rozdílu pohlaví. Dánští studenti vysokých škol se také věnovali osvětové práci na venkově, zejména přednáškám a vedení kurzů na vysokých lidových školách (URL: <<http://cs.wikipedia.org/wiki/Dánsko>> [cit. 2009-08-16]).

Speciální a zvláštní školy pro různě postiženou mládež byly v Dánsku zakládány až ve 20. století. Ty představovaly poslední článek uceleného dánského vzdělávacího systému (Rýdl, 1993).

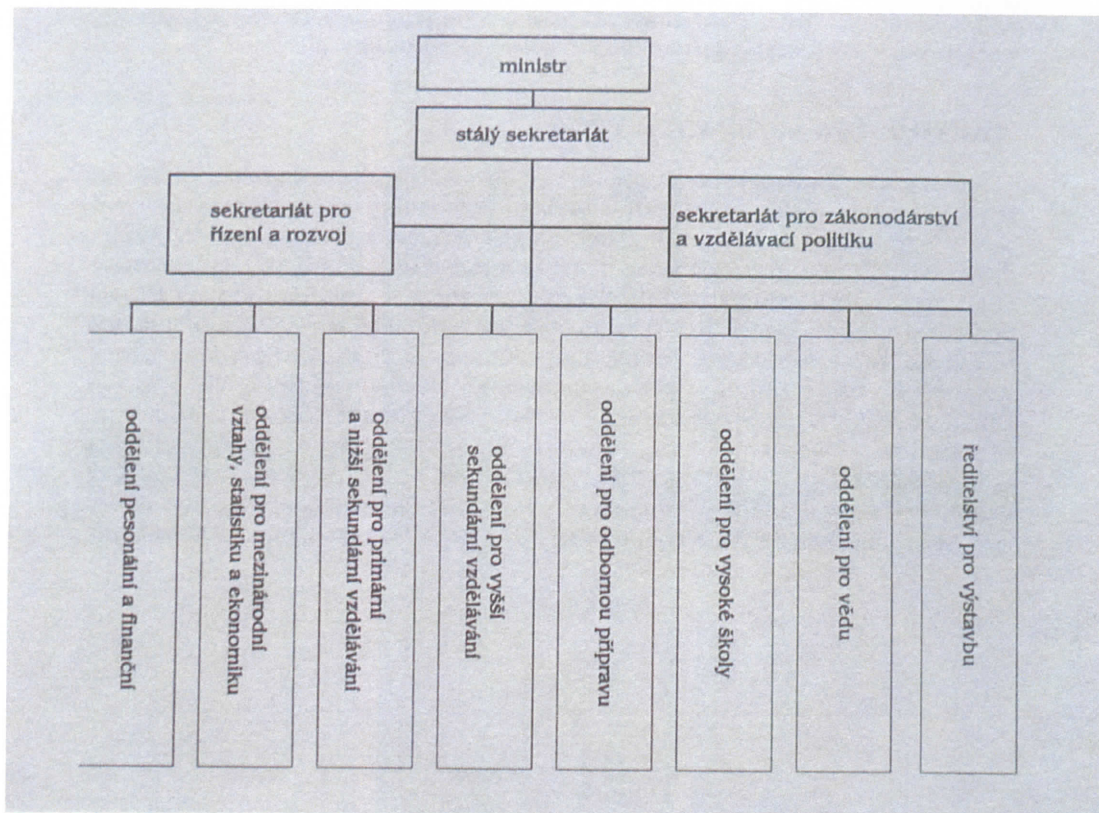
4.2 Správa a řízení vzdělávacích institucí

Zodpovědnost za správu a řízení výchovně vzdělávacího sektoru v Dánsku je rozdělena mezi stát, regiony, města, obce a fyzické či právnické osoby, které řídí a zodpovídají za soukromé školy a instituce. Většina vyšších sekundárních škol (gymnázia, HF kurzy apod.) podléhají správě regionů. Většina učitelských seminářů, inženýrských vysokých škol a odborných vyšších škol jsou stejně jako část gymnázií a lidových škol v soukromém vlastnictví a za jejich správu a řízení zodpovídá zřizovatel. Univerzity a odborné vysoké školy jsou většinou řízeny státem. Ten ovšem finančně dotuje všechny typy škol, od soukromých škol, až po mimoškolní zařízení vzdělávacího charakteru, k lidovým vysokým školám a podobně.

Z hlediska státní správy jsou rozděleny pravomoce mezi dánský parlament a ministerstvo vzdělání a vědy. Dánský parlament je zodpovědný za formulování školských zákonů, za jejich prosazení do praxe a jejich dodržování. Jedině parlament může zákony zrušit nebo přijmout na návrh jakékoliv právnické nebo fyzické osoby na změnu zákona ve formě doplňků nebo dodatků. Parlament ovšem nemá pravomoce na kontrolu rozdělování veřejných prostředků mezi jednotlivé typy a druhy škol. Prostřednictvím školské a kulturní komise parlament formuluje cíle výchovy a vzdělávání pro jednotlivé typy škol. Stanovuje délku povinného vyučování, minimální počet vyučovacích dní, stanovení povinných předmětů a vymezuje funkci učitelů a rodičů. Obsahy a metody práce jsou výhradním právem pedagogického vedení školy, do kterého stát ani místní úřady nezasahují.

Ministerstvo vzdělání a vědy je státním úřadem, který zodpovídá za správu a řízení veřejného dánského školství. Struktura ministerstva je jednoduchá (viz diagram) a skládá se ze tří sekretariátů a z osmi samostatných oddělení. Speciální školství a výchova postižených dětí je v zodpovědnosti oddělení pro základní a nižší sekundární vzdělávání a oddělení pro vysoké školy (příprava učitelů). Tato oddělení mají oproti parlamentu kontrolní moc, slouží jako konzultační střediska a zodpovídají za rozvoj vlastních úseků podle zákona.

DIAGRAM: Organizační struktura ministerstva pro vzdělání a vědu (Education in Denmark. The Education System. Copenhagen, Ministry of Education and Research 1992, s. 16 in Rýdl, 1993).

Ve veřejných volbách je volena správa pěti regionů. Každý region disponuje školní radou a školním ředitelstvím. Pro běžné provozní školské záležitosti jsou při školské radě vytvořeny výbory a komise, složené převážně z učitelů a rodičů. Školská rada zodpovídá za finanční záležitosti učitelů a zaměstnanců školy a spravuje školský fond, do něhož stát převádí prostředky na podporu školství. Dále poskytuje stipendia pro další vzdělávání učitelů, podporuje finančně mimoškolní mládežnické vzdělávací aktivity a rozděluje investiční prostředky pro jednotlivé školy. Školské ředitelství se stará o provoz a pedagogické otázky škol, které spadají do jeho kompetence. Ředitelství schvaluje a povoluje učební plány škol, osnovy, obsazuje volná místa pro učitele, schvaluje stavební plány nových škol a stará se o výuku dlouhodobě nemocných nebo nepřítomných dětí.

Školská správa obcí a měst je realizována obecními nebo městskými úřady. Ty spolupracují s radou učitelů a rodičů, přidělují státní a obecní finance jednotlivým školám a poskytují informace výše zmíněným regionům pro jejich schvalování. Zajímavostí je, že ve školském výboru mají rozhodovací právo rodiče, kteří za celou obec navrhnou nové učitele.

Tato forma správy a řízení vzdělávacích institucí v Dánsku má dlouhou tradici, která byla upevněna především v druhé polovině 19. století. V poslední době se ovšem stát pokouší získat větší vliv na řízení a správu škol kvůli šetření finančními prostředky. Důvodem je i tlak ostatních států evropského společenství, ve kterých není běžná taková svoboda rozhodování ze strany obcí či přímo učitelů a rodičů (Rýdl, 1993).

4.3 Cíle a principy vzdělávacího systému

K pochopení vybraného vzdělávacího systému, kterým se budeme zabývat v případové studii, je nezbytný celkový popis dánského školství. To nám umožní představu o zařazení škol typu lidových vysokých škol do celkového systému.

Dánský vzdělávací systém má bohaté demokratické tradice. Vzdělávání je považováno za prostředek zvýšení rovnosti šancí a zlepšení životní úrovně obyvatelstva. Tomu také odpovídají finanční prostředky, které stát vynakládá na školství. Jedná se o 6,7 % HDP. Ústavou je dána **vzdělávací povinnost** (nikoli povinná školní docházka) v délce 9 let, kterou lze splnit různými způsoby, včetně domácí přípravy. V současnosti se jedná o prodloužené, desetileté, vzdělávací povinnosti. Správa a řízení výchovně vzdělávacích zařízení je v Dánsku rozdělena mezi stát, provincie, obce a fyzické a právnické osoby, které řídí soukromé školy a instituce. To jim dává na jedné straně váhu zodpovědnosti za chod školy, na straně druhé určitou svobodu ve tvorbě programů a celkové organizaci školy.

Od předškolního stupně až po vysokoškolské vzdělání je v Dánsku široký výběr institucí. Celkově se však všechna zařízení snaží co nejvíce sjednotit učební plány a metody vyučování. Vyučování klade důraz na svobodný rozvoj osobnosti, vyznačuje se neautoritativností, důrazem na komunikativnost, tvořivost a spolupráci žáků (Ježková, 1996). Učitelům se zde dostává velkého uznání a respektu. Toto povolání má v Dánsku dlouholetou tradici. Vzdělání je bezplatné na veřejných základních a středních školách. Na ostatních institucích se na výuce finančně podílí rodiče nebo sami žáci.

V roce 2001 zahájila dánská vláda rozsáhlou vzdělávací reformu, která bude přispívat k zajištění trvalého růstu a blahobytu v Dánsku. Tyto změny mají zajistit vyšší kvalitu a lepší soudržnost vzdělávacího plánu od předškolní docházky až k vysokoškolskému vzdělávání, včetně vzdělávání dospělých. Na jaře 2007 vláda vypracovala zprávu o Dánské strategii pro celoživotní vzdělávání v rámci evropské spolupráce v oblasti vzdělávání. To představuje vládní příspěvek na realizaci společných cílů. Účelem této dohody je podpora čtyř strategických bodů, kterými jsou:

1. Tvorba celoživotní vzdělávání a jeho mobilita v zemích EU.
2. Zlepšení kvality a efektivity vzdělávání a odborné přípravy.
3. Podpora spravedlnosti, sociální soudržnosti a aktivního občanství.
4. Zvyšování kreativity a inovací, včetně podnikání, a to na všech úrovních vzdělávání a odborné přípravy.

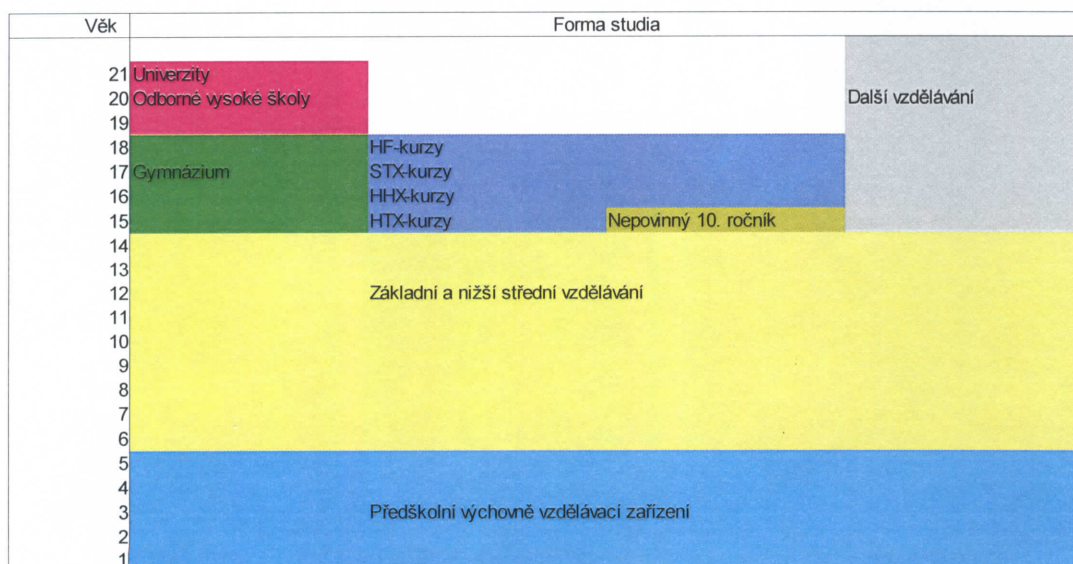
Do budoucna má evropská kooperace a edukace pokračovat prostřednictvím speciálních skupin, které si budou vyměňovat svoje poznatky a zkušenosti na dobrovolnické bázi (URL: <http://www.eng.uvm.dk/fact_sheets>[cit. 2009-08-03]).

4.4 Struktura vzdělávacího systému

Obecně školský vzdělávací systém v Dánsku tvoří primární a nižší sekundární vzdělávací stupeň, vysokoškolské instituce, edukace dospělých a další vzdělávání. Konkrétní edukační zařízení můžeme rozdělit do těchto kategorií:

1. předškolní výchovně vzdělávací zařízení
2. základní a nižší střední vzdělávání
3. vyšší střední vzdělávání
4. vyšší střední odborné vzdělání
5. instituce pro výchovu a vzdělání dětí vyžadujících zvláštní péči
6. vysoké školy
7. instituce pro další vzdělávání mládeže a dospělých
příprava a další vzdělávání učitelů

Tabulka č. 2.: Grafické znázornění dánského vzdělávacího systému (Ježková, 1996).

Předškolní výchovně vzdělávací zařízení

Předškolní výchova se realizuje doma, v jeslích (pro děti do 3 let) v mateřských školách (pro děti od 2,5 do 6 let) a v předškolních třídách (pro děti ve věku 5 – 7 let). Předškolní výchova je v zásadě nepovinná. Docházka do předškolních tříd je však doporučována a je o ni velký zájem. Předškolní třídy jsou zřizovány při základních školách a kladou si za cíl připravit děti na vstup do školy, zvláště celkovým rozvojem jejich osobnosti (Brdek, Vychová, 2004). Existují také mateřské školy s různým zaměřením, a to například na outdoorové aktivity, na umělecké aktivity, na výuku jazyků nebo na sport obecně. Zde se z velké části na chodu instituce a programu podílejí rodinní příslušníci, jak finančně, tak osobní účastí.

Rýdl (1993) rozděluje předškolní výchovu jiným způsobem, a to na integrované instituce, zařízení s celodenní péčí a otevřené mateřské školy. Integrované instituce (integreerede institutioner) považuje za určitou zvláštnost, která je v Dánsku realizována. Tyto instituce byly nejprve rozvíjeny na bázi komunálních institucí pod názvem „Broparken“. Původní myšlenka byla zřízení jeslí, mateřské školy a centra volného času pro děti od 0 do 14 let, které by tu společně pod pedagogickým dohledem mohly vyvíjet vlastní aktivity a měly by možnost vybírat si z široké škály činností. V praxi se začala realizovat forma jedné instituce, v níž jsou děti rozdělovány do věkově heterogenních rodinných skupin. Děti se ve věkově různorodých skupinách rychleji sociálně rozvíjejí a jejich komunikační dovednosti jsou na překvapivě vysoké úrovni. Není žádnou zvláštností, když objevíte integrované instituce i v malých obcích. Jejich popularita je značně vysoká.

Podobně se vyvíjela i další forma předškolního zařízení a to **zařízení s celodenní péčí** (dagpleje). V této souvislosti je třeba odlišovat soukromou nebo jinak „nekontrolovatelnou“ celodenní péčí o děti, která je v Dánsku známa již poměrně dlouho. Vznikla jako reakce na nedostatek institucí pro malé děti po druhé světové válce a své místo má v dánském systému předškolní výchovy stále. K podobné situaci dochází i v České republice. Z důvodu vysokého počtu dětí a malé kapacity

školek vznikají domácí centra pro péči o děti. Třetí institucí je tzv. **otevřená mateřská škola**. Je to vlastně dobře vybavené místo pro dětské hry, kde pracuje minimální počet vychovatelek a děti si zde hrají hlavně v doprovodu dospělých (Rýdl, 2003). Přednost je dáována dětem ze sociálně znevýhodněných rodin a z rodin, kde oba rodiče pracují.

Celkově Ježková (1996) zdůrazňuje, že se v Dánsku věnuje velká péče předškolní výchově, na které jsou rodiče zainteresováni i finančně. To přispívá ke zvýšení kvality péče a možnosti rodičovské kontroly a zásahů do obsahu a forem služeb.

Základní a nižší střední vzdělání

Tzv. **folkeskole** (lidová škola) představuje hlavní formu povinného vzdělávání, které bylo jako devítileté uzákoněno roku 1975. Na těchto devět ročníků navazuje nepovinný 10. ročník, který tvoří současně jeden směr studia po absolvování povinného vzdělávání.

Lidová škola poskytuje všeobecné vzdělání, jehož obsahem jsou povinné předměty a široké spektrum předmětů volitelných, umožňujících velkou diferenciaci vyučování v souladu se zájmy a schopnostmi žáků. Povinné a volitelné předměty se dále člení na ty, které se musí vyučovat na všech školách, a na ty, které si zařazují jednotlivé školy podle vlastního výběru. Charakteristické pro variabilitu obsahu vzdělání je i to, že určité předměty jsou v některých ročnících povinné, v jiných volitelné. Rýdl (2003) uvádí konkrétní výpis povinných předmětů folkeskole, mezi které patří dánština, angličtina, náboženství, dějepis, sociální vědy, sport, který je zastoupen po celou dobu studia od prvního až do desátého ročníku, dále hudební výchova, výtvarná výchova, ruční práce, matematika, přírodní vědy, geografie, biologie, fyzika, chemie a druhý cizí jazyk, jakým většinou bývá němčina nebo francouzština. Žáci si mohou zvolit mezi uměleckými obory, technickými, praktickými a předměty informační technologie.

Zvláštností „folkeskole“ je systém zkoušení a hodnocení. Klasifikace probíhá podle 10 bodové stupnice pouze v 8. - 10. ročníku v předmětech, které jsou obsahem závěrečné výstupní a rozšiřující zkoušky. Do 7. třídy jsou žáci pouze písemně hodnoceni.

Poslední zákon o lidové škole z roku 1994, podrobněji zpracovává její hlavní cíl. Tím je vytvářet přirozené podmínky pro rozvoj žákovy osobnosti založený na spolupráci, nikoli soutěživosti. Důraz je kladen na další zaměření vzdělání a na široké pojetí učení. To znamená nejen osvojování vědomostí a dovedností, ale i rozvoj schopností.

Zákon také zavádí některé obsahové a organizační změny – nárůst týdenního počtu hodin, posílení jazykové výuky a umožňuje větší podíl rodičů na školní výuce.

Celkově se vyučování na dánské „folkeskole“ vyznačuje rozsáhlou neautoritativností, přirozeným vztahem mezi učitelem a žákem, větší komunikativní připraveností a živostí žáků. Cílem je podporovat u žáků diskusi, skupinovou práci a celkově propojit školní výuku s okolním prostředím tak, aby se pro žáky stalo učení se běžným prvkem. Dánsko tím dosahuje otevřenosti vyučování a celé školy veřejnosti, zejména vůči rodičům.

Většina dánských základních škol je vybavena řadou laboratoří, kabinetů, knihoven, tělocvičnami a venkovními hřišti, která jsou volně přístupna žákům školy i jejich rodičům, čímž se školy stávají kulturně-sociálním střediskem pro regiony a plní funkci nikoliv jen vzdělávací, ale i osvětovou a sociální (Rýdl, 1993).

Po absolvování základní školy mohou žáci pokračovat ve studiu v 10. ročníku lidové školy, na vyšších středních všeobecně vzdělávacích školách, na vyšších středních odborných školách či v sektoru dalšího vzdělávání. V rámci běžné základní i střední školy jsou vychovávány i děti vyžadující zvláštní péči. Podle druhu postižení jsou buď integrovány se zdravými dětmi, nebo jsou pro ně zřizovány speciální třídy či centra při normálních školách.

Vyšší střední vzdělání

Školami poskytujícími vyšší střední všeobecné vzdělání jsou v Dánsku **gymnázia** a tzv. **HF – kurzy**. Hlavním cílem gymnázií je příprava žáků ke studiu na vysoké škole. Předpokladem pro přijetí na gymnázium je ukončení 9. nebo 10. ročníku základní školy včetně úspěšného složení závěrečné zkoušky a doporučení ke studiu.

Studium trvá tři roky. Gymnázium se člení na dvě základní větve: humanitně - jazykovou a matematickou, které jsou od 2. ročníku dále specifikovány. Obsah vzdělání je rozdělen do tzv. společného jádra platného pro všechny ročníky a speciálních předmětů podle zaměření jednotlivých větví. Humanitně-jazyková větev umožňuje zaměření na moderní jazyky, klasické jazyky, hudbu s moderními jazyky a společenské vědy. Matematická větev umožňuje zaměření na matematiku a fyziku, přírodní vědy, společenské vědy a hudbu.

Při jakémkoliv zaměření se na gymnáziu objevuje tělesná výchova standardně ve dvouhodinové dotaci týdně po celou dobu studia. Náplň učiva v takovémto rozsahu se v jiných evropských zemích neobjevuje. Studium končí závěrečnou studentskou zkouškou (studentereksamen), podobnou maturitě na české škole. V Dánsku je tato zkouška označována zkratkou „USSLE“ nebo-li upper socondary school leaving examination. Obsah zkoušky určuje ministerstvo výchovy a vědy, i když v současné době probíhají diskuse o větší volnosti jednotlivých škol v určování struktury závěrečných zkoušek.

V Dánsku nyní existuje několik gymnázií, které realizují vyučovací projekty mezinárodního charakteru. Tyto projekty jsou dotovány Evropským společenstvím a zejména program šíření cizích jazyků v rámci Evropského společenství LINGUA se těší v Dánsku velkému zájmu a přízni. Umožňuje učitelům i studentům poznat cizojazyčnou kulturu přímo v místě působení. Program je postaven na výměně studentů mezi jednotlivými školami, které mají velmi podobně předměty. Zájem o studium na gymnáziích je velký a počet žáků je dán jejich kapacitou.

HF – kurzy připravují především zájemce o získání ukončeného vyššího středního vzdělání. Jejich výhodou je, že jsou určeny zejména pro zájemce, kteří mají určité praktické zkušenosti a z důvodu lepšího zaměstnání nebo z vlastního zájmu chtějí či potřebují dokončit vyšší střední školu. Po dokončení tohoto kurzu se mohou hlásit na univerzitu. Během dvouletého studia musí žák splnit předměty na různých úrovních (A, B, C). Například dánštinu plní na úrovni A, angličtinu na úrovni B a tělesnou výchovu stejně jako matematiku na úrovni C. Kurz končí složením tzv. vyšší přípravné zkoušky (HF), jenž je podobná maturitní zkoušce na gymnáziu.

Obsah výuky v jednotlivých předmětech je podobně jako pro gymnázia předepsán ministerstvem, které také řídí a kontroluje závěrečné výstupní zkoušky. Do této doby nejsou studenti klasifikováni. Mnohem více se zde ale uplatňuje vzájemná interakce učitelů a žáků, kteří jsou vlastně dospělými s vlastními i odbornými zkušenostmi a mnohdy mohou velmi kvalifikovaně s učiteli diskutovat (URL: <<http://www.eng.uvm.dk/uddanelse>> [cit. 2009-08-07]).

Vyšší střední odborné vzdělání

Vyšší střední odborné školy si kladou za cíl připravit žáky na povolání. Novější formu představuje odborná příprava. Student ji může zahájit buď vstupem do denních kurzů příslušné školy nebo do praktické přípravy v podniku. Tyto formy na sebe navazují nebo probíhají paralelně. Příprava na technických odborných školách trvá 4 roky, na obchodních školách 3 roky.

Teoretická výuka zahrnuje základní předměty společné pro všechny kurzy a speciální předměty odrážející specifika jednotlivých zaměření. Absolventi získávají vysvědčení o kvalifikaci pro příslušné povolání (Brdek, Vychová, 2004).

Rýdl (1993) uvádí mezi dalšími typy odborného vzdělávání kurzy vedoucí k vyšší odborné zkoušce (HHX – kurzy) a k vyšší technické zkoušce (HTX – kurzy).

HHX - kurz je dvouletý, odborně orientovaný na obchodní a ekonomickou činnost ve spojení s cizími jazyky. Předpokladem k přijetí je absolvování alespoň 9. třídy lidové školy. Kurzy končí zkouškou, která je srovnatelná s maturitou a opravňuje ke vstupu na vysokou školu.

Paralelně s těmito dvouletými kurzy jsou organizovány jednoleté kurzy pro zájemce, kteří mají všeobecnou maturitní zkoušku, ale pro vlastní praxi potřebují odbornou kvalifikaci. Studenti si vybírají balíčky předmětů povinných a volitelných na úrovni A, B nebo C podle typu obtížnosti (A-nejvyšší obtížnost, C-nejnižší obtížnost).

HTX – kurz je nabízen vyššími technickými školami. Podmínky pro přijetí jsou obdobné jako u HHX – programů. U HTX – programů se projevuje vyšší variabilita, protože řada uchazečů má již absolvované nižší základní odborné vzdělání, které je zohledňováno. V obou typech programů se objevuje tělesná výchova jako volitelný předmět skupiny C ve dvou hodinách týdně. V současné době již byly technické kurzy rozšířeny o všeobecně vzdělávací předměty, a proto jejich absolventi mohou odcházet na vysoké školy.

Nabídku možností odborné přípravy doplňují další formy soukromých komunálních škol, např. Školy pro mládež, výrobní školy, denní střední školy aj. Některé jsou součástí systému dalšího vzdělávání. Stát věnuje velkou pozornost oblasti odborných škol. Snahou státu je zajistit, aby všichni mladí lidé měli možnost dokončit profesně orientovanou nebo všeobecnou přípravu navazující na povinné vzdělávání, a aby tak žádný člověk mladší 18 let nebyl nezaměstnaný. Příslušná opatření k realizaci této myšlenky byla uveřejněna ve zprávě ministra vzdělání a vědy z konce roku 1993 s názvem „Vzdělání a výcvik pro všechny“ (Brdek, Vychová, 2004).

Celkově lze vyšší střední vzdělávání porovnat se středními školami a gymnázii u nás. Stejně tak jsou tyto instituce určeny pro žáky ve věku cca 16 až 19 let.

Institute pro výchovu a vzdělávání dětí vyžadujících zvláštní péči

Výchově dětí s různými druhy postižení je v Dánsku věnována velká pozornost. Převládá zde snaha o jejich integraci do skupin dětí zdravých. Stejně tak se vytvářejí optimální podmínky pro zapojování tělesně a duševně postižených dospělých do normálního života. V posledních desetiletích je preferována možnost, aby jednotlivci schopni samostatného života mohli bydlet ve vlastních bytech, na jejichž výstavbu vynakládá dánská vláda nemalé prostředky.

Co se týče vzdělání, vedle běžných škol, kde existují zvláštní třídy a speciální vyučování v běžných třídách, je ustavena celá řada institucí zajišťujících výchovu a vzdělávání postižených dětí. Podobně je tomu i v České republice, kde centra pro tělesně či duševně postižené pomáhají s výstavbou bezbariérových bytových jednotek nebo zajišťují jak vzdělávání tak pracovní místa pro tyto osoby.

V Dánsku je k dispozici domácí odborný poradce pro rodiče vychovávající děti doma, mateřské školy, speciální školy pro smyslově postižené děti a mládež na úrovni základních a středních škol, střediskové školy orientované na zvládání základních oblastí života dítěte, komunální školy pro mládež sdružující žáky podle věku, nikoli podle druhu postižení, střediska speciálního vyučování pro těžce postiženou mládež (Brdek, Vychová, 2004).

Domácí odborný poradce poskytuje odbornou poradenskou a pomocnou službu rodičům, které opatrují postižené dítě doma. Působení těchto poradců není omezeno na určitý věk, ale prakticky se soustřeďuje na poradenství pro postižené děti a mládež. Podle potřeby ovšem mohou dohlížet i na řešení problémů mladých dospělých jedinců, žijících již v samostatných bytech.

Mateřské školy pro postižené děti existují v Dánsku od roku 1954, kdy skupina rodičů založila první školku tohoto druhu. Důraz je u mentálně postižených dětí kladen na střídání pracovních návyků s volnou hrou a stálým měněním činností v

rámci volného času. Vychovatelky mají stálý kontakt s rodinou dítěte a jsou vedeny stálé skupinové rozhovory o výchově dítěte.

Střediskové školy existovali již před druhou světovou válkou. V 60. letech vznikly tzv. **cvičné školy**, vycházející z předpokladu, že všichni mohou být vzděláváni na určité úrovni. Cvičné školy uplatňovaly individuální učební plány, orientované na zvládnutí základních oblastí, v nichž se dítě pohybuje. V 70. letech byla prostřednictvím **komunálních škol** pro mládež s internáty realizována tendence členění žáků nikoliv podle míry postižení, ale podle věku. Obsahem těchto škol byl především trénink na budoucí samostatný život a orientaci v bytě.

Pro těžce postiženou mládež existuje v Dánsku 13 **středisek speciálního vyučování**, rozmístěných tak, že pokrývají svým působením celé území. Střediska vznikla spontánně, bez legislativní podpory, protože se ukázalo, že i těžce postižené děti mají právo na vzdělání ve školním prostředí, přizpůsobením rodinnému životu.

Nabídka speciálního vyučování vychází z principu normalizace a dnes je vytvořena řada předpokladů, které umožňují skutečně individuálně postupovat podle konkrétní diagnózy u každého dítěte. Důraz je kladen na sociální cíle vyučování, širokou spolupráci s rodiči, vybavení školy více jako sociálně vhodného prostředí, než strohého vzdělávacího prostoru, stálou možnost přechodu dítěte do jiné instituce.

Učitelé mají metodickou svobodu, do 8. třídy se neklasifikuje, existují malé třídy a k dispozici žákům i učitelům a rodičům je stálá poradenská služba. Samozřejmě, že vzhledem k různým podmínkách jednotlivých obcí existují i problémy, z pedagogického hlediska nejvíce ve stálém přežívání členění vyučování a z hlediska sociálního ve vzájemném soužití různých skupin dětí.

V České republice je sportovní vyžití osob s tělesným či mentálním postižením zajištěno například samotnými ústavy či denními stacionáři. Tyto organizace se střídají v pořádání speciálních sportovních olympiád v různých městech. S průběhem

těchto akcí pomáhají i studenti Fakulty tělesné výchovy a sportu Univerzity Karlovi, kteří se touto cestou blíže seznámují s problematikou tělesné výchovy a sportu pro handicapované. Spolupráce slouží hlavně k vytváření pozitivního vztahu mezi zdravými a postiženými sportovci a k vytvoření představy sportu bez bariér.

Vysoké školy

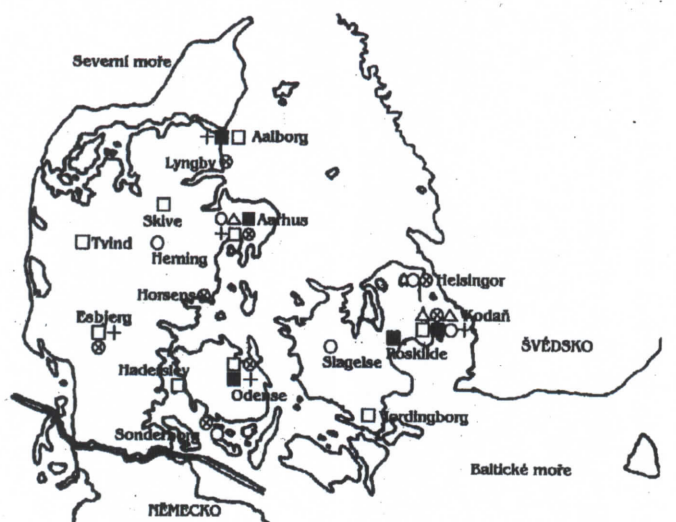
V Dánsku se vysoké školy dělí na univerzity a odborné vysoké školy neuniverzitního typu. Univerzitní instituce nabízejí magisterské pětileté studium nebo bakalářské, které trvá z pravidla tři až čtyři roky. Tyto školy se liší podle zaměření na technické nebo obchodní obory. Navazující doktorandské studium trvá tři roky. Na vysokých odborných školách lze studovat tří nebo tří a půlleté programy, kde absolventi nezískávají žádný titul. Mezinárodně jsou však považováni za absolventy bakalářského studia.

Jak uvádí server dánského ministerstva školství (dostupný na www.eng.uvm.dk), mezi nejvyužívanější obory vysokoškolského studia patří bakalářské studium učitelství na nižším a vyšším středoškolském stupni a bakalářský program sociálních studií. Cílem je poskytnout studentům vysokoškolské vzdělání a základy praxe, přispět k jejich osobnostnímu rozvoji a přimět studenty k aktivnímu zapojení do chodu demokratické společnosti.

Absolvent tohoto programu získává titul B. Ed. (bachelor of education), nebo-li bakalář učitelství. V případě studia tělesné výchovy se nabízí program tělesné výchovy a medicíny na Univerzitě Odense, Univerzita Aarhus nebo Královská dánská škola pedagogických studií. Je možné další pokračování studia ve formě magisterského programu nebo speciálních doškolovacích kurzů pro učitele formou programů pro další vzdělávání.

Obr. č. 3: Dánské vysoké školy (Rýdl, 1993).

NEJZNÁMĚJŠÍ DÁNSKÉ VYSOKÉ ŠKOLY

- pedagogické VŠ (Královská dánská ped. škola Kodaň s pobočkami v Esbjerg, Haderslev, Odense, Skive, Vordingborg, Aalborg, Århus; 60 učitelských seminářů)
- univerzity (Kodaň 1479, Århus 1928, Odense 1964, Roskilde 1970, Aalborg 1974)
- obchodní VŠ (Kodaň, Århus, Herning, Slagelse, Helsingør, Sønderborg)
- ⊗ technické VŠ (Lyngby, Kodaň, Århus, Odense, Helsingør, Horsens, Esbjerg, Sønderborg)
- △ lékařské VŠ (Král. stomatologické koleje v Kodaňi a Århusu, Král. farmaceutická škola v Kodaňi)
- + umělecké VŠ (Kodaň, Århus, Esbjerg, Odense, Aalborg).

Další vzdělávání mládeže a dospělých

Další vzdělávání dospělých v Dánsku se skládá z odborného formálního vzdělávání a z neformálního. Odborné vzdělávací kurzy slouží k:

1. udržení a zvyšování odborné kvalifikace,
2. podpoře rozvoje schopností účastníků,
3. přispění k řešení restrukturalizace trhu práce, řeší problémy s přizpůsobením se současným požadavkům a potřebám pracovního trhu.

Pracovníci se díky těmto kurzům stávají kvalifikovaní pro vyšší pracovní funkce a celkově se stávají flexibilnějšími na trhu práce. Existují tři hlavní zaměření kurzů.

Těmi jsou:

1. Specifická pracovní náplň a s ní související dovednosti a schopnosti (řemesla, technické poznatky, vědomosti o materiálech).
2. Obecné dovednosti a schopnosti (informační a komunikační technologie).
3. Manažerské dovednosti a schopnosti (sociální komunikace, organizace a řízení).

Tyto programy jsou určeny především pro osoby s nízkou kvalifikací pracující v soukromém i veřejném sektoru, dále pro nezaměstnané nebo pro přistěhovalce. Pro ty existují speciálně upravené verze tohoto vzdělávání.

Pojem "Non-formální vzdělávání dospělých" je spojeno s dánským filozofem, básníkem, vzdělávacím myslitelem a duchovním, NFS Grundtvigem a s jeho myšlenkami o bezplatném vzdělání. Prvně se můžeme s tímto typem škol a kurzů setkat v 19. století a od té doby tvoří zvláštní místo v dánském vzdělávacím systému. Neformální vzdělávací činnosti jsou často založeny na soukromé iniciativě nevládní organizace (NGO).

Neformální vzdělávání dospělých zahrnuje:

1. Nezávislé neformální vzdělávací aktivity: večerní školy a dobrovolné činnosti ve sdružení.
2. Soukromé nezávislé školy (lidové vysoké školy – folk high schools, domácí ekonomické školy, umělecké, řemeslné a pokračovací školy).

Neformální vzdělávání zahrnuje výuku, studijní kroužky, přednášky, diskuze o vytváření a organizování aktivit formou večerní školy nebo dobrovolné činnosti ve

sdružení. Za účast jsou vybírány poplatky. Tento typ edukace disponuje velkou volností ve výběru předmětů a činností

(dostupné na <<http://www.eng.uvm.dk/uddannelse>> [cit. 2009-07-10]).

Lidové vysoké školy mají velkou volnost ve výběru témat, obsahu i metod učení, což znamená, že mezi nimi existují značné rozdíly. Důraz je kladen na obecný charakter předmětů, které tvoří polovinu výuky. Zbylou část věnují hlubšímu studiu daných předmětů nebo osvojení si nejrůznějších dovedností. Některé vysoké školy se specializují na hudbu, divadlo, jiné na sport a tělesnou výchovu, politiku, umění nebo filozofii. Obecné diskuse o důležitých tématech jsou společné pro všechny (Rýdl, 2003).

Kurzy se pořádají v délce 4 dnů až 36 týdnů a pravidlo výuky je tzv. plný úvazek. Studenti jsou ubytováni společně na školních kolejích a tvoří i s učiteli jednu komunitu. Minimální věk pro přijetí je sedmnáct a půl roku.

V Dánsku mají tyto školy dlouholetou tradici a dnes jich existuje již několik desítek na celém území. Do této kategorie spadá i Akademie tělesné výchovy a sportu Gerlev. Té se budeme více věnovat v případové studii.

Domácí ekonomické a řemeslné školy se soustředí na praktickou, kreativní a vysokoškolskou výuku v rámci ekonomiky, umění a řemesel. Většina kurzů trvá 20 až 40 týdnů a je přístupná pro osoby starší 16 let. V současné době existuje 16 takových typů domácích škol (URL: <<http://www.eng.uvm.dk/uddannelse>>[cit. 2009-07-10]).

Příprava a další vzdělávání učitelů

Příprava různých typů budoucích učitelů v Dánsku se mírně liší od systému u nás. A to tím, že probíhá na odlišných typech škol, jejichž různé podmínky vycházejí z místní geografické a sociálně ekonomické specifičnosti oblasti. Část učitelských

seminářů a kolejí patří státu, některé jsou komunální, jiné soukromé. Všechny tyto instituce jsou ale dotovány státem na stejné úrovni.

Vychovatelky předškolních zařízení a sociálně – výchovní pracovníci se vzdělávají na tzv. kolejích, typově podobných vyššímu střednímu vzdělání. Zajímavostí je, že ještě před vstupem do školy je po studentech vyžadována alespoň dvouletá odborná praxe v nějakém odpovídajícím zařízení nebo alespoň zkušenosti pedagogického charakteru.

Učitelé „folkeskole“ pro základní a nižší střední vzdělávání se připravují ve čtyřletých pedagogických seminářích vysokoškolského charakteru. Pro budoucí pedagogy je možný výběr specializace nižší stupeň, vyšší stupeň či speciální příprava pro postižené děti. Novějším doplňkem jsou povinné kurzy ze společného základu předmětů, v nichž se studenti seznamují s formami a metodami samostudia a efektivního využívání času, zdokonalují vlastní řečový a komunikativní projev a získávají poznatky z oblasti logopedie a jazykové kultury vůbec. Tyto kurzy jsou u nás zatím pouze ve formě volitelných předmětů.

Učitelé vyšších středních všeobecně vzdělávacích škol absolvují tzv. pedagogikum v rámci přípravy učitelů v průběhu studia v Univerzitním centru v Roskilde. Pro Dánsko běžnou součástí je pětiměsíční pedagogická praxe až po ukončení vzdělání. Student ji absolvuje na konkrétní škole pod vedením zkušeného kantora. Po poradě příslušné komise získá absolvent rozhodnutí o učitelských schopnostech a může samostatně vyučovat.

Učitelé vyšších středních odborných škol prochází v podstatě podobnou přípravou jako učitelé všeobecně vzdělávacích škol. Rozdíl je pouze v přípravě učitelů odborných předmětů. Tito učitelé získávají kvalifikaci na odborných vysokých školách a jejich obsah a formy se liší podle zaměření na odborný směr, buď pro technické školy nebo pro obchodní.

Vysokoškolští učitelé musí splňovat následující kritéria: absolvování příslušné vysoké školy, delší praxi v oboru, akademickou kvalifikaci a schopnost samostatné vědecké práce. V zásadě se od učitelů na vysokých školách nepožaduje speciální pedagogická příprava. Pouze učitelé na učitelských kolejích a v učitelských seminářích musí být absolventi pedagogického směru univerzit nebo absolventi Královské dánské školy pedagogických studií.

System dalšího vzdělávání učitelů všech typů škol je v Dánsku velmi pestrý jak z hlediska forem, tak i obsahu. Pro předškolní pedagogy jsou organizovány různé kurzy, během kterých se účastníci jednou týdně schází ve vybrané předškolní instituci a pod vedením zkušených pedagogů získávají informace a praktické dovednosti, vyměňují si zkušenosti a názory na určité činnosti a rozvíjejí vlastní zásobník metod a forem působení na děti.

Jednotlivé oblastní pedagogické učitelské semináře nebo Královská dánská škola pedagogických studií organizují kurzy různé úrovně i délky pro učitele „folkeskole“.

Pro vzdělávání učitelů vyšších všeobecně vzdělávacích škol neexistuje v Dánsku žádná centrální instituce. Jejich další vzdělávání organizuje ministerstvo ve spolupráci s představiteli jednotlivých asociací podle předmětového zaměření. Tyto kurzy jsou pouze několikadenní a slouží převážně k výměně informací z vlastního oboru.

Pro učitele odborných škol jsou pořádány vzdělávací kurzy nejen pedagogického nebo psychologického charakteru, ale i specializované podle odborných předmětů. Učitelé zde tvoří pracovní skupiny a řeší modelově určité problémy vlastní školy.

4.5 Souhrn

Celkově je vzdělávací systém v Dánsku podobný systému v České republice co se týče struktury rozdělení jednotlivých vzdělávacích stupňů podle věku studentů. Rozdíl však najdeme v přístupu ke studentům, k učivu a k výuce vůbec. České vzdělávání je charakterizováno pevně stanovenou učební látkou s dominantním postavením učitele. Dánské tradice upřednostňují postavení žáka a jeho zapojení se

do organizace a realizace vyučování. Díky tomu, že zde mají výchovní a vzdělávací pracovníci vysokou prestiž, jsou učitelé bráni jako odborníci, kteří podněcují svými diskusemi reformní změny.

Dánsko je jednou z mála zemí, kde je školství věcí veřejnou. Tím se rozumí, že společnost i jednotlivci mohou svojí činností ovlivňovat dění na poli vzdělávání. Odlišný od České republiky je také přístup ke vzdělávání zdravotně a mentálně postižených jedinců. Dánská vláda věnuje této oblasti velkou pozornost a snaží se o vytváření stále lepších a kvalitnějších podmínek pro výuku postižených a pro jejich rodiče a pečovatele.

Další výjimku tvoří vysoké lidové školy. Takovýto stupeň vzdělávání se u nás v podstatě nevyskytuje. V České republice lze ze sportovního a tělovýchovného hlediska vzdáleně přirovnat například obory na vyšší odborné škole Palestra, obor Trenérství na Univerzitě Karlově a různé druhy seminářů a školení se zaměřením na určité sportovní odvětví či na pedagogickou činnost (např. školení cvičitelů ČASPV, Sokola, ČSTV apod.). Z hlediska struktury se tyto příklady ale nedají srovnávat. Buď jsou to totiž školy, kam studenti dochází každý den, nebo jsou to krátkodobé kurzy (většinou několik víkendů) zaměřené na určitou oblast vzdělávání a určené pro získání specializace. Proto se pro pochopení této problematiky budeme v této práci zabývat rozbořením lidových vysokých škol s příkladem čtyřměsíčního kurzu na Akademii tělesné výchovy a sportu Gerlev (Gerlev idraethojskole).

5. Cíl práce, metodologie

Cíl práce:

Cílem práce je prostřednictvím analýzy zahraničního studijního programu ilustrovat alternativní formu vzdělávání v tělesné výchově a sportu, zejména ve specializaci tanec, z hlediska ovlivňování vybraných kompetencí žáka a učitele.

Vědecká otázka:

Působí proces vzdělávání na ovlivňování vybraných kompetencí žáka a učitele ve všech blocích výuky specializace tanec?

Podněcují jednotlivé lekce pohybovou kreativitu studentů?

Metodologie:

Z posouzení jednotlivých teorií vzdělávání vybereme dílčí postupy použitelné v oblasti tělesné výchovy a sportu. Pomocí přímé metody zpracujeme popis studijního programu na zahraniční vzdělávací instituci. Kritickou analýzou jednotlivých lekcí a bloků výuky vymezíme možnosti ovlivnění vybraných kompetencí žáka a učitele. Prostřednictvím metody pozorování a srovnávání realizace výuky provedeme hodnocení obsahu lekcí, didaktické činnosti a přínosu výuky z hlediska ovlivňování kompetencí.

Úkoly vyplývající z cíle práce:

Studium odborné literatury z oblasti teorií vzdělávání.

Studium forem dánského vzdělávacího systému se zaměřením na celoživotní vzdělávání.

Rozbor systému vzdělávání a realizace výuky na dánské Akademii tělesné výchovy a sportu Gerlev.

Analýza studijního programu specializace tanec.

Vyhodnocení získaných poznatků.

6. Vysoké lidové školy (folkehojskole)

Vysoké lidové školy (folkehojskole) jsou instituce neformálního pokračujícího vzdělávání dospělých. Tyto školy tvoří určitou zvláštnost ve všech skandinávských zemích a mají mnohaletou tradici, téměř 150 let. To vysvětluje i nemalý počet na celém území. V současnosti funguje 87 těchto typů škol. Přehled jejich rozmístění najdeme na obrázku 4. Definice je značně obtížná, z důvodu jejich specifičnosti. Vychází hlavně z jiného přístupu ke studujícím a k obsahu učiva a z celkové myšlenky zakladatele N. F. S. Gruntviga.

Obrázek č. 4: Rozmístění vysokých lidových škol „folkehojskole“ na území Dánska.

6.1 Řízení a správa vysokých lidových škol

Školy jsou soukromé orgány, osvobozené od povinností státních škol, výjimečné svou organizací a volností výběru učiva a učebních metod. Na financování se podílí stát, který svými dotacemi kryje více jak 85% provozních nákladů školy. Dále pak rodiče studentů a škola svými fondy. Instituce jsou zapsány pod Ministerstvem

školství. Všechny školy patří pod Asociaci vysokých lidových škol v Dánsku, „Folkehøjskolernes Forening i Danmark“, dále jen FFD.

Mezi hlavní aktivity FFD patří:

- Poradenství pro lidové VŠ v oblasti právních a organizačních záležitostí.
- Uvádění škol na trh.
- Rozvojové projekty a školní inovace.
- Prosazování zájmů lidových vysokých škol na politickém poli.

URL: <<http://www.hojskolerne.dk/organization>>[cit. 2009-07-12].

Výuky na lidové vysoké škole se mohou účastnit i zahraniční zájemci nových členských států EU. Přijetí studenti mají možnost získat grant na pokrytí části nebo celých nákladů na pobyt a studium. Tento fond spravuje mezinárodní vzdělávací agentura v Dánsku, CIRIUS, o které se blíže zmíníme v kapitole Zahraniční studenti.

Lidové vysoké školy neslouží pro získání univerzitní kvalifikace a absolventi neobdrží diplom ani titul, pouze osvědčení o účasti. Stejně tak nedochází ke klasifikaci v průběhu studia ani v závěru, tudíž žáci nemusí plnit žádné výstupní zkoušky. Nelze zde tedy očekávat výuku podle akademických norem.

6.2 Historie vysokých lidových škol

Ve třicátých letech 19. století začínaly být v dánské společnosti oblíbené filozofické, pedagogické a kulturní názory kněze, myslitele a básníka Nikolaje Frederika Severina Gruntviga. Ten ostře kritizoval vysoké poplatky na městských školách, které byly podle zákona z roku 1814 součástí systému všeobecných lidových škol. Hájil práva rodičů na zákonem chráněné bezplatné vzdělání. Ve svých spisech poukazoval na nutnost posílení vzdělanosti venkovského lidu, prostřednictvím občanských nebo právě vysokých lidových škol, které měly být hlavně prakticky zaměřené. Náplní byly nejen předměty běžných veřejných škol, ale historie a kultura dánského lidu, vývoj dánské literatury,

rozbor dánských zákonů, systém činnosti parlamentu a průběhu voleb. Velkou část výuky vyplňovala tělesná kultura, cvičení v přírodě a opakování látky formou volných rozhovorů. (URL: <http://en.wikipedia.org/wiki/Education_in_Denmark>[cit. 2009-08-16]).

Obr. č. 5: Nikolaj Frederik Severin Gruntvig (Wikipedia,2009).

Rýdl (1993), který se jako jeden z mála autorů podrobně zabývá životem a myšlenkami Nikolaje Frederika Severina Gruntviga, uvádí, že v roce 1836 se Gruntvig v sérii spisů se školskou a pedagogickou tematikou zabýval právě myšlenkami na zřízení takovýchto typů škol. Svoji ideu o přirozeném lidovém vzdělání, založeném především na živém slovu než na učebnicích, se snažil zpracovat i v dánských náboženských písních. Z toho vychází tradice zpěvu na vysokých lidových školách. Poté co nebyl vyslyšen v Dánsku, se přesunul se svou novodobou myšlenkou do Norska, kde skončil bohužel podobně. Po návratu do Dánska, v 50. letech 19. století, se Gruntvig zasloužil o vznik vysokých lidových škol pro rolnickou mládež. V roce 1844 vznikla na základě jeho promyšlené koncepce vysoká lidová škola v Roddingu. Od té doby se počet škol rychle zvyšoval a mezi roky 1865 a 1870 vzniklo asi 50 podobných škol.

Do této doby nebylo zvykem, aby se ženy či dívky stávaly studentkami na podobných akademiích. To změnila až další stoupenka Gruntvigových idejí, Nathalie Zahle. Vytvořila devítileté vyšší dívčí školy, které vyučovaly zejména dánštinu, cizí jazyky, dějepis a přírodní vědy. Do konce století vzniklo na 25 podobných institucí.

Podobnou myšlenkou se zabýval i Kristen Mikkelsen Kold, řadový učitel venkovské lidové školy. Zasloužil se o propagaci koedukované výchovy, která se zanedlouho stala samozřejmostí. Kold byl oproti Grunvigovi zkušeným dlouholetým pedagogem, a tak si brzy vytvořil vlastní organizační a vyučovací teorii, kterou využíval ve své soukromé škole založené roku 1851. Jeho teorie vyučování se soustředila na každé dítě jako jedince a požadovala od učitele rozpoznání talentu a jeho rozvíjení. Svoje myšlenky shrnul do knihy „O dětské škole“, která vyšla až po jeho smrti roku 1877.

Jak uvádí Eichberg a Kosiewicz (2007), roku 1901 došlo v dánském parlamentu k reformám. Lidé si prosadily potřebu vzniku nových lidových vysokých škol s větší variabilitou zaměření. Do této doby se školy specializovaly převážně na všeobecné vzdělání a náboženskou tematiku. Na tento popud vznikly ve dvacátých a třicátých letech 20. století školy se zaměřením na gymnastiku a sport obecně. Jako příklad uvádíme Ollerup (založena roku 1920), Snoghoj (1925), Gerlev (1938), o kterém je více informací v samostatné kapitole a Viborg (1951). Od té doby se samozřejmě podoba škol a náplň vyučování mírně měnila vzhledem k požadavkům a potřebám současnosti. Hlavní myšlenka, založená na vzájemném vzdělávání učitele a žáka, ale zůstala (Rýdl, 1993).

6.3 Filozofie vysokých lidových škol

Gruntvig usiloval o povznesení celkové kulturní, tělesné i morální a vzdělanostní úrovně dánského národa. Je mu přiznáváno autorství výrazu „folkeoplysning“, který lze přeložit jako výchova dospělých a mládeže. Tímto výrazem se nechápe pouze výchova, ale celková duševní a tělesná kultivace. Důraz je přitom kladen na soudržnost skupiny, ne jen na sílu jedince (Rýdl, 1993). I tak je možné jednoduše vystihnout filozofii vysokých lidových škol.

Dnes existuje správní aparát, který koordinuje jak lidové vysoké školy, tak i sportovní kluby, organizace a jednoty, společenské zájmové spolky a organizace a celkově všechny instituce, které se jakýmkoliv způsobem podílejí na tělesné a duševní kultivaci dánského obyvatelstva. To potvrzuje celkový zájem o prosazení a udržení zdravého životního stylu všech obyvatel. (URL: <<http://www.eng.uvm.dk/organization>>[cit. 2009-07-12]).

Lidové vysoké školy jsou v podstatě internátní instituce zasazené většinou do venkovského prostředí, kde žijí učitelé a žáci pospolu. Celkový chod je založený na absolvování předmětů, které si studenti vybírají a na společně tráveném čase. Pokud bychom měli popsat každodenní život na lidové vysoké škole někomu, kdo nemá absolutně žádnou představu, pak je to velká rodina studentů a učitelů, kteří se navzájem vzdělávají, učí se novým dovednostem, diskutují, společně si hrají a vytvářejí nezapomenutelné období ve svých životech. To vše v malebné dánské přírodě, s milými dánskými občany a bez jakéhokoliv stresu z plnění zkoušek. Webový portál hojskolerne.dk, který uvádí informace o všech současných vysokých lidových školách, vytvořil hlavní rysy těchto institucí. Těmi jsou:

- Pobyty s trváním několik týdnů až měsíců.
- Společné stravování, ubytování a trávení volného času.
- Široký výběr předmětů a zájmových činností.
- Absence průběžné i závěrečné klasifikace.
- Pedagogická svoboda.
- Rozvoj dovedností, schopností a celkový rozvoj osobnosti.
- Sociální a demokratická účast.

Školy tedy nabízí krátké a dlouhé kurzy. Ty krátké bývají většinou v trvání jednoho či dvou týdnů a jsou určeny těm, co si chtějí vyzkoušet něco nového a případně si vybrat specializaci budoucího studia. Lze si vyzkoušet různá sportovní odvětví, vaření, výtvarné umění nebo dramatický kroužek. Kurz je možné absolvovat s přáteli či rodinou. Existují kurzy pro rodiny s dětmi, pro seniory, kurzy zaměřené

na cestování, či jinou činnost, jak už je uvedeno výše. Tuto výuku si studenti hradí sami, většinou na ně nelze získat grant pro pokrytí nákladů. Krátké kurzy jsou převážně vedeny v dánštině. Výuku v angličtině najdeme pouze u dlouhých kurzů, které jsou určeny i pro zahraniční studenty (URL:<<http://www.hojskolerne.dk/courses/korte-kurser>>[cit. 2009-08-18]).

Běžná délka pobytu při dlouhém kurzu se pohybuje od osmi do čtyřiceti týdnů. Typický pobyt v lidové vysoké škole trvá 4-5 měsíců a většinou podzimní turnus je veden v anglickém jazyce. Každá škola má buď své zaměření, například na sport, drama, filozofii, výtvarné umění, nebo se specifikuje na různá odvětví najednou. Je proto velice důležitý důkladný výběr školy podle představ a zájmů studenta. Pro upřesnění představy uvádíme seznam nejrůznějších oblastí předmětů na vysokých lidových školách (URL:<<http://www.hojskolerne.dk/courses/lange-kurser>>[cit. 2009-08-18]).

Seznam předmětů a témat běžně se vyskytujících na dánských lidových vysokých školách (URL: <<http://www.hojskolerne.dk/courses/subjects-and-themes>>[cit. 2009-08-18]):

Humanitní a sociální vědy

- Archeologie
- Křesťanství
- Kultura a komunikace
- Dánština pro cizince
- Meditace
- Angličtina
- Historie
- Literatura
- Pedagogika
- Filozofie
- Psychologie

- Náboženství
- Psaní

Atletika a Gymnastika

- Aerobik
- Atletika
- Rytmická gymnastika
- Sportovní gymnastika
- Street movement

Dobrodružné sporty

- Outdoorové aktivity
- Horolezectví /Rapelling

Sportovní hry

- Badminton
- Basketbal
- Beachvolley
- Fotbal
- Golf
- Házená
- Tenis
- Voleybal

Vodní sporty

- Kánoe a kajaky
- Jachting
- Plavání

Tělesná výchova a sport pro handicapované

Umění a kreativita

- Architektura
- Keramika
- Design
- Grafický design
- Kreslení
- Fotografování
- Práce se sklem
- Grafika
- Šperkařství
- Malířství
- Patchwork
- Tkaní

Hudba, divadlo a tanec

- Klasická hudba
- Tanec
- Elektronická hudba
- Jazz
- Muzikál
- Pohybové skladby
- Zvuková technika
- Zpěv
- Divadlo / drama

Příroda, věda a technika

- Biologie

- Matematika
- Příroda
- Příroda a životní prostředí

Společnost, politika, média a cestování

- Komunikace
- Demokracie
- Evropa
- Film
- Mezinárodní vztahy
- Politika
- Publicistika
- Cestovní ruch

Sociální služby, terapie a zdraví

- Body & mind
- Dietologie
- Zdraví
- Masáže
- Fitness
- Teambuilding
- Jóga
- Zónová terapie

Vysoké lidové školy poskytují ubytování na jednolůžkových nebo dvoulůžkových pokojích, které se nacházejí přímo ve škole nebo v její těsné blízkosti. I to slouží pro větší navození rodinné atmosféry. Všichni studenti dánští i zahraniční nejen společně bydlí a stolují. Během pobytu je povinností odpracovat několik dní jako pomocná síla v místní kuchyni. Tím pádem mají studenti možnost zasahovat do výběru jídel, na kterých se i sami podílejí. Následně pomáhají i s úklidem společných prostor a

kuchyně. Minimálně jednou týdně se konají velká společná setkání všech studentů a učitelů. Studenti také mají možnost trávit společně volný čas využitím nejrůznějších sportovišť ve škole a jejím okolí. Škola také nabízí volný přístup do místností vybavených hudebními nástroji, potřebami na výtvarnou činnost a podobně. Všechna tato zařízení jsou mimo výuku žákům zcela k dispozici a je nutné poznamenat, že oproti poměrům v České republice, jsou plně k využívání zpřístupněny všechny hudební aparatury a sportovní náčiní a nářadí.

Absence jakéhokoliv známkování a zkoušení vytváří v tomto školním prostředí velmi přátelskou a neformální atmosféru. Respekt, rovnost, spolupráce, dialog a tolerance jsou některé z klíčových slov, kterými lze charakterizovat každodenní život. To ovšem neplatí jen mezi studenty. Jednou z hlavních myšlenek lidových vysokých škol je rovnost a vzájemná výměna zkušeností mezi učiteli a studenty. Hodiny jsou známé volností projevu žáků a tvorbou diskusí. Učitelé mají možnost v průběhu výukového plánu upravovat učební náplň i metody učení podle daných podmínek a zájmů studentů.

Myšlenku sociální pospolitosti na lidových školách podporuje každodenní společný zpěv. Jak je uvedeno v kapitole o historii těchto institucí, již Gruntvig zakomponoval charakteristiky folkehojskole do náboženských písní. Sám jich napsal neuvěřitelných 1585. Postupem času vznikly zpěvníky typických folkehojskole písní. Nejnovější vydání takového zpěvníku bylo vydáno roku 2006 o obsahu 572 písní, nejen náboženských, ale i moderních popových, rockových, dánských a anglických. Pro lepší představu každodenního života uvádíme příklad týdenního školního programu.

Tabulka č. 3: Příklad denního programu na lidových vysokých školách (www.hojskolerne.dk):

	Pondělí	Úterý	Středa	Čtvrtek	Pátek
8:00	S N Í D A N Ě				
8:30	R A N N Í S H R O M Á Ź D Ě N Í				

9:15	Hlavní předmět - specializace	Hlavní předmět - specializace	Hlavní předmět - specializace	Teoretický předmět	Hlavní předmět – specializace
12:00	O B Ě D				
13:00	Školní shromáždění	Hlavní předmět - specializace	Hlavní předmět - specializace	Shromáždění skupin	Hry- společný program
14:00	Úklid	Teoretický předmět		Úklid	Další zvolený předmět
15:30	Další zvolený předmět		Teoretický předmět	Hlavní předmět – specializace	
16:30	P Ř E S T Á V K A				
18:00	V E Č E Ř E				
20:00	Shromáždění třídy		Zpěv	Umělecké aktivity	

Každý den se po snídani konají ranní shromáždění, tzv. morning assembly, kde se sejdou všichni studenti a učitelé, někdy je přítomen i ředitel. Program je v podstatě volný, záleží na nutnosti informovat žáky či učitele o nějaké události ve škole nebo celé shromáždění vedou skupinky studentů, kteří připraví obsah. Naše skupinka českých studentů z roku 2005 například seznámila dánské spolužáky a učitele s Fakultou tělesné výchovy a sportu formou prezentace fotek a textu. Velkou část jsme věnovali popisu sportovních kurzů a našich zážitků z nich. Dále jsme popsali naše tradiční svátky a způsob jejich trávení (Štědrý den, Dušičky, Sv. Mikuláš a podobně). Také jsme připravili pro Dány kvíz o České republice, kdy jsme vybrali nejenom základní fakta o našem státu, ale i spoustu zajímavostí tak, aby forma vzdělání byla o to zábavnější. Zajímavostí je, že dánští spolužáci velmi dobře znali našeho již bývalého prezidenta Václava Havla. I při těchto srazech má svoje místo zpěv, myšlený jako pozitivní začátek do společného dne. Zpívají se písně z klasických „hojskolerne“ zpěvníků.

Studenti jsou rozděleni podle specializací a následují hodiny sportu, umění, hudby atd. Každý student si na začátku pobytu vybírá hlavní předmět. Ten se v programu vyskytuje nejčastěji a je mu věnována největší pozornost. Dále si žáci zvolí další předmět zájmu, který slouží jako doplňkový a většinou mají možnost ho alespoň jednou za dobu pobytu změnit. Je zde také možnost volby z několika teoretických předmětů jako je sportovní psychologie, demokracie, hodiny anglického jazyka pro zahraniční studenty, historie sportu a tak dále.

Shromáždění tříd nebo skupin se koná buď pro řešení drobných meziosobních problémů nebo pro utužení kolektivu a užití si příjemné přátelské atmosféry. Mohou také sloužit jako hodiny diskusí o nejrůznějších tématech, jako demokracie, politika, občanství, problémy ve společnosti. Tento čas mohou studenti také využít jako dobu pro vymýšlení a utváření dalšího programu nebo pro hodnocení již proběhlého.

Nedílnou součástí je zde úklid společných prostor. I to je součástí filozofie lidových vysokých škol. Na začátku pobytu učitelé přidělí každému studentovi část společných prostor, o jehož čistotu se musí starat během celého pobytu ve škole. Nejen že si studenti uvědomují a více váží práce úklidové služby, ale tento akt slouží i pro větší pocit sounáležitosti a přispění ke společnému příjemnému prostředí pro život ve škole.

Další místo je dáno uměleckým aktivitám, kterými mohou být výtvarné činnosti, práce s videotechnikou, ruční práce, dramatický kroužek a podobně. Celý týdenní program umožňuje i dostatečné využití volného času. Ten mohou studenti trávit jak ve vybavených vnitřních a venkovních prostorách školního areálu, tak i mimo něj.

Víkendy mají studenti volné nebo s tématickým programem, který tvoří studenti, učitelé nebo všichni společně. Pro zahraniční studenty se nabízí možnost poznávacích výletů po Dánsku. S jejich naplánováním vždy velmi vřele pomohou jak spolužáci tak učitelé. Pro dánské studenty je to možnost navštívit své přátele a rodinu a vyprávět jim o nových zážitcích ze školy.

Uvedený časový plán slouží jen jako příklad. Konkrétní náplň a rozsah může být na každé lidové vysoké škole odlišný.

6.4 Zahraniční studenti

Vysoké lidové školy jsou uspořádány v závislosti na rozvoji společnosti. Ideální představa je, že se zde budou mít možnost vzdělávat občané všech zemí, společenských úrovní a různého náboženského vyznání. V současné době proto existuje možnost přihlášení pro zahraniční studenty. Některé kurzy se z tohoto důvodu otevírají v angličtině, výjimečně pak ve francouzštině, němčině nebo čínštině. Výuka probíhá buď pouze v cizím jazyce nebo paralelně i v dánském.

Podporu studia v zahraničí zajišťuje národní agentura CIRIUS. Patří pod dánské ministerstvo pro vědu, techniku a inovace. Je odpovědná za podporu internacionalizace vzdělávání a odborné přípravy v Dánsku (URL:<<http://www.hojskolerne.dk/the-folk-high-school/international-students>>[cit. 2009-07-15]).

Mezi hlavní úkoly národní agentury CIRIUS patří:

- rozšíření a posílení internacionalizace vzdělávání a odborné přípravy na všech úrovních,
- manipulace státní správy, mezinárodních vzdělávacích programů pro vzdělávání, odborného vzdělávání a přípravy, vysokoškolského vzdělávání a vzdělávání dospělých i mládeže
- autoritativní rozhodnutí v oblasti hodnocení a uznávání zahraničních kvalifikací
- působení jako národní informační centrum ve vztahu k internacionalizaci
- přispívání k rozvoji mezinárodní spolupráce mezi vzdělávacími institucemi a ve vztahu k obchodu a průmyslu
- vytváření iniciativy týkající se internacionalizace vzdělávání a rozvoje schopností v globální společnosti.

Díky podpoře CIRIUS mohou zahraniční studenti získat grant na pokrytí dílčí nebo úplné částky školného. Přihlášení ke studiu na dánské lidové vysoké škole je možné přes webové stránky dané akademie nebo zasláním přihlášky poštou. Po té většina škol, díky trvalé spolupráci s programem CIRIUS, sjedná dané podmínky za studenta a tomu už zbývá jen přijet do školy, vstřebávat nové zkušenosti a získávat nové přátele (dostupné na <http://www.ciriusonline.dk/tilskud> [cit. 2009-07-13]).

Minimální věk pro přijetí, 17 a půl roku, je stejný jako pro dánské studenty. Běžně se nekonají žádné přijímací pohovory, ovšem některé školy vyžadují určitou zkušenost při výběru specifických aktivit. Jedinou podmínkou pro zahraniční studenty zůstává alespoň částečná znalost cizího jazyka. Jak učitelé, tak studenti jsou ale velmi tolerantní a nápomocní při zlepšování komunikace v angličtině, či jiném cizím jazyce.

Hlavní myšlenka Gruntviga, tedy vzdělání pro každého, se dostala do mezinárodních dimenzí. Lidová vysoká škola je tedy místo, kde se mají lidé scházet a naučit se žít ve vztahu navzdory nebo dokonce kvůli jejich odlišnosti. Seznam vysokých lidových škol a nabídky jejich specializací pro dlouhé kurzy 2009/2010 je uveden v příloze č. 1

7. Akademie tělesné výchovy a sportu Gerlev (Physical education and sport academy Gerlev)

Jednou z vysokých lidových škol s dlouhou historií je Akademie sportu a tělesné výchovy Gerlev (Gerlev Idraethojskole). Studia na této škole se v minulých pěti letech zúčastnila více než desítka studentů z České republiky, většinou současně studentů Univerzity Karlovy v Praze, Fakulty tělesné výchovy a sportu. Všichni absolventi si odnesli nejen mnoho odborných poznatků z různých studijních specializací, ale hlavně zde našli nesmírnou inspiraci pro své další profesní působení jako pedagogové v oblasti tělesné výchovy a sportu. V naší práci se zaměříme na obsah kurzů a na specializaci tanec.

7.1 Historie a filozofie školy

Škola vznikla v první polovině 20. století na podnět široké veřejnosti, která požadovala více škol s tělovýchovným zaměřením. Akademie sportu a tělesné výchovy Gerlev, ležící jižně od městečka Slagelse, byla založena roku 1938 učitelem tělesné výchovy Kristianem Krogshedem (1893 – 1988). Ten byl sám studentem na podobné lidové vysoké škole ve dvacátých letech 20. století.

Obr. č. 6 : Zakladatel Gerlev Idraethojskole Kristian Krogshede.

Kristian Krogshede spolu se svým kolegou Nielsem Bukem navštívil Prahu v roce 1926 a účastnil se Sokolského sletu na Strahovském stadionu jako ohromený divák. V té době vystupovalo na ploše téměř 50 000 mužů a 30 000 žen. Posléze popsal Český Sokol jako organizaci s obrovským počtem členů (v období po první světové válce měl téměř jeden milion členů) a s nebývale dobrou organizační strukturou (Bonde, 2006).

Na výstavbě samotné budovy školy a jejích okolních sportovišť se podíleli obyvatelé a budoucí studenti. Škola působila jako vysoce uznávaná instituce pro vzdělávání mladých učitelů a cvičitelů sportu pro všechny.

Již od svého založení se škola těšila velké oblibě a spolupracovala s různými organizacemi na celém světě. Příkladem je pozvánka - plakát na vystoupení dánských gymnastů a tanečnicků, v té době ještě Sportovní a gymnastické akademie Gerlev (viz. příloha č.1). Tato vystoupení fungovala jako propagační a svým způsobem i osvětové akce dánského sportovního a životního stylu.

Postupem času docházelo k přestavbám a hlavně k dobudování ostatních sportovišť a budov v akademii. Přehled fotodokumentace z doby založení a z roku 2005 je uvedena v příloze č. 1.

V současnosti existují plány na přestavbu celého plaveckého bazénu na relaxační a vodní centrum z důvodu spolupráce s dánskou vládou v programu léčby a prevence obezity. I díky takovéto spolupráci získává gerlevská akademie finanční podporu pro svůj provoz a programy podobného typu fungují pro školu jako forma propagace.

Škola také úzce spolupracuje s Centrem pro výzkum v oblasti sportu, zdraví a společnosti (CISC) na Univerzitě v jižním Dánsku. CISC se zabývá například projekty prevence proti obezitě a na akademii Gerlev je v plánu pořádání sportovních a školících kurzů na uvedené téma. Tato spolupráce trvá již od roku 1970. Univerzita spolupracuje mimo jiné také s Karlovou Univerzitou. Tento vztah je jak formální

(výzkumy, projekty), tak i neformální, v podobě výměny znalostí a zkušeností obou škol. Další rovinou spolupráce je propojení s DGI (Dánskou gymnastickou asociací) na bázi pořádání školení, kurzů a akcí pro cvičitele i cvičence na půdě Akademie Gerlev. Jedná se o školení cvičitelů různých sportovních odvětví, školení vedoucích pracovníků, sportovní akce, soutěže a v nemalé míře také o mnoho přednášek o pedagogice sportu a tělesné kultuře (dostupné na: www.dgi.dk). Je tedy více než patrné, že se tato sportovní škola snaží spolupracovat s významnými dánskými asociacemi a tím se dostat do povědomí veřejnosti jako instituce podporující vzdělávání a zdravý životní styl.

Filozofie Gerlev Idraethojskole je podobná ostatním lidovým vysokým školám v Dánsku. Je však velmi složité pochopit atmosféru školy bez osobního prožitku. Na Akademii Gerlev žijí studenti několik měsíců pohromadě na dvoulůžkových pokojích v kolejiích umístěných přímo ve škole. Učitelé bydlí v sousedství školy i se svými rodinami a všichni se účastní jak společného stravování, tak i sportovních a kulturních akcí. Celá filozofie činnosti spočívá na spolupráci, dialogu a řešení problémů.

Současný ředitel akademie Finn Bergren vystihuje princip akademie čtyřmi pojmy: Playing (hraní si), Fighting (boj s ostatními a se sebou samým), Dancing (tančení), Absorbing (vstřebávání nových zkušeností a znalostí). Heslem propagace akademie je slogan, že pobyt na Akademii Gerlev vás posune dál. Tím je myšleno, že si během kurzu studenti vyzkouší spoustu nových věcí, o mnohých dalších se dozví v diskusích a někteří v sobě objeví doposud neobjevené vlastnosti a dovednosti, díky kterým se mohou lépe rozhodnout, jakým směrem se bude jejich život dál vyvíjet. Mnohdy studentům pomůže pobyt i ve výběru zaměření následného studia. Některé školy proto nabízí i přípravné kurzy na univerzitu.

Obr. č. 7: Současný ředitel Akademie tv a sportu Gerlev, Finn Bergren.

Doba studia na akademii je velmi intenzivním a poučným obdobím v životě studenta, plným tolerance, otevřenosti, nových zkušeností a svobody. Každý student si na začátku pobytu zvolí specializaci a sportovní předměty. Po té si může vybrat z několika teoretických předmětů a zapsat se do některého ze školních týmů. Zbýlý čas věnuje různým aktivitám volnočasového charakteru. Podrobnější popis jednotlivých předmětů je uveden v následující kapitole.

7.2 Program školy

Specializace

Specializace je předmět s největší týdenní dotací hodin. Student si volí specializaci na začátku kurzu a navštěvuje ji po celou dobu pobytu. Specializace podzimu roku 2005 byly Dobrodružství (12lekcí/týden), Tanec (16lekcí/týden) a Fitness (14lekcí/týden).

Hlavní předměty se do této doby velmi rozrostly a na rok 2009/2010 jsou nabízeny následující s dotací 10 až 14 lekcí týdně:

Tabulka č.4: Specializace na rok 2009/2010 na Gerlev idraethojskole dostupné na http://gerlev.dk/dk/lange_kurser/specialer [cit. 2009-08-02]:

Podzim	Zima	Jaro
Tanec Basketbal Fitness Dobrodružství Street movement	Lyžování Snowboard Tanec Fitness Fyzická příprava na ? Street movement Potápění	Tanec Fotbal Bojová umění Dobrodružství Street movement

Náplň jednotlivých specializací se částečně mění. Záleží na přístupu učitele i žáků. Obecně lze obsah předmětů popsat podle webových stránek gerlev.dk takto:

Dobrodružství

Náplní tohoto předmětu je plavání, běh, cyklistika, in-line bruslení, mořské kajaky, orientační běh a pobyt v přírodě. Studenti během kurzu trénují všechny tyto aktivity a několikrát se účastní výletu do přírody nebo několikadenního závodu družstev. Během outdoorových pobytů si studenti utváří svůj kolektiv a učí se žít v souladu s přírodou. Odměnou jsou jim nezapomenutelné zážitky při západu slunce na pobřeží či překonání hranice svých fyzických možností pro blaho týmu.

Příkladem variability školních osnov je i příklad kurzu z roku 2005. Učitelský tým doplnil trenér anglické reprezentace v in-line rychlobruslení, tudíž velkou část těchto hodin věnoval technice jízdy, nácvičku jízdy v tandemu a závodům. Studenti měli možnost si vyzkoušet profesionální in-line rychlostní brusle a seznámit se s průběhem tréninku na takovéto výkonnostní úrovni.

Obr. č. 8: Ukázka jízdy na in-line bruslích při dobrodružném závodu (URL: <http://www.gerlev.dk/adventure>).

Basketbal

Specializace basketbal je postavena na osobním rozvoji herních činností a dovedností, zlepšení prostorové orientace a zdokonalení se v herních strategiích. Studenti absolvují tréninky jak basketbalových dovedností, tak fyzické kondice a samozřejmě se účastní zápasů. Učitel se snaží žáky vpravit i do pozice trenéra.

Tréninky probíhají ve velké sportovní hale přímo ve škole, která se svým vybavením dá srovnat s profesionálními halami na basketbal. Součástí je elektrické ovládání bloků s basketbalovými koši, světelná tabule a tabule pro nákresy herních taktik. Hala disponuje i různým sportovním náčiním, které se využívá například při kondiční přípravě hráčů.

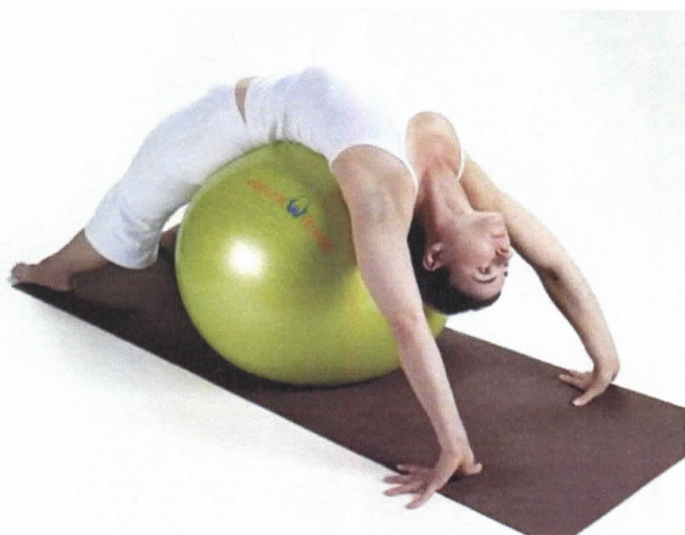
Obr. č. 9: Ukázka z tréninku basketbalu (URL: <http://www.gerlev.dk/basketbal>).

Fitness

Tento předmět obsahuje praktické hodiny spinningu, posilování, lekce s gymbally a overbally, což jsou moderní rehabilitační pomůcky pro posilování celého těla. Běh nejen na atletické dráze školy, ale i v přírodě studenty motivuje k pravidelnému pohybu i mimo lekce fitness. Dále kondiční plavání, kde si studenti osvojí všechny plavecké styly a pod odborným vedením projdou přípravou tréninků na různých výkonnostních úrovních. Také teoretické hodiny základů anatomie a zdravého životního stylu jsou součástí přípravy. Žáci dostanou odbornou literaturu, ze které mohou čerpat i při následné vlastní praxi. Studenti dojíždí na spinningové lekce do sportovního centra v blízkém městečku Slagelse, kde se účastní komerčních hodin. Náplní je i aerobic ve formách více zaměřených na posilování celého těla. Mezi ty patří například bodyforming, bodytone či kruhový provoz. Tyto formy pomáhají rovnoměrně formovat a zpevňovat postavu. Cvičení je vhodné pro různé věkové kategorie z důvodu absence složitých choreografií a možnosti úpravy posilovacích zátěží.

Obr. č. 10: Ukázka fitness, cvičení na gymbalech
(URL: <http://www.gerlev.dk/fitness>).

Street movement

Tato specializace je příkladem změn obsahu učiva na vysokých lidových školách. Předmět street movement vznikl na základě zájmu studentů. Akademie Gerlev ho uvedla do svých osnov v roce 2006 a stala se tím první školou v Dánsku, která tuto specializaci nabízí. Street movement je založen na filozofii „Methode Naturelle“ a školení z Parkour a volné jízdy. Styl této disciplíny je založen na volnosti pohybu a v kontrastu s fitness kulturou zde nejde o měřitelné výkony. Lekce obsahují trénink síly a rozvoj pohybových dovedností, které jsou ústřední myšlenkou tohoto směru. Zaměření je na tělo jako nástroj, který sportovcům pomáhá ve vyrovnání se s rostoucími fyzickými i psychickými nároky.

Jeho počátky jsou v Paříži, kde také škola pořádá v rámci specializace týdenní soustředění se zakladateli této pohybové aktivity. Jednoduše řečeno se jedná o gymnastickou přípravu v tělocvičně a následné praktické lekce v tréninkovém parku Gerlev., prvním v Evropě. Ten má podobu složité panelové stavby s různými stěnami, podlažími a tyčemi, mezi kterými se žáci učí pohybovat rychle, obratně a se zařazením salt či jiných gymnastických prvků.

Obr. č. 11: Streetmovement park Gerlev, první v Evropě
(URL:<http://www.gerlev.dk/streetmovement>) .

Tanec

Taneční specializace je časově nejnáročnější. Obsahuje hodiny klasického baletu se zkušenou baletní tanečnicí a učitelkou baletu z Ruska, dále moderní balet, hip-hop, locking, popping, house dance, jazz dance a dance aerobic s mezinárodními lektory. Pod odborným vedením se tanečníci seznamují s podstatou daného tanečního stylu. Příprava je určena jak pro začátečníky tak pro pokročilé. Individuální přístup každého studenta posune dál v jeho tanečním výkonu, který může předvést při závěrečném tanečním vystoupení. Velký počet tanečních lekcí přispívá k nácvičku kultivovaného pohybového projevu. Studenti si zlepšují prostorové cítění, naučí se základní kroky, otočky a skoky a celkově si zlepšují svůj taneční projev. Během kurzu se studenti naučí nejen mnoho tanečních choreografií, ale způsob vedení lekcí a jejich obsah jim bude velkou inspirací při jejich případném dalším působení v tomto oboru. Obrovskou výhodou je taneční sál, kterým disponuje Akademie Gerlev. Je vybaven mobilními zrcadly, které se dají přesouvat podle potřeby. Také baletní tyče, dobrá akustika sálu a další pomůcky přispívají k větší profesionalitě vedení hodin tance.

Součástí kurzů je i absolvování několika komerčních tanečních lekcí v tanečním centru v Kodani. Akademie Gerlev dále pořádá týdenní zájezdy do Londýna, Paříže či New Yorku, kde tanečníci absolvují lekce v nejznámějších světových dance centrech dle svého výběru. Díky tomu získají větší přehled o vývoji tance ve světě. Jistým bonusem je návštěva muzikálového představení na Broadwayi.

Obr. č. 12: Ukázka taneční hodiny v Akademii Gerlev (zdroj: osobní archiv).

Lyžování a snowboarding

Tato specializace se odehrává během zimního soustředění v Norsku, kde se žáci mohou naučit nebo zlepšit svoje dovednosti v lyžování či snowboardingu. Kurz není určen úplným začátečníkům, většinou jsou vyžadovány alespoň základní dovednosti. Žáci projdou výukou základních forem oblouků a stylů, které budou s učiteli rozebírat nejen přímo na svahu, ale i na videozáznamech pořízených během kurzu. Lektoři lyžování svým svěřencům představí základní vyučovací řady pro výuku lyžování či snowboardingu.

Nabízí se zde i možnost školení v telemarkovém stylu, který se po dlouhých letech opět vrací do módy a skandinávské země můžeme považovat za kolébku tohoto druhu lyžování.

Studenti bydlí společně s učiteli v horských srubech, kde si sami vaří i topí. Soužití s prostředím hor doplňují i praktické lekce přežití ve vysokohorském prostředí. Žáci se seznámí s lavinovou problematikou, kdy poznají pocit člověka zavaleného pod pokrývkou sněhu a sami si vytvoří bivak ve sněhu, ve kterém stráví noc.

Obr. č. 13: Ukázka ze zimního kurzu v Norsku (URL: http://www.gerlev.dk/dk/lange_kurser/specialer/ski).

Potápění

Tento předmět seznamuje studenty se základními pravidly potápění. Je určen zájemcům, které láká tiché prostředí pod vodní hladinou a pro milovníky adrenalinových sportů, mezi které potápění jednoznačně patří. Obsahem jsou i tělesná cvičení pro celkovou kondiční přípravu, nácvik dýchání jak na suchu tak ve vodě při plavání i šnorchlové a přístrojové dýchání. Dále pak školení vodního záchranářství a první pomoci nejen v podmínkách bazénu, ale i na otevřené vodě.

Kurz obsahuje dvě školení. Během prvního jménem Padi Open Water Diver se studenti naučí potápět do hloubky 18 metrů. Počáteční část přípravy probíhá v plaveckém bazénu Gerlev. Druhé školení, Padi Advanced Water Diver, obsahuje ponory do hloubky 30 metrů s prozkoumáváním lodních vraků a výukou orientace pod vodní hladinou. Závěrečná část prvního a celý druhý kurz se odehrává v krásných přírodních podmínkách na Egyptské Hughardě, kde si studenti nejen splní kurz a budou oprávněni k samostatným ponorům, ale prožijí několik dní se svými přáteli a profesionálními lektory. Získají mnoho dobrých rad a zkušeností, které využijí při svých soukromých či odborných výletech pod vodní hladinu.

Obr. č. 14: Ukázka z lekce potápění na kurzu v Hughardě (URL: http://www.gerlev.dk/dk/lange_kurser/specialer/dykning).

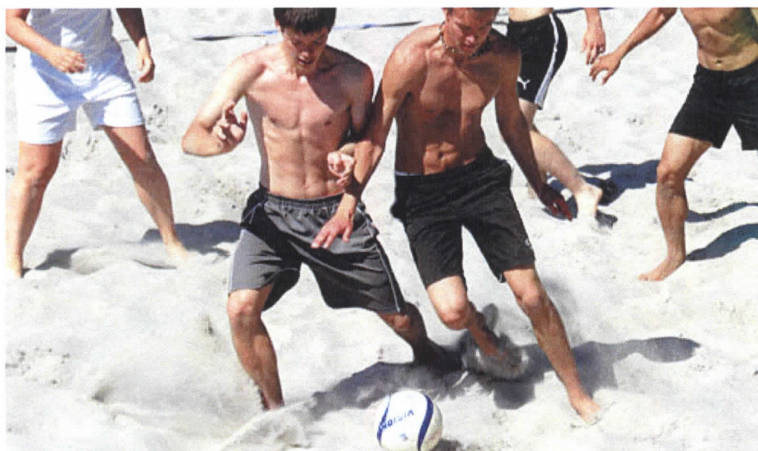
Fotbal

Tato hra se v Dánsku těší značné popularitě. Nutno podotknout, že snad i více v ženském podání. Oproti našim podmínkám je zde fotbal běžně preferovaným ženským sportem.

V této specializaci si žáci osvojí technické, taktické, fyzické i psychické požadavky kolektivní hry na dvou travnatých fotbalových hřištích a kurtech s pískovým povrchem. Předmět tedy obsahuje klasický fotbal i plážový fotbal. Stejně jako v běžném profesionálním tréninku je i zde obsahem náročná fyzická příprava sportovců. Ta je ovšem o to příjemnější, že se odehrává v rozmanitém a dobře vybaveném prostředí sportovní akademie pod vedením zkušených trenérů, jejichž počínání si mohou studenti vzít jako inspiraci. Jedním z nich je i Julie Hauge, která má za sebou nejen skvělou fotbalovou kariéru a trenérství národního ženského týmu, ale i dobrovolnickou trenérskou praxi v Ugandě, ke které se každoročně vrací.

Výzvou pro studenty je i částečné školení do role trenéra. Jeho součástí je trenérská praxe s následným vyhodnocením průběhu. Tyto poznatky o trenérských dovednostech jsou pro budoucího trenéra velmi dobře využitelné.

Obr. č. 15: Ukázka lekce plážového fotbalu (URL: http://www.gerlev.dk/dk/lange_kurser/specialer/fodbold).

Bojová umění

Ve speciálně upravené tělocvičně se studenti učí základům juda a capoeirai pod vedením zkušených lektorů. Mezi ty patří i Martin Moggensen (na obrázku), který se pyšní desetiletým členstvím v národním judistickém týmu. Gerlev Idraethojskole nabízí jako jediná vysoká lidová škola předmět s tímto zaměřením. Žáci se během čtyřměsíčního kurzu seznamují s kulturou a filozofií bojových umění a učí se základním dovednostem, klasicky nebo s hudebním doprovodem.

URL: <http://www.gerlev.dk/dk/lange_kurser/specialer>[cit. 2009-08-02].

Obr. č. 16: Ukázka lekce juda (URL: <http://www.gerlev.dk/dk/lange_kurser/specialer/kampsport>).

Sportovní předměty

Sportovní předměty si žáci volí na místě v rozsahu šesti hodin týdně a mají možnost si je v průběhu kurzu změnit. Některé kurzy jsou přístupné po celý rok, jiné se otevírají pouze při určitém počtu studentů

Sportovní předměty nabízené pro rok 2009/2010 jsou (URL: <http://www.gerlev.dk/dk/lange_kurser/idraetsfag>[cit. 2009-08-02]):

Beachvolejbal

Fotbal

Fitness

Gymnastika (sportovní, rytmická)

In-line bruslení

Plavání

Volejbal

Windsurfing

Mořské kajaky

Badminton

Beachvolejbal

Osmítýdenní kurz plážového volejbalu se koná na písčných kurtech přímo v areálu školy. Učitelé zaručují osobní přístup a zahájení tréninku na současném stupni kondice každého žáka. Hráči se zde učí taktice a speciálním dovednostem. Jako motivace slouží závěrečné utkání s místním sportovním klubem nebo s týmy z jiných lidových vysokých škol.

Fotbal

Viz kapitola Specializace.

Fitness

Viz kapitola Specializace.

Gymnastika

Sportovní gymnastika probíhá ve speciálně upravené tělocvičně v budově školy. K dispozici je airtrack, změkčená podlaha a vestavěná trampolína s pohyblivým doskočištěm. Studenti se zde naučí základním gymnastickým prvkům, získají inspiraci na protahovací, zpevňovací a průpravná cvičení a vyzkouší si typický dánský gymnastický styl založený na odrazových a rotačních prvcích a citu pro rytmus. Zajímavostí pro zahraniční studenty je poznání odlišného přístupu k tréninku gymnastických prvků, které jsou většinou založené na velmi jednoduše navazujícím řetězci prvků, kterým beze strachu a obav projdou i začátečníci.

Dánská rytmická gymnastika je založená na prvcích z moderního tance, gymnastiky, funku a improvizace. Důležitý je cit pro rytmus a prožití tanečního pohybu. Studenti se naučí spoustu krátkých tanečních vazeb pro zahřátí organismu a mobilizaci kloubů, protažení a naladění těla na taneční projev. Lekce obsahují i protahovací a zpevňovací cvičení a nácvik choreografií na závěrečné vystoupení. Mimo jiné kurz zahrnuje i teoretickou výuku anatomie, fyziologie člověka a výklad hudební teorie. Studenti pracují s materiály poskytnutými Dánskou gymnastickou asociací (DGI) a stávají se tak absolventy školení instruktorů rytmické gymnastiky.

In-line bruslení

Studenti si osvojí techniku, zlepší rovnováhu a vyzkouší si nové možnosti in-line bruslení jak ve sportovní hale akademie Gerlev, tak v přírodě, na U-rampě a na speciální dráze ve Slagelse centru. Pod odborným vedením si studenti vyzkouší jízdu v profesionálních podmínkách in-line parku a U-rampy a seznámí se s průběhem základního nácviku jízdy na in-line bruslích.

Plavání

V plaveckém bazénu Akademie Gerlev si žáci osvojí techniku plaveckých stylů motýlek, prsa, znak a volný styl, i způsob jejich nácviku. Součástí jsou i základní techniky vodního záchranářství. Vedle sportovního tréninku je velká pozornost věnována i hrám ve vodě a budování kolektivu. Plavecká hala obsahuje i dva skokanské můstky a jednu věž, na které si studenti posunou hranici strachu a pod odborným vedením se učí základní skoky do vody. Jako v ostatních předmětech si zde žáci vyzkouší i trenérskou roli, která je v podmínkách plaveckého bazénu z důvodu hlučnosti o to obtížnější.

Volejbal

Pod profesionálním vedením zde studenti pracují na technice a taktice hry. Trénink probíhá ve velké sportovní hale školy, která je vybavena i mnoha dalšími pomůckami pro trénink fyzické i psychické kondice hráčů. Ti se sami stávají součástí akademického týmu, který organizuje turnaje a sám se účastní Velké zimní soutěže. V případě zájmu se studenti mohou stát asistentem hlavního trenéra, který jim pomáhá v osvojení si odborných trenérských znalostí.

Windsurfing

Součástí kurzu je teorie plachtění, bezpečnost na vodě a teoretická i praktická příprava na windsurfing. Lekce se konají jak v plaveckém bazénu akademie, tak převážně na moři, vzdáleném cca 15km od školy. Všechno potřebné vybavení si žáci zapůjčí od školy a bude jim přepraveno školní dodávkou až na pláž. Surfování klade velké nároky na vytrvalost a vůli, kterou studenti trénují pod odborným vedením.

Mořské kajaky

Výuka začíná v plaveckém bazénu akademie, kde se studenti seznamují s jízdou na mořském kajaku, s technikou pádlování a nástupu a výstupu z lodě. Součástí jsou i různé záchranné techniky, bezpečnost na moři a mimo jiné i nácvik eskymáckého obratu. Následují lekce na moři s několikadenními výlety s pobytem v přírodě.

Badminton

V kurzech badmintonu si studenti osvojí hráčské dovednosti. Náplní je zde herní využití na jakékoliv úrovni. Hráči nejen pořádají, ale i sami se účastní turnajů jak na půdě školy tak i mimo ni. Důraz je kladen i na smíšenou hru dívek a chlapců. Cílem je mimo jiné i propagace tohoto sportu a tím i snadnější zařazení do školních podmínek (URL: <http://www.gerlev.dk/dk/lange_kurser/idraetsfag>[cit. 2009-08-10]).

Teoretické předměty

Teoretické předměty si studenti volí při nástupu na kurz na osmitýdenní období. Tyto lekce jsou v rozsahu čtyř až pěti hodin týdně. Slouží jako příprava na další studium nebo jako rozšíření si odborných znalostí a dovedností.

Teoretické předměty na období 2009/2010 jsou následující:

(URL: <http://www.gerlev.dk/dk/lange_kurser/studiefag>[cit. 2009-08-02]).

Filozofie

Krátký film

Sportovní psychologie

Sportovní sociologie

Osobní rozvoj

Kurz psaní

Média

Hudba

Školení vedoucích zaměstnanců

Sportovní akademie

Divadlo

Filozofie

Obsahem tohoto předmětu jsou diskuse o základních existenčních otázkách. Dále se zabývá etickými otázkami, zejména genetického inženýrství, dárcovství orgánů a klonování. Náplní je i rozbor názorů filozofů ze starého Řecka i z moderní doby. Průběh lekcí je velmi neformální a je vytvořen na bázi sdělování osobních názorů a postojů v konfrontaci s názory ostatních členů skupiny.

Krátký film

Úkolem kurzu je seznámit studenty s možnostmi videotechniky a se základními pravidly tvorby krátkého filmu. Prostřednictvím svých zkušeností vytvoří studenti vlastní práci, kterou v závěru kurzu představí ostatním. Pod vedením odborníků projdou jednotlivými částmi přípravy a samotné realizace filmování s následnou úpravou materiálu na počítači.

Sportovní psychologie

Obsahem diskusí v tomto předmětu je psychologická strategie hospodářské soutěže i psychologické aspekty sportu. Cílem těchto lekcí je duševní příprava, relaxace, koncentrace, ovlivňování sebevědomí žáků vedoucí k samostatnému řečnickému projevu a budování kolektivu.

Sportovní sociologie

Ve sportovní sociologii jsou řešeny historické prameny sportu v kontextu s dnešní dobou. Dále rozbor témat zdraví, nemoc, tělesné ideály, demokracie, sport, mír, integrace a mimo jiné i názory dánského myslitele Gruntviga. Shlédnutí filmů Gladiátor, Tokio Olympia, Víze boje, Když jsme byli králi a dalších, přispívá k rozvedení diskusí na téma sport v historii s jeho klady a zápory.

Osobní rozvoj

V kurzu osobního rozvoje jsou používány různé přístupy k projednání a řešení otázek důležitých pro společné soužití, řešení smyslu života a postojů k němu. Obsahem lekcí je teambuilding ,nebo-li utváření kolektivu, v praxi a jeho hodnocení, rozvoj identity u mladých lidí, morální otázky, tělo a osobnost.

Kurz psaní

Kurz slouží k osvojení si intuitivního psaní, k vytváření krátkých básní, používání fantazie a dánského jazyka. K dispozici je mnoho cvičení, psaní inspirované barvami, vjemy, pocity a sny žáků. Studenti se také mohou prezentovat formou článků o každodenním životě ve škole, pravidelně publikovanými v časopisu Gerlev.

Média

V tomto předmětu se studenti seznamují s prací s videotechnikou a fotoaparátem. Náplň je uzpůsobená svobodnému přístupu k práci a tvorbě na libovolná témata. Studenti mohou své práce prezentovat ostatním.

Hudba

Díky velmi dobře vybavené hudební místnosti na akademii Gerlev si studenti mohou vyzkoušet hru na mnoho hudebních nástrojů i sólový či sborový zpěv. Stávají se součástí školní kapely, která vystupuje při různých školních událostech. V případě zájmu je možnost nahrát svoje vlastní CD a prezentovat ho v hudebních kavárnách. Žáci jsou seznámeni i s hudební teorií a principy tvorby hudební skladby.

Školení vedoucích zaměstnanců

Školení je určené pro organizátory, animátory, trenéry a vedoucí různých sportovních spolků. Studenti se seznamují se znalostmi o managementu, které mohou následně využít pro osobní, sociální i profesní rozvoj. Součástí je i pomoc při vytváření životopisu a vlastním uplatnění.

Sportovní akademie

Tento kurz slouží k prohloubení znalostí ze sportovní teorie a pedagogiky. Je určen studentům, kteří mají zájem o účast na mezinárodních studijních cestách a sportovních aktivitách v zahraničí pořádaných Gerlev Idraethojkskole. Lekce lze také využít jako přípravný kurz ke studiu učitelství, fyzioterapie či sportovně a pedagogicky zaměřených oborů na vysokých školách.

Divadlo

Studenti, kteří mají rádi improvizaci, spontánnost a představivost, mohou uplatnit své předpoklady v kurzu divadla. Náplní divadelních lekcí je objevit v žácích schopnost projevu vlastních emocí a odvahy stát se objektem pozornosti před publikem. Inspirací je nepřeberné množství her, založených na využití řeči i těla, které mohou být obsahem i jiných lekcí, například tanečních (URL: <http://www.gerlev.dk/lange_kurser/studiefag>[cit. 2009-08-10]).

Školní týmy

Školní týmy jsou určené pro bývalé i současné studenty, kteří chtějí reprezentovat školu na různých přehlídkách a soutěžích. V současné době si mohou vybrat ze třech školních týmů: Taneční tým, dobrodružný tým a basketbalový tým.

URL: <http://www.gerlev.dk/dk/lange_kurser/skolehold>[cit. 2009-08-03].

Vybavení školy

Vnitřní prostory:

- Plavecký bazén
- Taneční sál
- Tělocvična na sportovní gymnastiku a bojové sporty
- Fitness centrum
- Sportovní hala

Venkovní prostory:

- Park na street movement
- Atletický stadion
- Fotbalové hřiště
- Kurty na beachvoleybal
- Kurt na streetbasketbal
- Kurt na petanque
- Frisbee-golfové hřiště
- Legepark (tzn. Hrací park. Obsahuje stanoviště s typickými dánskými hrami. Je přístupný studentům školy i veřejnosti. Slouží také na pořádání sportovních dnů pro školy).

8. Výsledky - případová studie specializace tanec

Taneční specializace se těší na Akademii Gerlev velké oblibě, do každého otevřeného kurzu se hlásí vždy asi 30 až 50 studentů jak z Dánska, tak ze zemí celé Evropy. Výuka probíhá většinou v anglickém jazyce, jako vyučující jsou zváni i zahraniční experti. Škola tento kurz zařadila do svých osnov roku 2005 jako první lidová vysoká škola v Dánsku. Osobně jsem prošla podzimním kurzem tance téhož roku, proto se v případové studii budeme zabývat obsahem a formou specializace tanec realizované v tomto roce. Jednotlivé bloky výuky budou posuzovány z hlediska posilování kompetencí jak studenta, tak budoucího pedagoga.

Výuka probíhá na několika výkonnostních úrovních tak, aby motivovala méně zkušené tanečnický k taneční problematice a ty zkušené k ještě lepšímu výkonu. Proces výuky je vlastním příkladem určitého didaktického přístupu k výuce hudebně pohybové výchovy a tance, s akcentem na podněcování vlastní tvořivosti.

8.1 Charakteristika tanečních stylů

Během kurzu si studenti vyzkouší mnoho různých tanečních stylů, kterými jsou: Fosse, House dance, Jazz dance, Locking, Popping, Balet, Hip-hop, moderní tanec a dance aerobic.

Charakteristika jednotlivých tanečních stylů:

Fosse

Tento taneční styl lze přirovnat k muzikálovému tanci, který je v současné době oblíben po celém světě. Vznikají stále nová divadelní představení zaměřující se právě na tento žánr. Z pohybového hlediska se jedná o poměrně snadné pohyby, a tak lze

muzikálový tanec nabídnout i úplným začátečníkům. Představa tanečníků v řadách a s cylindry přesně vystihuje jeho podstatu.

Důraz je kladen na projev emocí a teatrální výstup, který vyjadřuje příběh provázející každý muzikálový tanec. Hudební doprovod je čerpán přímo ze soundtracků slavných muzikálů. Nejslavnější centrum muzikálového tance je Broadway v New Yorku. Centrální část slavné Broadway obsahuje velké množství muzikálových divadel, kde vznikají celosvětově známé muzikály, u nás často překládané a znovu nastudované českými divadly (Brtníková, 2009).

House dance

House dance je jeden ze stylů street dance, který je v České republice relativně mladý. Tančí se na house music. Název pochází ze slova Warehouse, jednoho z prvních tanečních klubů v Chicagu, kde poprvé hráli house music. Tehdy se stylu house říkalo „jacking“ nebo „clubing“.

Základním prvkem je tzv. jack – pohyb hrudníku vpřed a vzad, který se šíří vlnovitě do celého těla. Ten se rytmicky opakuje a je zrychlen natolik, aby následoval úder hudby. Zbytek těla se jakoby opožďuje za těžkou dobou. Všechny pohyby nohou tudíž vychází ze správného provedení tohoto jacku. Další taneční kroky tohoto stylu lze těžko charakterizovat, protože se mění každým dnem z důvodu velké kreativity a svobodomyšlnosti tanečníků (Wikipedie, 2009).

Jazz dance

Počátky jazzového tance sahají až na konec 19. století do afroamerického lidového tance. Prvním populárním jazzovým tanečníkem na počátku 20. století byl Joe Frisco, který proslul svým známým stylem s uvolněnými končetinami, buřinkou a cigárem.

Až do poloviny 50. let 20. století patřil jazzový tanec pod step, který vládl tehdejší době v USA. Ve druhé polovině minulého století se objevily nové populární formy jazzu, například Charleston, Boogie Woogie, Swing a další. Samostatný název Jazz dance se začal užívat až koncem 50. let.

Technika jazzového tance vychází z techniky baletu a je základem všech moderních tanečních stylů. Jazzový tanečník má perfektní taneční techniku, což mu umožňuje soustředit se na stylistické vyjádření tance. Osvojená technika je nezbytná pro zvládnutí častých skoků a otáček, při kterých je důležitá správná poloha těla a jeho těžiště (Brtníková, 2009).

Locking

Locking, původním názvem Campbellocking, je styl funkového nebo streetového tance, který je dnes spojený s hip-hopem. Charakterizují ho rychlé a odlišné pohyby paží a rukou v kombinaci s uvolněnými boky. Pohyby jsou obecně velké a přehnané a často velmi rytmické a vhodně propojené s hudbou. Dalším poznávacím znamením jsou kroužky zápěstím, ukazování, houpavý pohyb, statická chůze, atd. Doslovně přeložený název znamená „zamykání“, což představuje určité zmrazení pohybu v různých polohách a následné pokračování v předchozím tempu. Locking je tedy převážně improvizací tanec, v němž se často vyskytují prvky v libovolném tempu i pořadí (Wikipedie, 2009).

Popping

Historie tohoto tance spadá až do 70. let do státu Kalifornie. Inspiraci si tento taneční styl vzal z lockingu. Základním prvkem poppingu je fresno, které okolo let 1975 až 1976 vymyslel sám jeho zakladatel Sam Boogaloo Salomon. Popping je samostatný taneční styl, často spojovaný či zaměňovaný s lockingem či boogaloo.

Popping je streetový taneční styl, který vypadá jako křečovitý a čistý pohyb, nazývaný pop nebo hit. Je založený na technice rychlé kontrakce a uvolnění svalů, Další charakteristické pohyby poppingu jsou ticking (cukavě prováděné pohyby s přechodem do další pozice), floating (plování, přemísťování jedním směrem, kdy z pohledu diváka se tanečník přemísťuje směrem opačným, nazýván také moonwalk či sidewalk) a liquid dancing (plynule prováděné pohyby, po zastavení zůstávají části těla rozhoupané, vzniká efekt gumového těla) (Wikipedie, 2009). Velmi často se považují prvky waving, tzv. vlnění za součást poppingu, avšak ty patří do skupiny boogaloo. Kombinací těchto dvou tanečních stylů vznikl dnešní Elektrick Boogaloo styl (dostupné na <<http://www.electricboogaloos.com>>[2009-08-12]).

Klasická taneční technika

Každý tanečník, chce-li ⁺kuřivovat svůj pohybový projev, musí vycházet z osvojování klasické taneční techniky.

Jeho počátky spadají až do 16. století jako taneční vložky italských oper nebo francouzských „ballet de cour“. V 18. století došlo k popularizaci baletu, která vedla k rozpracování a vylepšení techniky. V této době se stal balet samostatnou dramatickou formou. V 19. století zájem o balet poklesl. Díky velkým sociálním změnám ve společnosti ztratil oporu v aristokratických kruzích a lze říci, že se rozvíjel pouze ve Francii, Rusku a Itálii. Ve 20. století došlo především díky ruské škole k určité renesanci klasického baletu, který díky vynikajícím tanečníkům postupně získal zpět svou ztracenou pozici (Wikipedia, 2009).

V klasickém tanci existuje pět lehce odlišných tanečních stylů a technik. Ruská technika, zvaná také technika Vaganové, podle tanečnice a později pedagožky v Carské baletní škole A. J. Vaganové. Typickými znaky jsou elegantní port de bras (pohyb paží), vysoké skoky a přesně vedený pohyb nártů a nohou. Francouzská technika je považována za předchůdce všech ostatních baletních stylů. Charakterizuje

ji vysoko vedený pohyb nohou vyžadující velký rozsah pohybu tanečníků. Dále uvolněná a elegantní port de bras. Balanchinova technika, pojmenovaná po choreografovi Georgi Balanchinovi, spoluzakladateli Školy amerického baletu, New York City Ballet. Mezi znaky tohoto stylu patří plynulá, neformální port de bras, přenášení váhy více vpřed a rychlá práce nohou. Bournonvillova technika (podle zakladatele Dánského královského baletu francouze Augusta Bournonvilla) je typická jemným až vznešeným port de bras a častými otočkami. A poslední Cecchettiho technika, pojmenovaná podle italského tanečníka Enrica Cecchettiho. Poznávacími znaky je velmi formální port de bras a nepatrně nedotažené překřížení nohou v páté pozici (URL: <http://www.balet.estranky.cz/stranka/techniky_baletního_tance>[cit. 2009-08-19]).

Z klasické taneční techniky se postupem času vytvořil ještě další styl, scénický tanec. Ten si klade za cíl především vyjádření pocitů, nálad a povahu role. Oproti tomu je klasická technika ukázkou precizní souhry tanečníků a lehkosti provedení typických tanečních kroků a technik (Wikipedie, 2009).

Hip hop

Hip hop původně vznikl již v 70. letech v newyorských čtvrtích Harlem a Bronx. Prvními hip hopovými tanečníky byly Afroameričané a příslušníci Latinské Ameriky. Velmi rychle se rozšířil do celého světa. Hiphop je jak druh populární hudby, tak i novodobá technika tance (Brtníková, 2009).

Součástí hip hopu je nejen taneční styl breakdance, ale i Djing, rap a beatbox. Djing znamená reprodukování hudby na mixážním pultu, rapování je zpěv, který byl dříve doménou černochů. Vyjadřuje různé životní názory, postoje, příběhy i vtipné historky. Breakdance je v podstatě akrobatický hiphopový tanec, který využívá prvků z různých bojových umění, např. z brazilské capoeiry (Wikipedie, 2009).

Moderní tanec

Na počátku 20. století vznikl nový myšlenkový směr, který se ubíral cestou s ohledem na individualitu, základní životní potřeby rituálů a víry, obyčejnost, výrazovost a emotivnost. Moderní tanec se stal uznávanou uměleckou formou svobodného projevu všech lidí, kteří chtějí tvořit. Dvacáté století se stalo rozhodujícím obdobím pro oproštění se od zažité baletní formy. Stalo se dobou vzrůstající tvůrčí činnosti tanečníků a choreografů. Mezi průkopníky tohoto volného tanečního stylu patří například Isadora Duncan nebo Marta Graham (URL: <<http://www.centrumtance.cz/moderna>>[cit. 2009-08-12]).

Dance aerobic

Dance aerobic je zábavnou formou klasického aerobiku. Vychází ze základních kroků aerobiku a je dále obohacen o taneční prvky, které do sestav vnášejí složitější a více taneční choreografie. Zpravidla se cvičí na výrazně akcentovanou melodickou hudbu, časté jsou také latinskoamerické rytmy.

Hodina dance aerobiku má v podstatě stejnou strukturu jako ostatní formy aerobiku. Začátek hodiny je určen na zahřátí a protažení. Následuje nejdůležitější část hodiny, která také většinou trvá nejdéle. Cvičitel předcvičuje různé choreografie (sestavy), které mají silně taneční ráz. Během jedné lekce se mohou cvičit až tři různé choreografie, cvičitel je nakonec může spojit v jednu velkou. Využívají se také prvky kick-box aerobiku či step aerobiku, které mohou choreografie ještě více oživit (URL: <<http://www.ocviceni.cz/dance-aerobic>>[cit. 2009-08-19]).

Podstatu a pohybové základy všech těchto tanečních stylů učí na akademii vedoucí lektori specializace Priscilla Sepuya Rasmussen, která vystudovala tanec na Univerzitě v Kodani a byla členkou národního divadla a Peter Friis, se zkušenostmi vedení profesionálních hodin tance v New Yorku se známými osobnostmi jako je

Madonna nebo Julia Roberts. Dále se na průběhu hodin podílejí externí učitelé Tine Salling, Bogussia Gaudens, Marianne a další.

Tabulka č. 5: Příklad týdenního rozvrhu taneční specializace:

	Pondělí	Úterý	Středa	Čtvrtek	Pátek
8:00	S N Í D A N Ě				
8:30	R A N N Í S H R O M Á Ž D Ě N Í				
9:15	Fosse	Klasická taneční technika	Moderní tanec	House dance	Klasická taneční technika
12:00	O B Ě D				
13:00		Fosse	Moderní tanec		Klasická taneční technika
14:00	Fosse	Dance aerobic		House dance	
15:30					
16:30	P Ř E S T Á V K A				

Každý týden byl více či méně zaměřen na jeden taneční styl. Program vychází z možnosti účasti externích učitelů.

8.2 Realizace výuky

Jednotlivé bloky výuky budou charakterizovány z pohledu a) vedení lekcí, b) obsahu lekcí, c) osobního hodnocení, d) rozvoje kompetencí žáka a budoucího pedagoga. Konkrétně se zaměříme na kompetenci k učení a k řešení problémů a

podněcování kreativity u žáka. U učitele pak na přípravu, realizaci výuky a hodnocení.

Fosse

a) Vedení lekcí:

Lekce **Fosse** proběhly v rozsahu deseti tanečních lekcí pod vedením externí lektorky Stine, která měla zkušenosti s muzikálovým tancem v Kodani. Její projev byl strohý a věcný. Dostavila se v tanečním kostýmu dokreslujícím atmosféru muzikálového tance a s několika cylindry, které si studenti mohli půjčit. Chybělo jí ovšem umění motivovat začátečníky a někteří ani nedokončili lekce a jen pozorovali výuku z povzdálí.

b) Obsah lekcí:

Po seznámení s podstatou tohoto tanečního stylu jsme se učili základní pohybové prvky během každé zahřívací taneční vazby. Pohyby byly převážně ženského charakteru, tudíž vlnivé pohyby pánví, paží a ladná chůze. Tyto části hodin probíhaly ve volném postavení tanečnicků tak, aby si každý mohl kontrolovat své pohyby v zrcadlech. Kontrastem byly naopak variace v řadách, při kterých byl důraz kladen na velký rozsah pohybu a precizní a přesné provedení a manipulaci s cylindrem. Důležitá byla především hromadná souhra pohybů a jejich výrazovost. Během několika hodin nás lektorka naučila muzikálovou choreografií. Svým přístupem a průběžným vyprávěním příběhu, který provázal celou choreografií, se nám snažila přiblížit požadovanou výrazovou formu, kterou jsme uplatnili při závěrečném vystoupení.

c) Osobní hodnocení:

Celkově byly lekce velmi dobře vedené a i za tak krátkou dobu jsme měli možnost pochopit podstatu tohoto tanečního směru. Lektorka sama byla sice profesionální tanečnicí, ale chyběly jí důležité pedagogické dovednosti. A to hlavně umění nabudit a motivovat nejen pokročilé, ale hlavně začátečníky, pro které byl

tento styl technicky velmi náročný. Největším přínosem byla vlastní zkušenost z absolvování výuky přinášející mnoho podnětů pro budoucí tvorbu vystoupení. Inspirující byl důraz na precizní provedení pohybu a také práce s půdorysným postavením tanečnicků na ploše.

d) Rozvoj kompetencí:

Kompetence žáka – Výuka převážně ovlivnila kompetenci k učení, stejně jako ostatní taneční hodiny z důvodu učení se novým pohybových dovednostem.

Kompetence učitele – Tím, jak byla hodina realizována, jsme mohli odhadnout i předchozí přípravu lektora a použít ji jako inspiraci.

House dance, locking

a) Vedení lekcí:

Se stylem **house dance a locking** nás seznámila Tine Salling. Její studium tance v New Yorku se projevovalo vysokou úrovní přípravy na lekce. Jako jediná nám tato lektorka představila taneční styly při hodině teorie.

b1) Obsah lekcí:

Po shlédnutí video záznamů a vysvětlení techniky pohybu jsme přistoupili k nácviku základních kroků. Videoprojekce a výklad teorie zde hráli velmi důležitou roli v seznámení se s historií a vývojem **lockingu** a v představě pohybu. U tohoto tanečního stylu bylo hlavní náplní nácvik diagonálního pohybu těla, ze kterého tento styl vychází. Dále pak krouživé pohyby zápěstí, a výdrž ve statických polohách. Hlavním obsahem hodin byl nácvik krátkých lockingových vazeb, které na konci lektorka spojila do choreografie na vystoupení. Do hodin vkládala lektorka i prvky tanečního stylu popping, kterými obohacovala taneční choreografie.

Celkově jsme si při hodinách lockingu vyzkoušeli atmosféru pro tento tanec typickou. Učili jsme se tzv. Soul train, což je ulička z tanečnicků, kterou prochází

jeden nebo dva tanečníci najednou a předvádí svoje umění. Velkou část lekcí tohoto typu jsme vytvářeli vlastní choreografie, při kterých bylo možné předvést svojí kreativitu a pohybový projev.

c1) Osobní hodnocení:

Díky tomu, že lekce probíhaly průběžně celé čtyři měsíce, bylo možné si taneční pohyb tzv. „nechat projít hlavou“ a lépe tančit s vlastním prožitkem. Celkově jsme se naučili základní kroky lockingu a několik krátkých choreografií. Výuka byla volně vedená, někdy až s přílišnými pauzami. Lektorka nejednou vymýšlela choreografie přímo na místě, což celý proces zpomalovalo. Pro budoucí praxi je pro mne důležitý poznatek, že atmosféra odpovídající danému tanečnímu stylu pomáhá jak provedení tak prožitku pohybu.

b2) Obsah lekcí:

Styl **house dance** je svou obtížnou rytmizací a neobvyklým pohybem hrudníku tvrdým oříškem pro začátečníky. Proto velkou část prvních hodin věnovala lektorka nácvičku rytmu a základních pohybů. Vzhledem k náročnosti zvládnutí opožděné reakce pohybu těla po impulzu z hrudníku, ztráceli někteří tanečníci koncentraci a nadšení pro tento taneční styl. Obsahem byly krátké a snadno zapamatovatelné choreografie, kde bylo možné si tento specifický pohyb více zažít. Kladnou součástí byla motivující taneční hudba, která je v současnosti u mládeže velmi oblíbená. Většinu lekcí byli tanečníci volně rozmístěni po ploše z důvodu kontroly pohybu v zrcadle. Jiné rozestavení nebylo využito. Vyvrcholením byla přibližně dvou minutová choreografie obou stylů, která byla rovněž součástí závěrečného vystoupení.

c2) Osobní hodnocení:

Osobně jsem si tento styl velmi oblíbila z důvodu jeho dynamičnosti, dobré hudby a možnosti improvizace. V porovnání s lekcemi lockingu byly tyto lekce připravenější a mnoho prvků jsem použila do aerobních choreografií s tanečním zaměřením z důvodu podobného tempa hudby a skákavým charakterem prvků. Ty

jsou dobře využitelné v high impact aerobicu jako forma zvýšení kondiční připravenosti cvičenců.

d1, 2) Rozvoj kompetencí

Kompetence žáka – Díky „soul train“ se u tanečníků rozvíjela především vlastní tvořivost.

Kompetence učitele – Prostřednictvím zařazení teorie byly hodiny inspirací pro budoucí přípravu a realizaci výuky.

Jazz dance, moderní tanec

Lekce **jazz dance a moderního tance** vedl buď Peter Friis nebo Priscilla Sepuya Rasmussen. Oba styly se velmi prolínaly jak při přípravě, tak v samotných choreografiích. Tito lektoři nás provázeli většinou hodin taneční specializace. Oba jsou velmi kvalitní učitelé s odlišným přístupem k tanci, což působilo jako velmi kreativní prostředí při jejich závěrečné společné autorské tvorbě většiny školních i mimoškolních tanečních vystoupení.

a1) Vedení lekcí:

Peter Friis svým velmi aktivním, optimistickým a přátelským přístupem působil jako určitá forma osvěžení. Každou lekci měl perfektně připravenou od začátku do konce. Tudiž působil i s Priscillou R. jako nejvíc profesionálně připravený lektor.

b1) Obsah lekcí:

Peter volil snadno zapamatovatelné zahřívací taneční vazby na jednoduchou rytmickou hudbu. Tím se tanečníci nemuseli soustředit na následující prvek, ale mohli naplno prožít každý z nich. Pomocí jednoduchých krokových vazeb a většinou krouživých pohybů paží a ladné chůze se mobilizoval celý organismus k pohybu. Po zahřátí následovalo důkladné, ale dynamické protažení a různé formy posilování, sloužící studentům jako zásobník cviků pro jejich praxi.

Do hodin bylo vždy vloženo několik základních prvků klasické taneční techniky, což většině tanečníků pomohlo ve správném držení těla při následném tanci. Obsahem byly battement tendu (pohyb, při kterém se kročná noha napne rovnoběžně s podlahou), demi a grand-plié (mírný nebo hluboký podřep v pozici s vytočenými chodidly), port de bras (práce paží v různých pozicích) a mimo jiné i pozice v relevé, což je výpon. To sloužilo i pro posílení posturálního svalstva. Taneční choreografie byly nápadité, ale také určitým způsobem jednodušší a lehko čitelné pro diváky.

Během lekcí Peter velmi často měnil postavení tanečníků. Vyzkoušeli jsme tak tanec v řadách, zástupech, v kruhu, diagonále atd. Většinu těchto choreografických postavení použil v závěrečném vystoupení.

c1) Osobní hodnocení:

Osobně jsem si hodiny s tímto lektorem oblíbila nejvíce. Od začátku do konce měl každou lekci originální a připravenou, proto z jejích částí budu moci v budoucnu čerpat a to nejen taneční variace. Celkovou inspirací pro mě byl jeho trpělivý a individuální přístup k tanečníkům a nevyčerpatelná energie, kterou předával všem okolo.

d1) Rozvoj kompetencí:

Kompetence žáka – Při tvorbě závěrečného vystoupení se rozvíjela hlavně tvořivost žáků. Vzhledem k různorodosti lekcí bylo podněcováno učení se různým pohybovým motivům v odlišném choreografickém postavení.

Kompetence učitele – Téměř dokonalá připravenost a široká škála tanečních pohybů a typů cvičení působila inspirativně pro přípravu lekcí budoucích pedagogů. Způsob vedení lekce rozvíjel u studentů kompetence k realizaci výuky.

a2) Vedení lekcí:

Priscilla Sepuya Rasmussen vyčnívala svojí lehkostí a nezvyklostí pohybů ve skladbách s pomalou a ponurou tematikou. Její pohybové citění se snažila velmi nenásilným přístupem naučit i začínající tanečnický. Důležitým faktem bylo, aby tanečníci, nehledě na kvalitu jejich pohybového projevu, tanec procítili. Lekce měla připravené a nevyskytovaly se zde žádné zbytečné prodlevy, které by snížily koncentraci tanečníků.

b2) Obsah lekcí:

Každá lekce začínala velmi netradičním zahřívacím cvičením. Náplní byla různými formami prováděná chůze se změnami poloh těla, s pohybem paží a to vše při různé rychlosti. Inspiraci čerpala od černošských tanečníků. Stejně jako Peter Friss využívala taneční průpravu pro naladění těla na kultivovaný pohybový projev. Kromě základních pozic byly obsahem i arabesky a nácvik jednoduchých piruet. Zajímavým protikladem byl následný nácvik pomalé choreografie s velkým důrazem na správnou polohu paží i nohou a s dotážením pohybů do prostoru. Jelikož Priscilla většinou vybírala složité ponuré typy hudebního doprovodu, museli se tanečníci orientovat v choreografii pomocí prostorového citění a pohybů ostatních. Zajímavostí byla i cvičení ve dvojicích, při kterých bylo úkolem vytvořit krátkou vazbu tak, aby na sebe pohyb obou tanečníků navazoval a nedošlo k jeho přerušení. Originalita byla velmi vítaná a žádaná. Rozdělení do dvojic, kdy jeden pozoroval partnera (partnerku) při výkonu s následnou společnou opravou, se ukázalo jako velmi efektivní způsob reflexe pohybu.

c2) Osobní hodnocení:

Osobně jsem si její lekce velmi oblíbila, protože choreografie vytvořené Priscillou byly sice složité, ale velmi dobře zapamatovatelné. Stejně tak požadavky na prostorovou orientaci byly vysoké a motivující. Technické nároky v těchto choreografiích byly vyšší v porovnání s ostatními tanečními styly. Inspirativní byly choreografické prvky v představeních, kde využívala prolínání skupin v běhu, pohyby v kánonu, odlišné pohybové struktury skupin v kontrastu s jednotným pohybem.

d2) Rozvoj kompetencí:

Kompetence žáka – U žáků docházelo k rozvoji tvořivosti díky cvičení ve dvojicích a tvorbě závěrečného vystoupení.

Kompetence učitele – Zde byly opět příkladem lektorčina příprava a realizace výuky. Hodnocení prošlo na konci programu v rámci evaluace celého tanečního programu.

Hip hop

a) Vedení hodin:

Hip hop jsme absolvovali s externí lektorkou Marianou. Hodiny probíhaly uvolněně a optimisticky. Lektorka působila jako členka taneční skupiny, proto nás učila i části z jejích vystoupení. Z důvodu náročnosti choreografií si lektorka nemohla dovolit pauzy, proto hodiny plynuly bez větších přerušování a koncentrace tanečníků tak byla lepší.

b) Obsah lekcí:

Obsahem hodin bylo lehké zahřátí pomocí jednoduchých hip hopových kroků, následné protažení a nácvik choreografie s detailními pohyby rukou v souladu s hudebním motivem. Důležitou součástí bylo porozumění textu písně, aby následné předvedení bylo co nejdůvěryhodnější. Hip hopových lekcí jsme absolvovali jen velmi málo, proto se kromě nácviku choreografie nedostalo na jiné typy cvičení, například ve skupinách, dvojicích a podobně.

c) Osobní hodnocení:

Tento taneční styl mi byl nejvíce vzdálený, avšak po absolvování několika lekcí jsem si ho oblíbila tak jako ostatní. A to díky přístupu naší lektorky a *nenásilnému* učení a vysvětlení podstaty pohybu. Stejně tak rytmizace ve spojení hudby a pohybu

byla v jejích skladbách velmi zajímavá a poutavá. Osobní přínos byl v možnosti vyzkoušet si jiný taneční styl, ale velkou inspiraci mi v mém působení nepřinesl.

d) Rozvoj kompetencí:

Kompetence žáka- Důraz na učení se novým pohybovým aktům z důvodu specifčnosti tanečních pohybů.

Kompetence učitele- Způsob realizace taneční lekce a její obsah přispěli k rozvoji kompetencí potřebných pro realizaci a přípravu cvičební jednotky.

Klasický tanec

a) Vedení hodin:

Základy **klasické taneční techniky** vyučovala bývalá členka Polského baletu Bogussia Gaudens. I přes její problémy s dorozumíváním (nemluvila dobře dánsky ani anglicky) byly její hodiny plné disciplíny.

b) Obsah lekcí:

Hodiny jsme absolvovali po první dva měsíce průměrně dvakrát v týdnu. Později se frekvence mírně snížila. Základem byla cvičení vleže, pro ulehčení správného držení těla a soustředění se na pohyb nohou. Díky této pozici jsme se naučili základní pohybové prvky, mezi které patří například battement tendu (mírné přednožení) nebo grand battement (rychlé, energické švihy nohou) a prošli jsme celkovou svalovou přípravou pro správné taneční držení těla. V lehu na břicho jsme se učili port de bras (pozice paží), kdy jsme kvůli správnému provedení museli zapojit svaly trupu a to přispělo k celkově lepšímu držení těla.

Přibližně po měsíci velmi intenzivního a stále stejného průběhu tréninku jsme přešli k tanci u baletní tyče. Zde jsme prošli výukou základních baletních pozic i s výpony, výdržemi a obraty. Část hodiny byla věnována skokům a lehkým tanečním etudám. Hlavně začínající tanečníci často ztráceli motivaci při opakovaném drilu.

Avšak při závěrečném hodnocení všichni vyzdvihli přípravu klasického tance jako velice plodnou a nápomocnou v jakémkoliv dalším tanečním stylu.

c) Osobní hodnocení:

Osobně mám klasickou taneční techniku velmi ráda, ale toto byla moje první takto intenzivní zkušenost s jeho nácvikem. Sama jsem velmi brzy poznala velké zlepšení při obrazech a zvětšení rozsahu pohybu. Po této zkušenosti prvky klasického tance zařazuji pravidelně do průpravné části každé taneční hodiny. Malé zklamání bylo z důvodu nulového nácviku nějakého vystoupení či krátké baletní choreografie.

d) Rozvoj kompetencí:

Kompetence žáka-Díky neustálému opakování se rozvíjela kompetence k učení.
Kompetence učitele-Udržení kázně a přesné pořadí jednotlivých částí lekce přispělo k rozvoji kompetence k realizaci výuky.

Dance aerobic

a) Vedení lekcí:

Lekce **dance aerobicu** se konaly pouze čtyřikrát pod vedením Helle Hansen. Tato lektorka vyučovala i volitelný předmět divadlo. Díky tomu vedla hodiny s jistou dávkou humoru a teatrálnosti. Bohužel na úkor připravenosti choreografií.

b) Obsah lekcí:

Hodiny měly podobnou stavbu jako klasický aerobic. Proto začínaly zahřívací jednoduchou choreografií bez otoček, poskoků a práce paží. Po té následovalo dynamické lehké protažení těla. Pokračovala aerobní choreografií s tanečními prvky většinou ženského charakteru s prací boků a ladného pohybu paží a celého těla, pro mužskou část tanečníků poněkud rozpačité. Z lektorského hlediska hodina postrádala jakékoliv metody učení. Ty jsou z důvodu plynulosti v hodinách tohoto typu nezbytné. Tím pádem docházelo k velkým prodlevám. Z druhého pohledu byly taneční choreografie zajímavé a inspirativní, protože lektorka působila i jako

rytmická gymnastka a z tohoto sportu (u nás známého jako moderní gymnastika) velmi často čerpala. Další část hodin byla věnována krátkému posilování celého těla, zpevňovacím cvičením či posilování s pomůckami. Konečnou fází bylo kompletní a důkladné protažení a relaxace.

c) Osobní hodnocení:

Jelikož jsem sama lektorkou aerobiku a jeho forem, hodnotila jsem vedení lekcí zřejmě kritičtějším pohledem než ostatní. Chyběla zde jakákoliv metoda učení, z toho důvodu nebyla hodina plynulá a často jsme jen stáli na místě a čekali na hudební doprovod. Choreografie byly asymetrické, tudíž docházelo k jednostrannému přetěžování. Výběr prvků na posilování nebyl příliš inspirativní. Lektorka cvičencům dostatečně nevysvětlila techniku provedení ani je následně neopravovala. Celkový dojem se snažila pozvednout svým teatrálním vystupováním. Lekce pro mě nebyly inspirací ani nepřispěly k rovnocennému srovnání hodin v Dánsku a České republice. Důvodem mohla být i nedostatečná praxe lektorky či nedostatečná znalost metodiky učení aerobních forem.

d) Rozvoj kompetencí:

Kompetence žáka- Zařazení netradičních tanečních prvků podněcovalo rozvoj kompetence k učení.

Kompetence učitele- Z důvodu ne příliš dobré připravenosti lektorky se u žáků mohla rozvíjet kompetence k přípravě výuky. A to tím, že byli schopni posoudit kvalitu vedení hodin.

8.3 Souhrn

V první polovině studijního pobytu se konalo taneční vystoupení pro bývalé studenty, díky kterému si mohl náš taneční tým vyzkoušet svojí choreografii vytvořenou z různých stylů díky spolupráci s Priscillou a Peterem. Velká pozornost byla věnována opakování choreografií. Hudba byla jednoduše pouštěna postupně tak,

jak navazovala další vystoupení. Velmi intenzivní povzbuzování a následný ohlas publika, spolužáků i učitelů měl skvělé motivační účinky po zbytek pobytu.

Ve druhé polovině stáže byla větší pozornost věnována improvizaci a cvičení ve dvojicích. Zajímavé bylo propojení pohybů a vzájemný tělesný kontakt vymyšlený samotnými dvojicemi tanečníků, který u nás není často k vidění. Také účast chlapců na tanečních hodinách je v České republice menší než v Dánsku. Zde je dlouhá tradice tance v páru, která přešla i do dánské gymnastiky. V té je typické proložení sportovní gymnastiky chlapců s tanečními choreografiemi dívek a finálnímu propojení v hromadném tanečním vystoupení.

Poznatky z celé taneční specializace studenti využili při závěrečné tělovýchovné praxi se žáky třetích tříd základní školy ve Slagelse. Pro ty jsme měli za úkol připravit program v každém sportovním odvětví, tanec nevyjímaje. Osobně jsem vedla tři hodiny tance a rytmické gymnastiky pro dívky i chlapce dohromady. Jazykový rozdíl se zdál být ze začátku malou překážkou, ovšem v průběhu hodiny se rozdíl úplně vytratil a děti poznaly, že mohou komunikovat i pohybem. Lekce byly postaveny tak, aby pomocí her byly děti postupně přivedeny k tanci. Ostatní moji spolužáci i s učitelem celý průběh sledovali a v závěru výuku velmi kladně hodnotili. Jako příklad je v příloze č. 3 uvedena jedna z příprav na taneční lekci pro děti ZŠ.

Tabulka č. 6: Dotace tanečních hodin ve čtyřměsíčním kurzu:

Taneční styl	Počet tanečních lekcí (45min)
Fosse	10
Klasický balet	30
Moderní tanec	40
Jazz dance	37
House dance	30
Hip hop	15
Dance aerobic	4
Locking	26
Celkem	192

Celkově je nutné vyzdvihnout profesionální a velmi příjemné vystupování všech učitelů tance. Překvapivým prvkem byla aktivita studentů, neustálé dotazování na provedení pohybu a jeho rytmizaci. Učitelé svým osobním přístupem ke každému tanečnickovi ochotně s nácvikem pomohli a vše opakovaně vysvětlovali. Díky tomu se zde neobjevovali žádné předsudky a malé sebevědomí žáků. Každý byl brán jako právoplatný člen tanečního týmu a tak se k němu i přistupovalo. Další pozitivum byl i v podstatě neomezený přístup do tanečního a gymnastického sálu, které jsme mohli využít k samostatnému tréninku či opakování choreografie.

Z celé taneční specializace u mě proto převládal velice pozitivní pocit. Vyzkoušela jsem si nové taneční styly, něco se o nich dozvěděla, získala inspiraci na vlastní tvorbu a za poměrně krátký čas došlo k velkému zlepšení v mé taneční výkonnosti. Získala jsem mnoho poznatků pro svou další pedagogickou práci v oblasti taneční výchovy a realizaci kondičně zaměřených programů cvičení s hudbou. Na základě vlastní zkušenosti jsem mohla porovnávat přítomnost různých didaktických přístupů.

9. Diskuse

V teoretických východiscích práce jsme se zabývali kompetencemi ve vzdělávání žáka i učitele. Uvedený přehled nám pomohl vymezit přínos jak pro studenty tělesné výchovy a sportu, tak pro budoucí pedagogy, kteří absolvují kurz na Akademii tělesné výchovy a sportu Gerlev.

Mezi základní dovednosti žáka patří kompetence k učení, kompetence k řešení problémů, kompetence komunikativní, sociální a personální, občanská a pracovní. Kompetence k učení, míra projevu zájmu žáka o vzdělání, se během kurzu prohlubuje a to díky nepřebornému množství činností, které jsou zde nabízeny. Neustálé podněcování zvědavosti studentů a jejich zájmu o získání nových dovedností a znalostí. V taneční specializaci se studenti naučí základy mnoha tanečních stylů, ze kterých si mohou vybrat ten, který jim je nejbližší. Řešení problémů a nejrůznějších situací je součástí pravidelných shromáždění plných diskusí, během kterých se studenti učí, jak danou skutečnost zvládat. Přispívá k tomu nejen veřejné projevení vlastních názorů a návrhů, ale i poznatky a poznámky ostatních. Tento přístup si studenti vyzkoušeli především ve druhé části výuky specializace, kdy společně vytvářeli scénář a pořadí tanečních vystoupení a podíleli se na výběru kostýmů. I zde bylo zapotřebí někdy projevit toleranci a jindy naopak prosazovat svůj názor a tím i přispět k inspirativnímu přemýšlení ostatních.

S těmito diskusemi je úzce spjatá komunikativní dovednost. Umění správně, věcně a dostatečně hlasitě se vyjadřovat se tanečníci učili i během závěrečné praxe, kdy museli zvládnout vedení hodin v náročnějších podmínkách tělocvičny nebo tanečního sálu. A to z důvodu hudebního doprovodu a hluku, způsobeného pohybem ostatních tanečníků. Ukázky způsobů praxe můžeme hodnotit jako velmi přínosné pro budoucí pedagogy tělesné výchovy a sportu, protože ti pracují v podobných, ne-li stejných podmínkách sportovního prostředí.

Sociální a personální kompetence, nebo-li schopnost pracovat ve skupině a vytvářet dobré mezilidské vztahy, se zde rozvíjí více než v jakémkoliv jiném vzdělávacím zařízení. Díky tomu, že spolu učitelé a žáci žijí dlouhou dobu pohromadě a tráví všechny učební i většinu volného času pospolu, učí se přirozeně pravidlům týmové spolupráce. Úkoly ve skupinách, závody týmů nebo výše zmiňované rozhovory, jsou ideální příležitostí pro rozvíjení těchto kompetencí. Pokud bychom chtěli vystihnout pozitiva pouze v taneční specializaci, pak musíme zdůraznit, že zde jsou, více než důležité, dobré vztahy s ostatními a uvolněná atmosféra. Důvodem může být i to, že tanec je určitá forma „sebeodhalování“, zveřejňování svých emocí. Proto se tanečníci musí cítit uvolněně a sebevědomě, aby byli schopni vyjádřit své pocity a pohyb co nejdůvěryhodněji.

Celkově shrnuto, z pohledu studenta, má absolvování kurzu velmi pozitivní důsledek na rozvoj všech jeho kompetencí. A to nejen z hlediska taneční specializace, ale z průběhu a absolvování všech ostatních akcí dalších specializací a volno-časového programu, při kterých se u studentů rozvíjela tvořivost a jejich vlastní iniciativa byla velmi podporována.

Základní dovednosti učitele, jako je plánování a příprava lekcí, realizace vyučovací jednotky, řízení lekce, klima třídy, kázeň, hodnocení a reflexe vlastní práce, se během studijního kurzu také rozvíjejí. I když nemůžeme míru změny konkrétně dokumentovat, přesto na základě pozorování a srovnávání můžeme konstatovat, že se studenti mohou poučit z práce pedagoga. Tento poznatek je uveden v kapitole Realizace výuky a její osobní hodnocení. V průběhu výuky si každý student všímá připravenosti pedagoga na lekci a jeho schopnosti vést pedagogický proces úspěšně či naopak. Někteří lektoři byli schopni vytvořit a udržet přátelskou a současně motivační atmosféru skupiny, jiní vyučující této kompetenci nevěnovali přílišnou pozornost a klima třídy si v podstatě vytvářeli pouze studenti sami. Budoucí pedagogové se tedy učili z dobrých výsledků i chyb svých učitelů. Jakékoliv kázeňské přestupky během lekcí (například vyrušování tanečníků při výkladu, drobné mezi osobní konflikty, nepozornost a podobně) učitelé nemuseli řešit z důvodu vyššího věku a disciplinovanosti všech zúčastněných. Z tohoto důvodu jsme bohužel

neměli příklad řešení těchto problémů pro závěrečnou praxi s dětmi. Velká pozornost za to byla věnována závěrečnému hodnocení nejen pedagogické práce každého tanečního lektora zvlášť, ale i hodnocení celkového průběhu a struktury programu specializace. Zde je nutno podotknout, že na názory a pocity studentů byl brán velký ohled a v následujících kurzech došlo k velkým úpravám obsahu i formy studia tance.

Z pohledu budoucího pedagoga byla velmi přínosná závěrečná praxe se studenty třetích tříd základní školy ve Slagelse. Poznatky z celého průběhu studia jsme mohli využít při přípravě i samotné realizaci výuky. V přípravě a vytváření učebního programu bylo inspirující velké množství různých cvičení a her, které jsme si již dříve vyzkoušeli. Byla nám dána velká volnost co se týče obsahu lekcí i výběru pedagogických metod učení. Každý student proto pojal přípravu i samotné vedení lekce ze svého pohledu a s vlastními originálními nápady. O to zajímavější a poučnější bylo závěrečné hodnocení všech lekcí vedených studenty, přípravy i obsahu výuky. Důležitou součástí evaluace byla i osobnost cvičitele, budoucího pedagoga. Hodnotilo se, jak působí na děti, jak vhodně volil náplň lekcí, jakou měl vyjadřovací dovednost atd. Z pohledu budoucího pedagoga tedy můžeme tuto praxi brát jako nejvíce prospěšnou našemu tělovýchovnému působení.

Při odpovědi na otázku, zda působí proces vzdělávání na ovlivňování vybraných kompetencí žáka a učitele ve všech blocích výuky, je nutné podotknout, že ne v každé lekci docházelo k rozvoji opravdu všech vybraných dovedností. V lekcích locking, jazz dance a moderního tance byla podněcována pohybová kreativita tanečníků z důvodu zařazování cvičení na její rozvoj vzhledem k tvůrčí činnosti při tvorbě vystoupení. V ostatních lekcích byl zastoupen převážně nácvik a opakování pohybu, samostatná tvorba tanečníků nebyla zařazena. Můžeme konstatovat, že ve všech blocích výuky byla rozvíjena kompetence k učení vlivem nácviku nových pohybových dovedností. Z pohledu budoucího pedagoga byla každá lekce inspirací pro přípravu a realizaci cvičební jednotky. Během lekcí moderního tance s lektorkou Priscillou docházelo k hodnocení výkonu tanečníků nejen z vnějšího pohledu učitele,

ale i z pohledu žáka při rozdělení do páru. Hodnocení vedení a obsahu všech tanečních lekcí se konalo v závěru programu specializace tanec. Evaluace tanečnicků byla zahrnuta do diskuse po tanečním vystoupení a sloužila i jako určitý způsob reflexe na jejich taneční výkon.

Pokud bychom chtěli systém vysokých lidových škol nějakým způsobem zařadit do vzdělávacího systému v České republice, tak zejména podobností zaměření, že se jedná o neformální další vzdělávání dospělých a můžeme ho přirovnat k různým dalším kurzům pro dospělé. Z občanských sdružení v tělovýchově, které se starají o vzdělávání činovníků ve volno-časových aktivitách, včetně tance, můžeme uvést nejpočetnější organizace v České republice, například Českou asociaci Sportu pro všechny, Českou obec sokolskou a Český svaz tělesné výchovy. Tyto instituce realizují vzdělávání prostřednictvím specializovaných kurzů a školení, na nejvyšší úrovni akreditovaných MŠMT ČR. Většinou se jedná o víkendové akce, kde se absolventi vzdělávají ve specializované oblasti, například činovník ve sportovních organizacích, pořadatel sportovních táborů, cvičitel atd. V případě většího zaměření na tanec jsou na našem trhu dostupné pouze kurzy jednotlivých tanečních stylů. Ty pořádají soukromá taneční centra na komerční bázi. Jako příklad můžeme uvést Centrum tance, Taneční školu HES, Taneční studio Ego, Taneční školu Dance perfekt a mnoho dalších institucí po celé republice nabízejících workshopy, nebo-li taneční semináře v délce několika hodin. Dále to jsou kurzy, které probíhají formou docházení na komerční lekce jednou či dvakrát týdně, nebo školy tance v trvání většinou jednoho týdne. Jakékoliv dotace od státu na tuto činnost bohužel nejsou poskytovány.

V porovnání s rozsahem hodin v taneční specializaci na gerlevské akademii nemohou tyto komerční kurzy konkurovat a dostatečně připravovat tanečnický na jejich pedagogickou práci. Dále je nutno podotknout, že u nás v kurzech tohoto typu, se tanečníci seznámí s daným tanečním stylem, absolvují několik lekcí, naučí se několik choreografií, ale jakýkoliv individuální přístup či samostatná tvorba účastníků již nejsou obsahem nabízeného programu. Obdobný problém je s kurzy

pořádanými tanečními konzervatoři. To je další důvod pro tvrzení, že v České republice není tento typ vzdělávání zastoupen. Ani veřejné vysoké školy neposkytují takovou strukturu studijního programu, aby dostatečně pokryly potřebu kvalitní přípravy „učitele tance, taneční výchovy, popř. hudebně pohybové výchovy“, tak jak je to očekáváno v rámcových vzdělávacích programech.

Z tohoto důvodu považuji za velmi přínosné, že se českým studentům dostává možnost absolvování vzdělávacího programu na Akademii tělesné výchovy a sportu Gerlev. Z hlediska přínosu pro budoucí pedagogy je tento způsob vzdělávání velmi inspirativní. Studenti zde poznají jiný životní styl, získají inspiraci pro mnoho pohybových aktivit a her, prostřednictvím pohybových aktivit si rozšíří repertoár svých pohybových dovedností a zlepší si úroveň své tělesné zdatnosti. Častým hodnocením mají možnost porovnat si svůj pedagogický projev s ostatními studenty a využít všechny zkušenosti ve své učitelské praxi.

Celý pobyt na Akademii je navíc velmi vhodný jako samostatná zkušenost se studiem v zahraničí. Zabezpečení ubytování, stravy, programu atd., umožňuje studentům soustředit se hlavně na své vlastní vzdělávání. Možným nedostatkem se může jevit malá návaznost dánského kurzu na vzdělávání v České republice. Po ukončení školního programu studenti dostávají Potvrzení o absolvování. Z vlastní zkušenosti mohu uvést, že tento dokument se dá využít ku prospěchu absolventa. Záleží ale na přístupu vedení školy či jiného zaměstnavatele, jestli shledá toto potvrzení z dánské školy jako přijatelnou kvalifikaci. Jelikož jde o část neformálního vzdělávání a absolventi neobdrží žádný oficiální certifikát, závisí jeho uznání na odběrateli práce. Přesto je důležité, aby se čeští občané více dozvěděli o tomto dánském vzdělávacím systému, aby se jím instituce mohly vhodně inspirovat nebo aby ho jednotlivci využili jako přínos pro své osobní vzdělání a obohacení své osobnosti v bezbariérovém prostředí Evropské unie.

10. Závěr

Teorie vzdělávání nám ukazují množství přístupů, které mohou být průvodcem při získávání kvalifikace učitelství, případně podobné pedagogické způsobilosti. Vzdělávání v oblasti tělesné výchovy a sportu, se zaměřením na taneční výchovu nebo hudebně pohybovou výchovu, je speciální problematikou ze dvou důvodů. Prvním je zákonná povinnost vzdělání na magisterské úrovni pro učitele tělesné výchovy, druhým je působení tělovýchovných pedagogů pro různé typy dalšího nebo celoživotního vzdělávání v prostředí nejen tělesné výchovy a sportu, ale i v oblasti kultury.

I v odlišných systémech vzdělávání nacházíme shodnou potřebu získávání kompetencí, jak žáka nebo studenta, tak i pedagoga. Srovnávání různých systémů nám dává možnost využít poznatky z realizace studijních programů, vytvářet nové přístupy k výuce zvolené specializace, aplikovat pozitivní zkušenosti do procesu vzdělávání, individualizovat podle potřeb obsah a cíle výuky.

V diplomové práci jsme se zaměřili na systém vzdělávání na dánské lidové vysoké škole, na Akademii tělesné výchovy a sportu Gerlev, která mezi jinými realizuje i studium specializace tanec. Studium je nabízeno jako mezinárodní, v rámci Evropské unie. Mezi absolventy školy je i skupina studentů Univerzity Karlovy v Praze, Fakulty tělesné výchovy a sportu. Jejich získané dovednosti a kladné reference jsou doporučením pro další zájemce o tuto formu vzdělání. Vedle profesního přínosu znalostí z oblasti tělesné výchovy a sportu je důležitým obohacením absolventů množství podnětů pro motivaci, propagaci a uskutečňování zdravého životního stylu.

Uvedený program Akademie Gerlev je příkladem a inspirací pro formu a strukturu vzdělávání na veřejných a soukromých vysokých školách, na středních školách zaměřených na tělesnou výchovu a sport a v dalších občanských sdruženích v tělovýchově, zabývajících se vzděláváním tělovýchovných pedagogů (trenérů, cvičitelů, instruktorů).

11. Literatura

- ANDERSEN, J. S., HANSEN, L. Gerlev i flimt, 50 ar i bevaegelse. Randers : Forlaget Bavnebanke, 1988. (Soubor článků a fotografií vydaných k 50. výročí založení Gerlev Idraethojkskole)
- BERTRAND, Y. Soudobé teorie vzdělávání. Praha : Portál, s. r. o., 1998.
- BONDE, H. Gymnastics and politics, Niels Bukh and male aesthetics. Copenhagen : Museum Tusulanum Press, 2006. ISBN 87-7289-827-S
- BRDEK, M., VYCHOVÁ, H. Evropská vzdělávací politika. Praha : ASPI Publishing, s.r.o., 2004 ISBN 80-86395-96-0
- BRTNÍKOVÁ, M. Modernizace hudebně pohybové výchovy. Disertační práce, Praha : UK v Praze, FTVS, 2009, 200s.
- DACOSTA, L. P., MIRAGAYA, A. Worldwide Experiences and Trends in Sports For All. Oxford : Meyer & Meyer Sport, 2002. ISBN 1-84126-085-1
- DEMETROVIČ, E. Encyklopedie tělesné kultury. Praha : Olympia, 1988.
- EICHBERG, H., KOSIEWICZ, J. Sport for all as a form of education. Rzeszów : Wydawnictwo Uniwersytetu Rzeszawskiego, 2007. ISBN 978-83-7338-054-7
- FIG ACADEMY GYMNASTICS FOR ALL. Foundation of gymnastics. Copenhagen : FIG, 2008.
- HANSEN, J., NIELSEN, N. K. Sports, Body and Health. Odense : Odense University Press, 2000. ISBN 87-7838-474-5
- HUČÍNOVÁ, L. a kol. Klíčové kompetence v základním vzdělávání. Praha : Výzkumný ústav pedagogický v Praze, 2007.
- JEŽKOVÁ, V. Vzdělávací systémy v zahraničí. Praha : Karolinum, 1996. ISBN 80-7184-078-5
- KALLEN, D. Sekundární vzdělávání v Evropě. Strasbourg : Council of Europe Publishing, 1997.
- KYRIACOU, CH. Klíčové dovednosti učitele. Cesty k lepšímu vyučování. Praha : Portál, s. r. o., 1996. ISBN 80-7178-965-8
- MUSZKIETA, R. Učitel tělesné výchovy – kompetence, vzdělávání, požadavky a společensko-vzdělávací očekávání : sborník příspěvků vědeckého semináře - Brno, 1998.

- PLÍVA, M., JANOUCH, V., TILINGER, P. Didaktika tělesné výchovy. Vybrané kapitoly IV. Praha : nakladatelství Univerzity Karlovy, 1991.
- PODLAHOVÁ, L. První kroky učitele. Praha : Triton, 2004. ISBN 80-7254-474-8
- RYCHTECKÝ, A., FIALOVÁ, L. Didaktika školní tělesné výchovy. Praha : Karolinum, 2002.
- RYCHTECKÝ, A. a kol. Trendy v přípravě učitelů tělesné výchovy v evropském kontextu. Česká kinantropologie, Vol. 12, č. 1, s. 11-28. Česká kinantropologická společnost, 2008.
- RÝDL, K. Inovace školských systémů. Praha : ISV nakladatelství, 2003. ISBN 80–86642–17–8
- RÝDL, K. Pohledy na dánské školství aneb putování pedagogickým rájem. Praha : ISV nakladatelství, 1993.
- ŠVECOVÁ, J., VAŠUTOVÁ, J. Problémy učitelské profese ve světě. Praha : Ústav pro informace ve vzdělávání, 1997.
- VÁŇOVÁ, M. Vzdělávací systémy ve vyspělých evropských zemích. Praha : Karolinum, 1994. ISBN 80–7066–848–2
- Webové odkazy:

www.eng.dk

www.EuroEducation.net

www.euroskop.cz

www.ciriusonline.dk

www.gerlev.dk

www.hojskolerne.dk

www.centrumtance.cz

www.electricboogaloos.com

www.wikipedie.cz

www.en.wikipedia.org

www.ocviceni.cz

www.balet.estranky.cz

www.centrumtance.cz

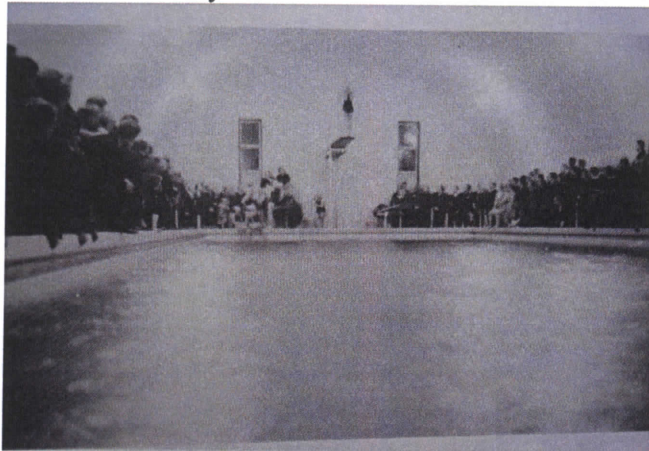
12. Přílohy

Příloha č. 1: Fotodokumentace Gerlev Idraethojškole při jejím vzniku a v roce 2005.

Obr. 1: Vzhled školy v roce 1938.

Obr. 2: Plavecký bazén.

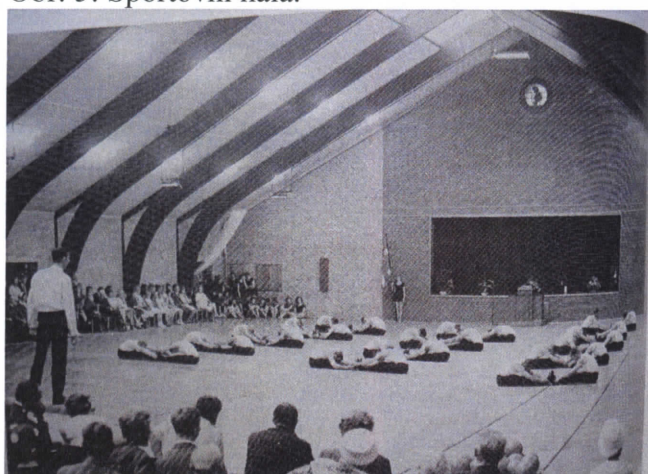
Obr. 3: Stavba atletického stadionu.

Obr. 4: Hala na sportovní gymnastiku a bojové sporty.

Obr. 5: Sportovní hala.

Obr. 6: Pomoc budoucích studentů při stavbě školy.

Obr. 7: Pomoc studentů při práci v kuchyni.

Obr. 8: Pozvánka na vystoupení studentů z akademie Gerlev.

Fifth British Tour by Gerlev Gymnasts

A GRAND DISPLAY
OF
DANISH GYMNASTICS
AND
NATIONAL DANCING

by Men and Women Students from the
SPORT AND GYMNASTIC HIGH SCHOOL
GERLEV, DENMARK

Under the Personal Direction of the Principal :
Mr. KRISTIAN KROGSHEDE

AT THE
ROYAL ALBERT HALL
LONDON
(Manager - - C. R. HOPPER)

FRIDAY, 26TH FEBRUARY, 1954
at 7-0 p.m.

Reserved Seats 10/6, 7/6, 5/-, 3/6. Unreserved 2/-

Advance Booking on and after Monday, Feb. 1st, 1954, from the Box Office,
The Royal Albert Hall, Kensington, London, S.W.7. Phone: Kensington 3203

DISPLAYS are also being given at SOUTHAMPTON, READING, BIRMINGHAM, MAIDENHEAD, SHEFFIELD,
LIVERPOOL, ST. HELENS, LEICESTER, BELFAST, DUBLIN and NORWICH

Obr. 9, 10: Podoba školy v roce 2005.

Obr. 11: Plavecký bazén.

Obr. 12: Atletický a fotbalový stadion.

Obr. 13: Taneční sál.

Obr. 14: Pomoc studentů FTVS při práci v kuchyni.

Příloha č. 2: Seznam vysokých lidových škol a nabídky jejich specializací pro dlouhé kurzy 2009/2010 URL: <<http://www.hojskolerne.dk/courses/list-of-folk-high-schools>>[cit. 2009-7-22].

Název školy	Specializace pro dlouhé kurzy
1. ANDEBOLLE UNGDOMSHOJKOLE	<ul style="list-style-type: none"> • Design • Drama/divadlo • Psychologie • Pedagogika • Cestovní ruch • Rytmická gymnastika
2. ASKOV HOJSKOLE	<ul style="list-style-type: none"> • Film • Žurnalistika • Dánský jazyk a kultura • TV produkce
3. BORNHOLMS HOJSKOLE	<ul style="list-style-type: none"> • Sklářství • Keramika • Výtvarné umění • Hudba
4. BORUPS HOJSKOLE KOBENHAVN	<ul style="list-style-type: none"> • Výtvarné umění • Film • Design • Hudba • Performace • Kultura
5. BRANDBJERG HOJSKOLE	<ul style="list-style-type: none"> • Podnikání • Hudba • Umění • Sport a outdoor • Divadlo/drama
6. BRANDE HOJSKOLE	<ul style="list-style-type: none"> • Počítačová grafika • Dánský jazyk • Anglický jazyk pro cizince • Divadlo • Informační technologie • Výživa, vaření • Umění • Výuka pro dislektiky • Video
7. BRENDERUP HOJSKOLE	<ul style="list-style-type: none"> • Demokracie • Folkový tanec a hudba • Mezinárodní vztahy • Komunikace • Cestování

	<ul style="list-style-type: none"> • Kreslení a animace • Sport a outdoor
8. BORKOP HOJSKOLE	<ul style="list-style-type: none"> • Umění • Dobrovolnická činnost • Hudba
9. DEN EUROPÆISKE FILMSKOLE	<ul style="list-style-type: none"> • Divadlo • Film • Anglický jazyk
10. DEN INTERNATIONALE HOJSKOLE	<ul style="list-style-type: none"> • Anglický jazyk • Tanec • Evropa
11. DEN RYTMISKE HOJSKOLE	<ul style="list-style-type: none"> • Elektronická hudba • Hudební výchova • Pedagogika • Jazz • Kompozice • Zvuková technika • Hlasové školení • Hudba a text
12. DEN SKANDINAVISKE DESIGNHOJSKOLE	<ul style="list-style-type: none"> • Architektura • Grafický design • Produktový design • Design textilu
13. DIGET-HOJSKOLEN VED SKAGEN DIKE	<ul style="list-style-type: none"> • Outdoor • Umění • Zdraví
14. DJURSLANDS FOLKEHOJSKOLE	<ul style="list-style-type: none"> • Životní styl • Umění • Rytmika
15. EGMONT HOJSKOLEN	<ul style="list-style-type: none"> • Outdoor • Média • Psychologie • Pedagogika • Rytmika • Kresba
16. EGA UNGDOMS HOJSKOLE	<ul style="list-style-type: none"> • Divadlo • Film • Fotografie • Humanitní vědy • Sport • Umění • Rytmika
17. ENGELSHOLM HOJSKOLE	<ul style="list-style-type: none"> • Akvarel • Elektronická a počítačová hudba

	<ul style="list-style-type: none"> • Design • Architektura • Hudební výchova • Rytmika • Sochařství • Výroba šperků • Kresba • Sítotisk • Sklo • Grafika • Keramika • Kompozice • Umění • Dějiny umění • Malířství
18. ESBJERG HOJSKOLE	<ul style="list-style-type: none"> • Žurnalistika • Informační technologie • Média • Publicistika • Management • Cestovní ruch • Rétorika • Občanství
19. EUROPAHOJSKOLEN PA KALO	<ul style="list-style-type: none"> • Anglický jazyk pro cizince • Anglický jazyk • Španělský jazyk • Demokracie • Evropa • Komunikace • Politika • Cestovní ruch • Historie • Outdoor • Náboženství
20. FAMILIENHOJSKOLEN SKAEGARDEN	<ul style="list-style-type: none"> • Občanství • Změny životního stylu
21. GERLEV IDRAETHOJSKOLE	<ul style="list-style-type: none"> • Outdoor • Badminton • Basketbal • Beachvolejbal • Volejbal • Tanec • Fitness

	<ul style="list-style-type: none"> • Fotbal • Lyžování • Snowboard • Windsurfing • Kano/kajak • Plavání • Gymnastika • Rytmická gymnastika • Sportovní gymnastika • Bojová umění • Horolezectví/rapelling • Horská kola • Kolečkové bruslení • Streetmovement
22. GRUNTVIGS HOJSKOLE FREDERIKSBORG	<ul style="list-style-type: none"> • Dánský/anglický jazyk pro cizince • Etika • Film • Filozofie • Žurnalistika/média • Fotografie • Občanství • Psaní • Kresba • Historie • HF – kurzy • Publicistika • Literatura • Malířství • Politika • Psychologie • Rytmika
23. GYMNASTIK OG IDRAETHOJSKOLEN VED VIBORG	<ul style="list-style-type: none"> • Outdoor • Potápění • Příprava na policejní kurz • Gymnastika • Rytmická gymnastika • Sportovní gymnastika • Házená • Mezinárodní vztahy • Kano/kajak • Horolezectví/rapelling • Vodní záchranářství • Plavání • Trenérství

	<ul style="list-style-type: none"> • Volejbal
24. GYMNASTIKHOJSKOLEN I OLLERUP	<ul style="list-style-type: none"> • Sportovní gymnastika • Rytmická gymnastika • Tanec • Mezinárodní vztahy
25. HADSTEN HOJSKOLE	<ul style="list-style-type: none"> • Outdoor • Demokracie • Anglický jazyk • Evropa • Sport • Mezinárodní vztahy • Podnikání • Občanství • Příprava na policejní kurz • Příprava na kurz sociálních studií • Příprava na pedagogický kurz • Příprava na kurz ekonomie • Umění projektová činnost • Psychologie • Pedagogika • Zdraví
26. HASLEV UDVIDEDE HOJSKOLE	<ul style="list-style-type: none"> • Outdoor • Mezinárodní vztahy • Cestování • Náboženství • Hudba
27. HOJSKOLEN PERFORMERS HOUSE	<ul style="list-style-type: none"> • Cirkus • Tanec • Divadlo • Hudba • Performace • Hlasové školení
28. HOJSKOLEN PA HALNAES	<ul style="list-style-type: none"> • Akvarel • Filozofie • Sport • Umění • Malba • Psychologie • Občanství • Kresba
29. HOJSKOLEN SNOGHOJ	<ul style="list-style-type: none"> • Tanec • Divadlo • Film • Příprava na dramatickou výchovu

	<ul style="list-style-type: none"> • Příprava na hudební výchovu • Mezinárodní vztahy • Muzikál • Hlasové školení • Video
30. HOJSKOLEN OSTERSOEN	<ul style="list-style-type: none"> • Dánština • IT • Příprava na policejní kurz • Filozofie • Historie • Sport • Klasická hudba • Sbor • Hudební teorie • Politika • Psychologie • Náboženství • Rétorika • Hudba • Občanství • Hlasové školení • Volejbal
31. IDRAETHOJSKOLEN BOSEI	<ul style="list-style-type: none"> • Fotbal • Angličtina • Grafika • Japonština • Bojová umění • Keramika • Komunikace • Sbor • Osobní rozvoj • Hudba • Občanství • Plavání
32. IDRAETHOJSKOLEN I SONDEBORG	<ul style="list-style-type: none"> • Dobrodružství • Badminton • Beachvoley • Aerobic • Tanec • Divadlo • Etika • Fitness • Fotbal • Příprava na policejní školení

	<ul style="list-style-type: none"> • Házená • Kajak • Horolezectví • Komunikace • Vodní záchranářství • Masáže • Horská kola • Hudba • Politika • Psychologie • Pedagogika • Hudba • Občanství • Navigace • Plavání • Teambuilding • Triatlon • Trenér a cvičitel • Volejbal
33. IDRAETHOJSKOLEN IKAST	<ul style="list-style-type: none"> • Fotbal • Golf • Házená • Zdraví
34. IDRAETHOJSKOLEN ARHUS	<ul style="list-style-type: none"> • Badminton • Basketbal • Tanec • Angličtina • Fitness • Fotbal • Outdoor • Házená • Rytmika • Navigace • Lyžování • Střelba • Plavání • Tenis • Trenér a cvičitel • Volejbal
35. ISTEROD HOJSKOLE	<ul style="list-style-type: none"> • Příprava na policejní kurz • Outdoor • Performace • Cestování
36. JARUPLUND	<ul style="list-style-type: none"> • Umění

HOJSKOLE	<ul style="list-style-type: none"> • Rytmika • Němčina
37. KOLDING INTERNATIONALE HOJSKOLE	<ul style="list-style-type: none"> • Hudba • Drama • Náboženství
38. KRABBESHOLM HOJSKOLE	<ul style="list-style-type: none"> • Architektura • Design • Grafický design • Produktový design • Umění
39. KROGERUP HOJSKOLE	<ul style="list-style-type: none"> • Demokracie • Film • Fotografie • Publicistika • Výživa • Umění • Literatura • Politika • Náboženství • Rétorika • Psaní • Televize
40. KUNSTHOJSKOLEN I KOLBAEK	<ul style="list-style-type: none"> • Architektura • Elektronická hudba • Design • Tanec • Digitální obraz • Film • Fotografie • Keramika • Dějiny umění • Zvuk • Malba • Hudba • Sítotisk • Psaní • Sochařství • Šperkařství • Komiks • Kresba • Textilní tisk • Video
41. KUNSTHOJSKOLEN PA AERO	<ul style="list-style-type: none"> • Příprava na studium architektury • Malířství

	<ul style="list-style-type: none"> • Umění • Sochařství • Video
42. KUNSTHOJSKOLEN THORSTEDLUND	<ul style="list-style-type: none"> • Příprava na studium architektury • Design • Grafika • Keramika • Malířství • Rytmika • Sochařství
43. KONG IDRAETHOJSKOLE	<ul style="list-style-type: none"> • Dobrodružství • Kajak • Outdoor • Kite surfing
44. LIVSSTILHOJSKOLEN GUDUM	<ul style="list-style-type: none"> • Změny životního stylu
45. LUTHERSK MISSION HOJSKOLE	<ul style="list-style-type: none"> • Filozofie • Klasická hudba • Křesťanství
46. LUGOMKLOSTER HOJSKOLE	<ul style="list-style-type: none"> • Elektronická hudba • Umění • Publicistika • Kulturní globalizace • Náboženství • Outdoor • Tanec • Sport
47. MARIAGER HOJSKOLE	<ul style="list-style-type: none"> • Teologie
48. MUSIK OG TEATERHOJSKOLEN	<ul style="list-style-type: none"> • Hudba • Tanec • Zvuk • Divadlo
49. NORDFYNS FOLKEHOJSKOLE	<ul style="list-style-type: none"> • Komunikace • Občanství • Životní styl
50. NORDISKA FOLKHOGSKLAN I KULGALV	<ul style="list-style-type: none"> • Příroda • Matematika • Kultura • Moderní historie
51. NORDJYLLAND FOLKEHOJSKOLE	<ul style="list-style-type: none"> • Sportovní instruktor • Fitness • Zdraví • Příprava na policejní kurz

52. NORGAARDS HOJSKOLE	<ul style="list-style-type: none"> • Outdoor • Hudba • Dobrodružství
53. ODDER HOJSKOLE	<ul style="list-style-type: none"> • Film • Umění • Design • Psychologie • Tanec • Hudba • Zpěv
54. OURE HOJSKOLE SPORT & PERFORMANCE	<ul style="list-style-type: none"> • Tanec • Lyžování • Snowboard • Dobrodružství
55. RY HOJSKOLE	<ul style="list-style-type: none"> • Žurnalistika • Divadlo • Hudba • Outdoor
56. RYSLINGE HOJSKOLE	<ul style="list-style-type: none"> • Fotografie • Módní design • Hudba
57. RODDING HOJSKOLE	<ul style="list-style-type: none"> • Žurnalistika • Design • Hudba • Politika
58. RONDE HOJSKOLE	<ul style="list-style-type: none"> • Dobrodružství • Žurnalistika • Politika • Umění
58. RONSHOVED HOJSKOLE	<ul style="list-style-type: none"> • Filozofie • Politika • Film • Hudba
59. RORVIG HOJSKOLE	<ul style="list-style-type: none"> • Film/divadlo • Hudba • Grafický design
60. SAMSO HOJSKOLE	<ul style="list-style-type: none"> • Životní styl • Sport
61. SILKEBORG HOJSKOLE	<ul style="list-style-type: none"> • Umění a design • Outdoor • Hudba • Politika
62. TEATERHOJSKOLEN RODKILDE	<ul style="list-style-type: none"> • Divadlo/drama

63. TESTRUP HOJSKOLE	<ul style="list-style-type: none"> • Divadlo • Hudba • Umění • Filozofie • Psaní
64. UBBERUP HOJSKOLE	<ul style="list-style-type: none"> • Sport • Životní styl • Výživa • Kreativita
65. ULDUM HOJSKOLE	<ul style="list-style-type: none"> • Design • IT • Sbor • Outdoor • Kresba • Divadlo • Sport
66. UNGDOM HOJSKOLEN VED RIBE	<ul style="list-style-type: none"> • Sport • Výtvarné umění • Divadlo • Hudba
67. VALLEKILDE HOJSKOLE	<ul style="list-style-type: none"> • Hudba • Publicistika • Komunikace
68. VEJLE IDRAETHOJSKOLE	<ul style="list-style-type: none"> • Příprava na policejní kurz • Outdoor • Fitness • Sportovní hry
69. VESTJYLLANDS HOJSKOLE	<ul style="list-style-type: none"> • Ekologické podnikání • Vaření • Tanec • Divadlo • Hudba • Umění
70. VRA HOJSKOLE	<ul style="list-style-type: none"> • Angličtina • Fotografie • Design • Hudba • Žurnalistika
71. ALBORG SPORTSHOJSKOLE	<ul style="list-style-type: none"> • Basketbal • Plavání • Házená • Fitness • Jízda na koni • Příprava na policejní kurz

Příloha č. 3: Příklad přípravy taneční lekce pro studenty ZŠ Slagelse:

Taneční lekce pro žáky třetích tříd. Cíl: Rozvoj citu pro rytmus, teambuilding.

Část	Obsah	Organizace	Čas	Poznámky
1.	Zahřátí organismu: krátká choreografie 1-4 2x poskok 5-8 4x poskok 1-8 běh (vzpažit) 1-8 4x ponny 3x8dob běh (volně po ploše) 1-8 chůze do kruhu 1-8 chůze ven z kruhu	Začátek choreogr. V kruhu, po té volně běh po ploše a opět návrat do kruhu.	5 min	Pomocí jednoduchého pohybového motivu naučit děti pohyb do rytmu hudby.
2.	Protahování: Prvky na protahování svalů nohou, trupu a zad.	Ve dvojicích	6 min	Cvičení ve dvojici, spolupráce.
3.	Hra Učitel a student: Učitel naučí pohyb svého studenta, který ho stále opakuje. Učitel se přesouvá k dalšímu studentovi a učí ho nový pohybový motiv.	Dvojice. Během hry se mění partneři.	6 min	Použití různých stylů hudby, vyjádření pocitu a propojení s hudebním doprovodem.
4.	Skoky: Rozběh přes tělocvičnu a skok s pocitem radosti, vzteku, smutku.	Všichni se na povel přesouvají na druhý konec tělocvičny.	3 min	Vyjádření pocitu v pohybovém motivu.
5.	Strop: Představa padajícího stropu.	Volné rozestavení po ploše.	2 min	Důraz na prožitek. Důležité dobré slovní vedení lektora, který udává výšku stropu.
6.	Ptáček v dlani: Stoj, představa malého ptáčka v dlani. Žáci provádí různé pohyby rukou ve stoje, v kleku, v sedu i lehu podle lektora.	Volné rozestavení po ploše.	2 min	Rozvoj představivosti a koordinace pohybů.
7.	Indiáni: 2 indiánské kmeny proti sobě. Nejdříve se seznamují, po té bojují s imaginárními	Dvě skupiny. Kruh.	10 min	Hudební doprovod pouze bubny. Vedení lektora příběhem. Rozvoj představivosti a pocitu soudržnosti.

	zbraněmi. Na závěr tanec kolem ohně.			
8.	Uvolnění: Dítě a hračka – dítě může manipulovat s rukama, nohama i tělem hračky.	Dvojice	5 min	Rozvoj důvěry. Uvědomění si vlastního těla.